

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
Forord	5
Problemfelt	7
Hypoteser	9
Hypotese #1	9
Hypotese #2	10
Hypotese #3	11
Redegørelse	11
Samarbejdets historie	11
Nationalt Netværk af Skoletjenester	23
Lockout og optakten til denne	24
Skole, museum og samarbejde	25
2014 Reformen	26
Metode	32
Empirisk indsamlingsmetode	32
Kvalitativt interview	32
Empiriindsamling	33
Baggrund for valg af informanter	34
Interviewguides	37
Processen omkring interviewene	39
SWOT-analyse	40
Seks trin til gennemførelsen af en SWOT-analyse	41
Analyse af interviewene	42
Hypotese 1	42
Delkonklusion	55
Hypotese 2	55
Folkeskolerne er ved at inkorporere deres nye virkelighed	55
Folkeskolerne er ikke klar til samarbejde	61
Skolerne bruger ikke det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling	70
Hypotese 3	71

Det nationale netværk af skoletjenester	72
Det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling.....	80
SWOT-analyse af Nationalt Netværk af Skoletjenester.....	84
Fase 1.....	84
Fase 2.....	85
Fase 3.....	91
Fase 4.....	96
Fase 5.....	96
Fase 6.....	99
Diskussion	102
SWOT scenarie 1	102
SWOT scenarie 2	103
Konklusion	105
Hypotese 1.....	105
Hypotese 2.....	106
Hypotese 3.....	107
Konklusion på diskussionen.....	108
Konklusion på specialet	109
Perspektivering.....	111
Litteraturliste	113
Bilag 1.1	117
Bilag 1.2	119
Bilag 1.3	122
Bilag 1.4	125
Bilag 1.5	128
Bilag 1.6	131
Bilag 2	133
Bilag 3	134

Abstract

This thesis aims to investigate the school/museum cooperation and if it has been changed as a result of the introduction of the New School Act in 2014, we will examine the state of cooperation. Since the introduction of the New School Act, the schools are obligated to cooperate with the local community and this is where museums have the opportunity to participate in the school curriculum. It is therefore interesting to see how this cooperation has developed in the first year with the New School Act. For the study, we have identified three hypotheses:

Hypothesis 1: The museums are at the forefront and have developed educational programs and courses adapted to the new reality that prevails in the schools.

Hypothesis 2: The school is extremely busy and therefore it is a slow progress on the implementation of the New School Act, and particularly elements as The Open School and partnerships with the community.

Hypothesis 3: Is all about the cooperation between the various players in school/museum cooperation, in addition to schools and museums. So the cooperation between Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling or Det nationale netværk af skoletjenester and either a school or a museum. Here we set the hypothesis that nobody works together.

The method by which we will explore these hypotheses is through interviews with a wide range of people, who has a central role in the school/museum cooperation. Respectively; Headmaster Peter Hansen from SeminarieSkolen in Aalborg, Jens Bak Rasmussen Head of School Services in Aalborg, Per L. Lauridsen museum curator with a special focus on communication at Ringkøbing-Skjern Museum, Gert Rubæk museum education at Nordjyllands Historiske Museums, Peter Yding Brunbech leader of Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling, Lars Allan Haakonsen consultant at Det nationale netværk af skoletjenester. All interviews have been conducted on the basis of interview guide designed by Kvale and Brinkmann's theories on qualitative interviews.

Throughout our interviews with the aforementioned informants it becomes clear that the museum world is not quite as far along as the first hypothesis asserts. Instead they are still translating their educational programs, so they fit with the school's new reality. About the second hypothesis, we found that it is true, the schools are busy adjusting to their new reality, and some of them have therefore not started the process of working with the Open School, therefore the second hypothesis has been confirmed. When it comes to the third hypothesis, it becomes clear that the museums collaborate with Det nationale netværk af skoletjenester, while schools cooperate with Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling. Schools do not work with Det nationale netværk af skoletjenester and vice versa the museums don't really work a lot with Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling. The hypothesis can therefore both confirmed and refuted.

New knowledge related to school/museum cooperation is gathered throughout our interviews, knowledge we didn't know was essential to the cooperation between schools and museums. One of the most important details is that; among our informants there is a common perception that the language there will be spoken, in the cooperation between schools and museums is the new simplified shared goals. The new simplified shared goals is the goals museums should use to write their educational and course after. They should do this in order to help not only themselves but also, teachers, pupils and school management to understand the benefits of a visited to the museum.

Forord

Tak

Stor tak skal gå til alle vores informanter for deres deltagelse, som har været af uvurderlig betydning for vores speciale. Der går også en stor tak ud til Maiken Qvist Nørholt som har været en uovertruffen hjælp i forbindelse med retning af specialet.

Skole/museumssamarbejde

- efter folkeskolereformen 2014

"Vi skal være mere katolske end Paven"

(P. L. Lauridsen, 13:31-13:33)

Den danske folkeskole blev reformeret den 1. august 2014, da den nye folkeskolereform trådte i kraft. Selve reformen havde været kort tid undervejs. Reformen har på sin vej mødt mange forhindringer og forvirringer. Den nye folkeskole skal blandt andet inkludere en længere og mere varieret skoledag, og det medfører, at skolen skal være mere åben og samarbejde med lokalsamfundet. Vores undren som kulturarvsformidlingsstuderende opstår i spændingsfeltet, som folkeskolereformen bringer på banen i en forstærket form, nemlig den at skolerne skal være mere åbne og inddrage lokalsamfundet. Heri opstår der et potentielt samarbejde med kulturinstitutioner og, for os mere specifikt, museer.

Interessen for lige netop skole og museumssamarbejdet kom gennem vores begges forskelligartede praktikophold. Gennem disse har vi oplevet mere eller mindre indholdsrige og alternative former for samarbejde, alt lige fra ovenud velforberejede lærere og elever til lærere, der blot afleverede deres elever for så at gå til frokost. Vi har lavet rundvisninger og levendegørelse. Alle disse oplevelser bidrager til den undren, der afstedkommer dette speciale. For hvad skal der til for at etablere et samarbejde, som resulterer i det bedst mulige læringsudbytte for eleverne?

Nu lakker skoleåret 14/15 mod enden, og det er i den forbindelse værd at undersøge, hvordan det forholder sig ude på skolerne med hensyn til åben skole og samarbejde med museer og kulturinstitutioner generelt. Med den nye folkeskolelov er der opstået en masse udfordringer og muligheder for at drive skole på en ny og anden måde end tidligere, hvilket i nogle tilfælde kan betyde stor forvirring. Dette bliver blandt andet muliggjort ved den del af reformen, som handler om Den Åbne Skole. Tankerne bag begrebet Den Åbne Skole handler om, at skolerne nu skal åbne sig op for det omgivende samfund og samarbejde ved at inddrage forskellige institutioner, såsom idræts-, musik- og kulturforeninger. Disse samarbejder skal udmønte sig i partnerskaber mellem skolen og det omgivende samfund, som igen skal være med til at styrke elevernes læring. Dette ved at tilbyde undervisning i omgivelser, der medvirker til en anden

form for undervisning end klasseundervisning. I den sammenhæng er det oplagt, at museerne forsøger sig med at udvikle undervisningstilbud til folkeskolen uden for klasseværelset, da museerne netop ofte vil kunne tilbyde et anderledes læringsmiljø, som ligger langt fra det normale klasselokale. Der kan ikke herske nogen tvivl om, at museerne ikke skal til at drive skole, og omvendt skal skolen heller ikke være museum. Men kunne de to institutioner komme lidt tættere på hinanden, kunne det tænkes, at de begge havde noget positivt at bidrage med.

Det, der er særligt ved museerne, er, at de indeholder masser af autentiske genstande, mange museer er bygget på historisk vigtige steder, og nogle museer har sågar specifikke skolesamlinger, som eleverne faktisk må røre ved. Summen af dette, mener vi, er med til at skabe muligheder for læring: skolen besidder en forståelse for, hvordan man lærer (didaktikken heri), og museet har de virkelige genstande, hvorom der formidles.

Dette speciale tager sit udgangspunkt i en undren over, hvad der skal til for at skabe det optimale samarbejde mellem et museum og en skole. At svare fyldestgørende og inden for de rammer, der er for specialer, bliver nærmest en umulighed. Derfor har vi valgt at undersøge en række forskellige parametre, der kunne indikere, hvilke elementer der fører til et godt samarbejde.

Når klokken igen ringer ind til et nyt skoleår i 2015/16, starter det første skoleår, hvor alle dele af reformen er trådt i kraft. Folkeskolen har hermed haft et helt skoleår til at finde sig selv i denne nye virkelighed og finde sine ben at stå på. Det er i den sammenhæng, at vi vurderer, at det har sin berettigelse at kaste et nærgående blik på, hvordan det så egentligt forholder sig ude på skolerne og museerne.

Problemfelt

Samarbejdet mellem museer og skoler er der ikke noget nyt i. Det udspringer ikke som et helt nyt koncept af den nye folkeskolereform. Men med den nye folkeskolereform kommer der meget mere fokus på samarbejdet og indhold, roller, ansvar, mål og læring, og derudover er skolerne blevet forpligtet på at have samarbejdspartnere. Et samarbejde mellem museumsverdenen og folkeskolen er oplagt, da museet rummer et ikke altid udnyttet læringspotentiale. Den nye folkeskolereform giver museerne en række muligheder for at være offensive med hensyn til folkeskolen ved at komme dem(folkeskolerne) i forkøbet og vise, at

museerne er en professionel medspiller, der rummer et kæmpemæssigt læringspotentiale, som kan udnyttes på mange alternative og spændende måder. Derfor bliver skole- og museumssamarbejdet særligt spændende at undersøge.

Det har vi begge en del erfaring med fra praktikophold og studiejob. Gennem praktikken har vi stiftet bekendtskab med skoleverdenen, mens denne tog sine første skridt ud i en virkelighed med den nye skolereform. Vi har begge været vært for skoleklassebesøg på museet, rundvist og forsøgt at undervise skoleklasser. Vi har siddet med, når der blev planlagt og organiseret arrangementer. Det er i denne sammenhæng, at vi er begyndt at interessere os for, hvordan et samarbejde mellem skolen og museet kunne gøres bedre. Men før noget kan forbedres, skal der gøres status. Denne statusopgørelse vil vi forsøge at udrede på baggrund af en række hypoteser opstillet til formålet. Disse uddybes senere i specialet. Forsøget på at be- eller afkræfte disse hypoteser vil ske gennem en række interviews med flere forskellige aktører på området. De er udvalgt på baggrund af de erfaringer, vi har gjort os gennem vores praktik og studiejobs. Vi har interviewet personer fra de to museer, vi har været i praktik på. Derudover har vi interviewet aktører, som har eller kunne have en indflydelse på et samarbejde mellem museet og skolen. Blandt disse aktører er en af konsulenterne fra Nationalt netværk af skoletjenester. Netværket er særdeles interessant i forbindelse med at skabe samarbejde mellem museumsverdenen og folkeskolen, da dette er noget nær formålet med netværket. Netværket består af konsulenter med, for de flestes vedkommende, en skolemæssig baggrund. Denne baggrund gør, at dets konsulenter besidder en forståelse for, hvordan en skoles virkelighed ser ud, hvilket er en kæmpe gevinst, når det kommer til at skulle rådgive museer om, hvordan det kan lade sig gøre at forankre deres undervisningstilbud i skolerne. Netværket udspringer fra kultur- og undervisningsministeriet og er et treårigt projekt. Netværket er særligt interessant i forbindelse med vores speciale, fordi dets opgave ligger meget nært det, vi ønsker at undersøge. En anden aktør er Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling. Der er tale om et videncenter, der udspringer af folkeskolereformen, og deres opgave er blandt andet at styrke netværket mellem uddannelsesinstitutioner og kulturinstitutioner. Det bliver derfor helt naturligt at trække dem ind i undersøgelsen af, hvordan det forholder sig med samarbejdet mellem folkeskolen og museumsverdenen.

Vi ønsker gennem disse be- og afkræftninger at afsøge, om der måtte være en bedre eller mere frugtbar måde at samarbejde på for skoler og museer. Altså ønsker vi ej blot at slutte ved af-

eller bekræftelse af vores hypoteser, men at gå skridtet videre og give nogle bud på et frugtbart samarbejde mellem et museum og en skole.

Hypoteser

I dette afsnit vil vi redegøre for en række hypoteser, som vi har udarbejdet med udgangspunkt i bl.a. lovgivningen, aftaleteksten og med særlig fokus på begreber som Den Åbne Skole. De individuelle hypoteser vil i det følgende afsnit blive behandlet mere indgående, og der vil blive redegjort for belægget bag, mens de mere dybdegående redegørelser af de historiske linjer og flere af begreberne anvendt i det følgende afsnit vil blive yderligere udfoldet i efterfølgende afsnit i redegørelsen.

Før hypoteserne bliver beskrevet, vil vi understrege, at de er skrevet med udgangspunkt i lovgivningen og egne erfaringer fra vores praktikforløb på henholdsvis Nordjyllands Historiske Museum og Ringkøbing-Skjern Museum.

Hypotese #1

Museerne er på forkant med udviklingen. Derfor har de oprettet undervisningstilbud, som er skræddersyet til folkeskolens nye virkelighed. Det har de gjort, fordi museerne gerne vil tage del i folkeskolen og derigennem anses for at være institutioner, der laver fagligt og pædagogisk kvalificerede tilbud. Det vil sige, at museerne meget gerne vil samarbejde med skolerne, og det gør de ved at lave undervisningsmateriale og undervisningsforløb til skolerne. Helt grundlæggende er vi bevidste om, at der findes eksempler på velfungerende samarbejder mellem skoler og museer, men at disse udspringer af en virkelighed, hvor det er udslagsgivende for, at samarbejdet kan begynde, at der findes ildsjæle på enten skole, museum eller begge steder. Vi forventer, at det samarbejde, der foregår på nuværende tidspunkt, består af besøg på museet og ikke af mere dybdegående undervisningsforløb. Denne hypotese bygger på museumslovgivningen, hvor der står, at museerne skal lave formidlingstiltag rettet mod børn (Museumsloven, kapitel 6, paragraf 14, 11). Dernæst ville formidlingstiltag til folkeskoleelever være det næste logiske skridt. I kraft af museernes rolle som fagligt oplysende institution, vil det også være vigtigt for dem, at al det materiale, de laver, er fagligt korrekt, og når ønsket forefindes om at formidle til børn, vil det være nærliggende at forvente, at der forefindes et lignende ønske om, at formidlingen skal være af

en sådan karakter, at det er letforståeligt for børn og derfor også inkluderer visse pædagogiske overvejelser.

Forventningen om, at museerne vil bidrage ved selv at lave materiale, som skolerne kan bruge, skyldes den måde, museerne siden 1970'erne har involveret sig i folkeskoleundervisningen (Strandgaard, 2010, s. 352) (Grynberg, 2014). Museerne bliver målt på besøgstal, og derfor også bedømt på, om tallene går op eller ned. Derfor skal de tal helst kun gå op. Disse tal inkluderer også de elever, der kommer for at få undervisning på museerne, og det er derfor endnu en grund til, at museerne vil lave undervisningstilbud til folkeskolerne (Danske museer i tal 2011, s. 23-5).

Vi antager, at der findes velfungerende samarbejder mellem skole og museum, fordi 53 % af de danske museer i 2011 havde en skriftlig samarbejdsaftale med uddannelsessektoren, og det var på det tidspunkt et stigende antal (Danske museer i tal 2011, s. 23). Derudover har museerne siden 1970'erne lavet emnekasser og undervisningsmateriale til folkeskoleklasser (Strandgaard, 2010, s. 352) og gør det stadig i dag¹. Endvidere bygger den antagelse også på de oplevelser, forfatterne til specialet har haft gennem praktik og forskellige projekter med museer gennem uddannelsen.

Hypotese #2

Den anden hypotese handler om skolerne, og hvor langt de er nået med implementeringen af den nye lovgivning. Der hersker næppe megen tvivl om, at folkeskolen med denne nye lovgivning er forandret, men er forandringerne også nået helt ud til skolerne? Vi forventer, at der i folkeskolerne er meget travlt med omstilling til denne nye virkelighed med længere skoledage og anderledes opgaver for flere medarbejdergrupper. Derfor er skolerne ikke nået så vidt som til at håndtere den nye samarbejdspolitik eller at få igangsat processen med at skabe partnerskaber. Endvidere forventer vi, at de, grundet alt denne travlhed, ikke bruger Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling, da det er helt nyoprettet, og skolerne ikke er klar til den store omvæltning, der skete med den nye lovgivning.

Denne hypotese opstår på baggrund af det faktum, at reformen trådte i kraft august 2014, og dermed har skolerne endnu ikke haft et år til at arbejde med den. Derudover træder reformen først fuldstændigt i kraft til skoleåret 2015/16. Endvidere har der været stor utilfredshed

¹ <http://vardemuseum.dk/dk.php/undervisning/soegeresultat/uld> fx. i Varde laver de stadig emnekasser.

blandt lærerne over den nye reform. Det første år blev brugt på at finde ud af, hvordan den nye lovgivning skulle indarbejdes i folkeskolernes virkelighed (Holm & Rasmussen, 2015).

Hypotese #3

Den tredje hypotese omhandler samarbejdet mellem de forskellige aktører på området, foruden skolerne og museerne. Altså samarbejdet mellem de forskellige institutioner og skole eller museum. Hypotesen er den, at de ressourcer, som findes i både Det nationale netværk af skoletjenester og Det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling, kun i begrænset omfang bliver udnyttet af henholdsvis skolerne og museerne.

Begrundelsen for denne hypotese er de utallige opgaver, som museerne også har i deres opdrag foruden formidling til skoler, og det faktum, at der findes en hel del forskellige tilbud og netværk, hvor der samarbejdes om skole/museumssamarbejde.

I forhold til skolerne skal begrundelsen bag den begrænsede benyttelse findes i det faktum, at den nye skolelovgivning har vendt op og ned på skolerne. Der er så mange processer og nye ting, der skal implementeres, og på den liste står Den Åbne Skole og partnerskaber ikke øverst. Dette manglende fokus medfører selvfølgelig, at der ikke nødvendigvis er et overskud til at deltage i et samarbejde med det nævnte netværk eller videntcenter.

Redegørelse

Dette kapitel vil indeholde en redegørelse for skole/museumssamarbejdet fra 1958, hvor begge institutioner fik ny lovgivning, og frem til 2014, hvor der kom en ny folkeskolereform. Derudover vil det indeholde elementer af folkeskolens historie, som er relevante for forståelsen af folkeskolereformen, og som kan være med til at vise, hvilken type skole det var, museerne forsøgte at arbejde sammen med.

Samarbejdets historie

I 1958 trådte den første egentlige museumslov i kraft. Denne blev lavet på baggrund af mangel på faguddannet personale og penge. Dog var det, der blev talt mest om, den manglende plads til større magasiner på museerne². Pengeproblemet blev løst, ved at reglerne

² Bl.a. Nationalmuseet skal igen til at bygge til for at få plads til genstande (Rasmussen, 1979, s. 164).

for statstilskuddet blev ændret³. Den nye museumslov åbnede op for nye muligheder for at uddanne fagpersonale til museerne, så på den måde skulle personaleproblemet gerne løses (Rasmussen, 1979, s. 164 - 6 + s. 158).

Det var også i 1958, at en ny folkeskolelov trådte i kraft. I led med den nye lov blev der nedsat udvalg til udarbejdelse af 'læseplan' til folkeskolen, som senere blev kendt som 'Den blå Betænkning'. Bind 1 af denne blev udgivet i 1960 (Den blå betænkning, bind 1).

Den blå betænkning blev lavet som en læseplan til lærere og skoleledere. Den fortæller, hvordan de skulle/kunne tilrettelægge undervisningen. Den indeholder forklaringer af, hvordan undervisningsmaterialet skal udvælges, hvornår eleverne skal have en lærebog, og hvornår de skal have mere varieret læsning. Der er eksempler på, hvornår gruppearbejde ville være en god idé, hvor klassen kan komme på udflugt, hvad undervisningen skal indeholde, og hvilke emner der kan tages op.

Fx "Under gennemgangen af de lokalt betonedede emner anbefales det, at børnene tegner eller får udleveret udfyldningskort over by eller egn, og at de på dette kort markerer veje, jernbaner, vigtige institutioner m.v. I det omfang, det er muligt, indsamler børnene materiale til deres arbejdsbøger og til undervisningen i det hele taget. Dette kan ske individuelt eller ved gruppearbejde. I forbindelse med gruppearbejde kan det anbefales, at den enkelte gruppe over for klassen som helhed aflægger rapport om sin undersøgelse."
(Citat R.1) (Den blå betænkning bind 1, s. 119)

Der er i betænkningen med hensyn til historieundervisningen, gjort flere overvejelser om, hvordan man kunne inddrage lokalsamfundet i undervisningen, så undervisningen blev så relevant som muligt. Det kan blandt andet ses ved, at der i titlen er tilføjet et "med samfundslære"⁴. Historieundervisningen blev set som noget meget kronologisk, så undervisningen begyndte (i 3. klasse med undervisning i historie som fag) tilbage i stenalderen og fortsatte kronologisk frem, indtil nutiden (dvs. 1960). Når industrialiseringen blev et af emnerne for undervisningen i 6. klasse, skulle der inddrages samfundslære, og derefter blev det et samlet fag.

³ Der bliver lavet en tilskudsordning, som fungerer efter de samme principper, som ordningen der galt for folkebibliotekerne (Rasmussen, 1979, s. 158).

⁴ Se Den blå betænkning bind 1 s. 117.

“Der er i udvalget enighed om, at de emner, man på disse trin (6. klasse og opefter) inddrager i undervisningen, må være af meget konkret karakter. Det er hensigtsmæssigt at tage udgangspunktet i lokale forhold. Enhver by og enhver egn frembyder mulighed for, at man kan påvise den betydning, samarbejdet om løsningen af fælles opgaver har.” (Citat R.2) (Den blå betænkning, s. 118)

Dette var tanken bag inddragelsen af lokalsamfundet. Det skulle gøres, for at eleverne på den måde nemmere kunne forstå de ting, de skulle lære i undervisningen, og have mulighed for at se dem i virkeligheden.

Betænkningen blev lavet af et udvalg nedsat af undervisningsministeriet. Alle medlemmer af udvalget var undervisere i folkeskolen⁵. Dog valgte udvalget at inddrage flere andre sagkyndige. Der var også foreninger, som valgte selv at kontakte udvalget. Blandt disse var Danske museers fællesråd, som på denne måde valgte at vise, at de havde interesse i udformningen af en sådan betænkning (Den blå betænkning, bind 1, s. 8-13). Vi ved dog ikke, hvad de direkte bidrog med, kun at de bidrog, da de var inkluderet på en liste.

Der har på museer længe været et element af pædagogik, men dette var dog oftest praktiseret ved, at museumsinspektøren foretog rundvisninger og/eller forelæsninger (Strandgaard, 2010, 349-50). Skolen blev taget med ind som medspiller i 1969, hvor kulturministeriet i betænkning nr. 517 gjorde opmærksom på, at museerne ikke havde de nødvendige personalemæssige ressourcer til at varetage formidlingen af samlingen. Betænkning nr. 517 gjorde sammen med dette opmærksom på, at museernes konkurrenter var biblioteker, teatre, radio og fjernsyn, som havde til opgave at oplyse, danne og underholde, og hermed blev museerne sidestillet med radio, fjernsyn, teater og biblioteker (Betænkning nr. 517, s. 153). Det gav museerne en mulighed for at overveje, hvordan de ville præsentere sig selv for omverdenen, hvordan de ville ses, og hvilken type besøgende de ville have (Betænkning nr. 517, s. 153 - 7).

Der skulle derfor oprettes formidlingsstillinger på alle landsdelsmuseerne. Disse stillinger blev kaldt museumspædagoger⁶. Inden dette havde nogle af museerne oprettet en stilling som

⁵ Fem overlærere, en rektor, en skoleinspektør, fem skoledirektører, en inspektør, to amtskonsulenter, tre første lærere, en lektor, en viceinspektør, to undervisningsinspektører og en statskonsulent

⁶ En person, som deltager i at opbygge og udvide de mindre museers udstillingsvirksomhed fra en pædagogisk vinkel. *“Der tænkes herved på en pædagog med kulturhistorisk baggrund, der ved samarbejde med skolerne,*

museumslektor. Det var dog langt fra alle, der havde det, og derfor skabte denne nye formidlingsstilling røre (Strandgaard, 2010, 349-50). Et generelt problem var dog, at de færreste museer havde personale til at håndtere formidlingen, og igen skyldtes det manglen på faguddannet personale. Flere steder var det forskningspersonalet, der håndterede formidlingen, og det var ofte også forskningspersonalet, som stod for at lave udstillinger, der var datidens primære formidlingsform.

“Dette må medføre en væsentlig personel udbygning af afdelingen, hvortil der bør knyttes et antal universitets- eller seminarieuddannede museumslektorer, hvis opgave er det populariserende og informative arbejde. Endvidere er der behov for ansættelse af en publikationsredaktør, der tillige er pressesekretær, samt - formentlig bedst på freelance basis - af arkitekter, dekoratører, belysningseksperter og håndværkere.” (Citat R.3) (Betænkning nr. 517, s. 158)

Her kan det tydeligere ses, at der var generelt personalemangel på museerne og ikke blot en mangel på formidlingspersonale. Dog var der fokus på, at der skulle flere formidlingsarbejdere⁷ på museerne, da dette også kunne være med til at skabe bedre samarbejde med folkeskolen (Betænkning nr. 517, s. 154 - 8).

“En sådan oplysningstjeneste ville formentlig føre mere med sig end, hvad der i øjeblikket synes påtrængende: koordinering af særudstillingsvirksomhed, fællesudgivelser af teksthæfter, tilrettelæggelse af skoleundervisning og indretning af centralmagasiner.” (Citat R.4) (Betænkning nr. 517, s. 164)

Museerne ville med mere formidlingspersonale have bedre mulighed for at kunne arbejde med folkeskolen og anden slags undervisning. Når museet havde formidlingspersonale, ville det være muligt at kunne tilbyde undervisning, der stemte overens med, hvad Den blå betænkning omtalte (Betænkning nr. 517, s. 162-4).

forberedelse af klassebesøg på museerne, foredrags- og kursusvirksomhed, publikationsarbejde m. v. varetager den del af museets

arbejde, der har særlig relation til museets besøgende, såvel skoleelever og andre fagligt arbejdende grupper som et almindeligt publikum” (Betænkning nr. 517 s. 165)

⁷ I betænkning nr. 517 kaldes de oplysningsarbejdere eller oplysningsafdeling. Det, som vi i dag kalder formidling, kaldtes på det tidspunkt oplysning.

Til museumspædagogstillingerne var der en klar forventning fra museerne om, at de skulle opfyldes af museumsfolk, mens der fra skolernes side var en forventning om, at det skulle være læreruddannede, der udfyldte stillingerne (Strandgaard, 2010, s. 350-1). En del af dette problem kan være opstået, fordi det aldrig var helt tydeligt, hvilken uddannelsesbaggrund den nye museumspædagog skulle have. Se citat R.3, hvor det kan ses, at der ikke fra ministeriets side var taget en beslutning om, hvilken uddannelse en museumspædagog skulle have.

Det skabte en konflikt, men det var dog ikke kun det, der skabte konflikten.

Professionaliseringen af museerne var en stor del af det, men her vælger vi at fokusere på den del af konflikten, der omhandler museumspædagoger. Konflikten fortsatte op gennem 1970'erne, selvom det da for det meste var museumsfolk, der var ansat i formidlingsrollerne. Konflikten var præget af mistillid - begge parter stolede ikke på hinandens evner til at tage hensyn til alle forhold. Fx stolede lærerne ikke på, at museerne ville involvere pædagogik i formidlingen⁸, og museerne stolede ikke på lærernes evner til at lave det fagligt korrekt (Witt, 1977) (Strandgaard, 2010, 350-6).

Selvom museerne tog afstand fra at lave traditionel skole på museet, lavede museerne materialer til skolerne. De lavede skolesamlinger og stillede både personale og lokaler til rådighed, når skolerne kom. Derudover blev der lavet lærerkurser og materiale, som lærerne kunne bruge i den almindelige undervisning. Museerne ville være med til at skabe større appetit på historie hos børnene, og de ville opfattes som del af en større kontekst, ikke kun som en del af fortællingen i historiebogen. Torben Witt påpeger endda i sin bog "Hvad med museerne?", at hvis museerne bliver sat ind i en større kontekst, vil de stadig kunne spille sammen med de udstukne læseplaner (Witt, 1977, s. 46-7).

Selvom museerne uddelegerede meget af formidlingsarbejdet, fx ved at lade en lærer stå for undervisningen ude på museet, var der steder, hvor museerne selv underviste. Det var de steder, hvor der var formidlingspersonale til det. Derudover lavede museerne selv materialet, der gerne skulle ligge bag undervisningen. Det var et af de steder, hvor museerne insisterede på, at de var bedst til at fortælle om deres eget materiale, og derfor var der ingen andre, der skulle have lov.

Hvis museerne lod andre lave det, ville museerne forbeholde sig retten til at godkende det færdige produkt (Strandgaard, 2010, 351-2).

⁸ Mere information findes eventuelt i Noter - historielærerforeningens fagblad, fra 1970'erne.

Med hensyn til skolerne lavede museerne en ny udstillingstype, hvis formål var at blive brugt til undervisning (den didaktiske udstilling) (Strandgaard, 2010, 353-4).

I 1972 nedsatte kulturministeriet en kommission, som skulle undersøge mulighederne for at lave fællesregler for museerne. Dette udvalg skulle også finde ud af, om der fandtes løsninger på museernes personalemæssige problemer, fx uddannelse og efteruddannelse (Rasmussen, 1979, s. 187-8), så formidling var fokus for museerne i 1970'erne, og er det stadig i dag.

Op igennem 1960'erne og 1970'erne handlede det for folkeskolerne meget mere end tidligere om de faglige færdigheder, end det handlede om kundskabstilegnelse(dannelse). Der var stort fokus på, at eleverne skulle lære, hvordan de lærer⁹. Eleverne skulle være fleksible, aktive og selvstændige samfundsborgere. Derfor var de vigtige værdier problemløsning, kritisk tænkning, tværfaglighed, kreativitet, samarbejdsevne og kommunikation(Dansk skolehistorie, bind 5, s. 27 + 35 + 37 + 39). Det fokus i folkeskolen hænger godt sammen med det, museerne på samme tid havde som deres fokus, og resultatet kan ses ved, at folkeskoleklasserne besøgte museerne meget i denne periode. Det kan være, fordi museerne er nævnt som muligt udflugtsmål i Den blå betænkning (Stoffersen, 2014, s. 349-61) (Den blå betænkning, bind 1, kap 8).

I 1964 blev der i Biblioteksloven besluttet, at der kunne oprettes fælleskommunale samlinger (Amtscentraler), og skolernes pressede budgetter i 1970'erne betød, at det oftest var disse, lærerne valgte materialer fra. Det var således det materiale, der var tilgængeligt her, der styrede, hvad lærerne underviste i (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 171-2).

I 1975 bad den daværende undervisningsminister, Ritt Bjerregaard, Center for uddannelsesråd at lave en redegørelse for uddannelse for de kommende 15 år (1975-1990). Den kom til at gå under navnet U-90. Den endelige rapport kom til at indeholde forslag til at udvide uddannelsespligten til 12-13 år. Størstedelen af rådet mente, at dette skulle ske frivilligt, ved at det blev mere attraktivt for unge at vælge uddannelse frem for arbejde. Dette blev ikke gennemført, men rapporten blev debatteret meget (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 31-3).

⁹ Stoffersen, 2014, s. 66.

Den blå betænkning bind 1 s. 24 *“Begrebet lære må ikke alene omfatte opnåelsen af kundskaber og dygtighed, men også sådanne processer som: oplæringen til at lære, oplæring til at leve mellem andre og oplæring af eleverne til, at deres handlemåde kan ledes ind i baner, så det bliver naturligt for dem at tage hensyn til andre menneskers velfærd”*

I marts 1976 trådte en ny folkeskolelov i kraft. Det kristne formål blev hermed skrevet ud af formålsparagraffen, og kristendomsundervisning blev ændret til kristendomskundskab. Faget skulle ikke længere være forkyndende. Eleverne skulle i stedet lære om, hvordan man lever i et demokratisk samfund, og de skulle have mere indflydelse på, hvad der skete i deres skolehverdag. Med den nye skolelov søgte man at lave reel lighed mellem både drenge og piger og de forskellige sociale lag (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 27-9). For museerne betød dette, at de nu kunne formidle kristendommen til skolerne på en mere objektiv måde.

Den første faktiske skoletjeneste blev oprettet i 1970 som et samarbejde mellem Biologisk Samling, Københavns Kommunes Skolevæsen og Zoologisk Museum. Denne har siden udviklet sig til en skoletjeneste, som dækker hele Sjælland, og hedder nu Skoletjenesten Sjælland (Skoletjenesten.dk/om). Skoletjenesten Sjælland blev oprettet, fordi Københavns Kommunes Skolevæsen¹⁰ tilbød at stå for det pædagogiske på museet. Dette gjorde skolevæsenet, fordi de ikke så en stor sandsynlighed for, at de statsejede museer i København selv ville oprette museumspædagogiske stillinger, så udgifterne blev flyttet fra museernes budget og over i skolernes budget (Strandgaard, 2010, s. 352-3).

Skolerne og lærerne skal i sammenhængen skoletjeneste/museumsundervisning sørge for, at eleverne lærer, hvad der er på pensum, og det er denne situation, museerne kan assistere i, idet de har en helt unik position i forhold til især historie og samfundsfag, og fordi de kan være med til at fortælle og vise, hvordan det var engang. Museerne kan give eleverne et direkte møde med fortiden. Det kan gøres ved at: give eleverne adgang til originalerne, gøre mødet med kulturarven mere forståeligt, lave museumstilbud, der stemmer overens med skolernes behov, lade pædagogikken (via skolen) spille en rolle i, hvordan de udformer deres tilbud, lave materiale, der gør undervisningen bedre og nemmere, lade eleverne møde andre end deres sædvanlige lærere, og lave spændende museumsbesøg. Skole og museum skal samarbejde om, hvem der tager hvilken rolle, hvordan undervisningen bedst foregår, osv. Der skal generelt eksistere et samarbejde for at få undervisningen til at lykkes, altså begge parter skal stole på hinanden, og den gamle stridsøkse skal begraves (Strandgaard, 2010, 354-56).

¹⁰ Det er alt, hvad der berører folkeskolernes undervisning, drift, administration osv.

I 1975 udkom museumsbetænkning nr. 727, hvori der er et afsnit udelukkende om museumspædagoger. Heri er hele deres arbejdsområde, som er formidling både til børn og voksne, beskrevet. Med hensyn til skolesamarbejdet er det beskrevet, at det kunne bestå i, at skolerne besøgte museet, museumspædagogen besøgte skolen, at skolekasser blev sendt til skolen, og at eleverne udførte musealt arbejde (historiske værksteder). Disse ting kunne foregå som en del af undervisningen eller i en skoleferie.

“Man finder som udgangspunkt, at museumspædagogen, hvor denne fortrinsvis skal varetage kontakten med skolen, bør være pædagogisk uddannet, fordi dette vil være en forudsætning for udarbejdelsen af relevant undervisningsmateriale til brug for de enkelte klassetrin.” (Betænkning nr. 727, s. 152)

Her er det klart beskrevet, at forventningen var, at museumspædagoger burde være pædagogisk uddannede. Dog blev der skabt mulighed for, at der kunne komme andre uddannelser ind i stillingerne, da museer ikke udelukkende formidlede til skoler, og de pædagogisk uddannede skulle have efteruddannelse i pædagogisk arbejde (Betænkning nr. 727, s. 152-3). En museumspædagog skulle dog kun ansættes på deltid, så han/hun kunne fortsætte med at være tilknyttet skolevæsenet eller, hvis han/hun var videnskabeligt uddannet, være tilknyttet en mere videnskabelig gren af museet (Betænkning nr. 727, s. 154). En stor del af grunden til, at en museumspædagog skulle være pædagogisk uddannet, var at han/hun skulle fremstille undervisningsmidler med fokus på historie og orientering, da det var der, at udvalget, der havde fremstillet betænkningen, følte, at museerne kunne bidrage med noget. Undervisningsmidlerne skulle fremstilles først og fremmest fordi, eleverne fik mere fagligt relevant ud af et besøg på museet, hvis de arbejdede med emnet før og efter besøget. Museerne skulle fremstille undervisningsmidlerne, fordi det krævede for meget af læreren at fremstille nyt til hvert besøg. Dog skulle læreren selv kunne vise eleverne rundt på museet (Betænkning nr. 727, 152-3). På grund af dette fremsatte udvalget i betænkning nr. 727 nogle krav, som var, at en pædagogisk skoling burde stilles i forgrunden af ansættelseskrav til en museumspædagog, oplysninger om museernes tilbud kunne uddeles ved hjælp af fx skolecentralerne/fælleskommunale samlinger/amtcentralerne, og at museerne gjorde det klart, at folkeskolelærere, der var deltidsansat som museumspædagoger, fortsatte på deltid som folkeskolelærere, mens de arbejdede som museumspædagoger (Betænkning nr. 727, s. 238).

Da Bertel Haarder blev undervisningsminister i 1982, var en af de første opgaver, han påtog sig, at lave en revision af fagbeskrivelserne i dansk og historie. Han talte om faglighed i en tid med stor ungdomsarbejdsløshed og økonomisk krise. Det gjorde han, fordi han mente, at fordybelsen og dannelsen lå i det konstante faglige indhold. Han mente, at elever skulle være faglige, før de kunne være kritiske over for fagligheden. Derudover var han meget imod U-90 og det, som han kaldte 13 års samfundsopdragelse (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 33-4).

Haarder talte i sin tid som undervisningsminister om, at børnehaveklassen skulle have en mere faglig profil¹¹, og at den skulle være påtvunget, så børn startede tidligere i skole. Det lykkedes dog ikke at få gennemført, men det blev vedtaget, at børn på fire år måtte starte i børnehaveklasse, hvis de fyldte fem inden 1. oktober.

I 1983 blev der udgivet en pjece, som hed "Skolens fremtid - fremtidens skole". I pjecen blev der fortalt om overbebyrdede lærere, besparelser og skolenedlæggelser, forvirrede børn, slidte familier og udfordringer fra nye medier. Der blev videre fortalt, at faglighed og eksakt viden ikke kunne modvirke den udvikling. Der skulle mere til, som f.eks. at elever fik indflydelse på deres egen arbejdssituation, og at aktiviteterne i skolen føltes mere vedkommende og engagerende. Eleverne skulle have noget, de kunne relatere til (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 35). Der var stor bekymring for børn, fordi det var midt i fattigfirserne, og børnetallene faldt, skilsmissetallene steg, og flere og flere mødre arbejdede uden for hjemmet. Det var en del af grunden til, at det i 1984 blev vedtaget ved lov, at der skulle være SFO'er¹² til alle børn (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, 36-7).

I 1989 blev en OECD¹³ rapport offentliggjort. Denne beskrev, at Danmark sammenlignet med de andre lande i OECD havde det dyreste uddannelsessystem. Haarder gav udtryk for, at han på trods af det dyre uddannelsessystem ikke troede på, at det også var det bedste. Derfor startede han flere kvalitetsudviklingsprojekter, primært rettet mod videregående uddannelser (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 39).

¹¹ Siden 1980 har kommunerne haft pligt til at tilbyde børnehaveklasser (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 33)

¹² SkoleFritidsOrdning

¹³ Organisation for Økonomisk Samarbejde og Udvikling

Danmarks Lærerforening¹⁴ ville have, at eleverne skulle have større indflydelse og mere ansvar og derigennem blive bedre til selv at tage stilling, hvor Haarder derimod ønskede at øge paratviden og arbejdsvaner. I hans oplæg til en ny folkeskolereform fra 1991 blev dette fokus på faglighed udtrykt meget tydeligt. Han ønskede, at undervisningen i sprog, musik og natur/teknik skulle styrkes. Dette skulle bl.a. ske ved at inddеле eleverne efter deres faglige niveau og ved at tværfaglig undervisning, klassens time og samlæsning på tværs af årgange skulle afskaffes. Intet af dette lykkedes det dog for Haarder at gennemføre (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 37).

I 1993 blev der vedtaget ny folkeskolereform/folkeskolelov ved Ole Vig Jensen, som opnåede et kompromis henover midten. Med denne folkeskolelov blev reformpædagogiske elementer som enhedsskole, undervisningsdifferentiering og tværfaglighed kerneelementer i folkeskolen. Den enkelte elevs forudsætninger og personlige udvikling skulle fremhæves som udgangspunkt for undervisningen. Haarder fik dog et forslag igennem, som kom med i folkeskoleloven, og det var, at det nationale og kulturbærende skulle have en vigtig rolle i folkeskolen, og det blev derfor en del af formålsparagrafferne. Teamsamarbejde, undervisning i tværgående emner og problemstillinger blev en formaliseret del af skolernes hverdag, og den musik-praktiske del skulle indgå i alle fag. Politikerne var glade for kompromisset (bortset fra De Konservative, som ikke stemte). Haarder udtalte endda, at han troede loven ville holde 20 år, mindst! Den pædagogiske verden var dog knapt så begejstret. Den var bekymret for lærernes autoritet, elevernes medansvar for egen læring, og nogle mente endda, at loven var mere en lappeløsning end en faktisk reform, der gjorde noget ved skolens grundlæggende problemer, som social ulighed og skoletrætte, urolige og ukoncentrerede elever (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 37-9 + 133) (folkeskolelov 1993, kap. 2, § 5). For museerne betød det en mulighed for at lave en anderledes form for undervisning. Da undervisningen måske ikke bare skulle have fokus på fx historie, men måske også dansk og samfundsfag, eller noget helt andet, gav det muligheden for, at museerne kunne belyse flere af de historiske aspekter og ikke kun fokusere på en kronologisk genfortælling af, hvad der var sket.

I 1994 kom resultaterne fra den første internationale læseundersøgelse til undervisningsministerens bord. Den viste, at danske elever havde læsevner under gennemsnittet. I 1996 forsøgte Vig Jensen at neddæmpe betydningen ved at fortælle, at

¹⁴ DLF

eleverne ikke var blevet målt på kundskaber, der passede til den danske tradition. Det blev af undervisningsministeriet fulgt op af en rapport i 1997, der fortalte, hvad de særlige værdier i det danske skolesystem var, som f.eks. elevernes personlige udvikling, skolens rummelighed, demokrati osv. OECD ville have undervisningsministeriet til at opbygge en evalueringskultur, som skulle være letforståelig og tilgængelig, mens den brugte tests og præcise læringsmål. Vig Jensen var ikke meget for at lave en evalueringskultur, men udtalte, at hvis der skulle være en, skulle den måle elevernes evner inden for problemløsning, samarbejde, deres omstillingsparathed og motivation (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 39 - 41). I 1998 blev Margrethe Vestager undervisningsminister under Poul Nyrup Rasmussen, der som den første fremsatte en målsætning om, at 95 % af en ungdomsårgang skulle gennemføre en ungdomsuddannelse (Han fremførte dog målsætningen i begyndelsen af 1990'erne) (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 42-3).

EMU (elektronisk mødested for undervisningsverdenen) blev oprettet i 2000'erne som et sted, hvor undervisningsmateriale kunne udveksles, og er et vigtigt omdrejningspunkt (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 172). I 2001 blev der indført vejledende Klare Mål, og i 2003 blev der indført bindende Fælles Mål, der inkluderede trin- og slutmål. Herefter blev der lavet Dansk litteraturs kanon i 2004, en historiekanon og en kulturkanon i 2006, og hermed blev der mere central regulering af, hvad skolefagene skulle indeholde (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 134). Kulturkanonen består af en række værker, der er relevante for dansk kultur (Kulturkanon, 2006). Dansk litteraturs kanon består af en liste af værker og forfatterskaber, man skal lære at kende gennem folkeskolen og/eller gymnasiet (Dansk Litteraturs Kanon, 2004). Historiekanon består af en række punkter, som er en slags nedslagspunkter i dansk historie, der anses som vigtigere end andre (Historiekanon, 2014). Historiekanon skulle direkte bruges i historieundervisningen som en guide til de emner, der skulle dækkes gennem undervisningen. Det er dog ikke første gang en lignende tidslinje blev lavet. I Den blå betænkning er der til historiefaget lavet et forslag til, hvilke vigtige emner man kan gennemgå i undervisningen, og hvornår man skal gennemgå dem¹⁵ (Den blå betænkning, bind 1, s. 118). For museerne havde disse kanoner den betydning, at de viste på hvilket klassetrin eleverne skulle lære om specifikke emner og derfor kunne byde ind med niveautilpasset materiale og undervisning.

¹⁵ Det er lavet før, dog ikke så udspecificeret, bl. a. i den gule betænkning fra 1943

I sin åbningstale i 2003 kritiserede Anders Fogh Rasmussen de sidste årtiers folkeskole. Han beskyldte dem for at svigte de fagligt svageste elever og forkaste faglige krav for i stedet at sidde i rundkreds og spørge ‘hvad synes du selv?’ (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 45). Den første PISA¹⁶ undersøgelse fandt sted i 2000, men det er først med offentliggørelsen af resultaterne af den anden undersøgelse i 2004, at debatten omkring skoleelevernes faglige kompetencer for alvor begyndte. Det var fordi, de danske elever var placeret et stykke nede på ranglisten over elever, der var bedst til at løse opgaver i matematik, naturfag og læsning. De var bedre til problemløsning, men der var andre der var bedre i Norden. Derfor foreslog undervisningsministeren i 2004, at nationale tests skulle være en del af skolehverdagen for danske elever fra 2. klasse (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 43-4). Disse nationale tests mødte stor skepsis blandt lærerne, fordi de fandt, at det specielle ved det danske skolesystem var, at børn og unge blev opdraget som hele mennesker, og her var frykten, at det ville forsvinde, hvis det kom til at handle for meget om tests. Folkeskoleloven bliver revideret i 2006 ved et flertal i folketinget. Kendskab til dansk historie og kultur fik hermed en central placering, og folkeskolen fik nyt mål, og det var, at den skulle forberede til videreuddannelse. Derudover blev retten til uddannelse skiftet ud med en livslang forpligtelse for individet. Samme år var målet, at den danske folkeskole skulle være verdens bedste, hvilket betød, at den skulle ligge i top inden for læsning, matematik, naturfag og engelsk. Her blev målsætningen fra 1990’erne, om at 95 % af en ungdomsårgang skulle have en ungdomsuddannelse, taget frem igen, og denne gang skulle målet nås inden 2015. Ligeledes skulle der være synlig pædagogisk ledelse på skolerne, og man ønskede ro og respekt omkring undervisningen. I 2009 blev børnehaveklasse gjort obligatorisk, og hermed blev undervisningspligten ti år (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 47-8). Undervisningsministeriets såkaldte rejsehold udgav i 2010 en rapport, der indeholdt anbefalinger om, at lærere og ledere skulle have et kompetenceløft, at undervisningsmålene skulle tydeliggøres, at der skulle større fokus på skolens resultater, at elever skulle inkluderes i stedet for at komme i specialundervisning, at skolerne skulle være større, og at kommunerne skulle have større frihed til skoleudvikling (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 48). Til dette kom der samme år et modspil fra Danske Skoleelever, Danmarks Lærerforening, Skolelederforeningen, Skole og Samfund, Kommunernes Landsforening og Dansk Industri.

¹⁶ Programme for International Student Assessment

De gik til kamp mod regeringens skoletanker under titlen 'Vores skole - i et globalt perspektiv'. Nogle af de reformpædagogiske formuleringer mindede om formuleringer i Den blå betænkning fra 1960. De havde et ønske om, at undervisningen skulle være tværfaglig og anvendelsesorienteret, og at elevernes personlige og sociale kompetencer skulle udvikles. Lærerne skulle ligeledes have forbedret deres muligheder for at blive efteruddannet. Men folkeskolen var blevet dyr, og udgifterne var steget, hvilket skyldtes, at eleverne havde fået flere timer i dansk, historie og matematik, samt at der var blevet udviklet en handlingsplan for læsning, og fordi lærerne og lederne var blevet efteruddannet. Hermed kunne Danmark beholde placeringen som et af verdens dyreste uddannelsessystemer (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 49).

Nationalt Netværk af Skoletjenester

Projektet Nationalt Netværk af Skoletjenester blev startet i 2013 som et treårigt projekt af undervisningsministeriet og kulturministeriet. Det blev primært startet på grund af arbejdet med den på det tidspunkt kommende folkeskolereformen, som havde et indbygget ønske om mere understøttende undervisning og en mere åben skole, der skulle samarbejde med lokalsamfundet. Det kan skoletjenesten (derigennem museerne) være en del af, da de er en del af lokalsamfundet.

Idéen til et nationalt netværk af skoletjenester opstod hos skoletjenesten Sjælland, og da det er dem, der har mest erfaring, er det derfor også folk herfra som styrer projektet. Meningen er dog, at det skal være nationalt, og alle skal have fælles ejerskab. Hensigten med netværket er ikke, at alle skal bruge den samme model til at starte og vedligeholde et samarbejde, men at alle kommuner skal kunne finde nytte i at bruge deres kulturinstitutioner til at udføre understøttende undervisning til folkeskolen. Derfor stiller netværket ressourcer til rådighed¹⁷.

I projektbeskrivelsen lyder det: *“Formålet med projektet er at styrke anvendelsen af kulturinstitutionernes læringsressourcer i skolernes undervisning.”*

(Skoletjenestenetvaerk.dk/om/) Det betyder, at skoletjenestenetværket vil være med til at skabe et bedre samarbejde mellem kulturinstitutionerne og skolerne. Projektet skal udfoldes i virkeligheden, ved at der skal laves sammenhæng og kontinuitet omkring al samarbejde

¹⁷ Fx laver de kurser, og den viden, der findes i de kurser, bliver delt med deres netværk. Så hver gang nogen finder noget nyt, bliver det delt med hele gruppen. Det betyder for blandt andet museer, at de ikke skal skrive artikler og have dem udgivet på samme måde, for det står det nationale netværk af skoletjenester for.

mellem skole og kulturinstitution. Der skal flere pædagogiske overvejelser ind i kulturinstitutionernes udvikling af læringstilbud, så deres læringstilbud inkluderer nogle af de samme pædagogiske overvejelser som skolernes egen undervisning. Skolerne skal bruge kulturinstitutionerne mere, og de skal have mere viden om, hvorfor og hvordan de skal bruge kulturinstitutionerne. Der skal være et styrket samarbejde mellem parterne. Der er fra kulturinstitutionernes side en forståelse af, at de vil kunne være med til at gøre skoledagen mere spændende og afvekslende, og at skolerne ved brug af kulturinstitutionerne vil kunne bruge flere forskellige former for lærings- og undervisningsformer (Projektbeskrivelse af N.N.S.T.) (Skoletjenestenetvaerk.dk).

Lockout og optakten til denne

I 2006 blev en rapport, som et udvalg under Finansministeriet, Undervisningsministeriet og Kommunernes Landsforening¹⁸ havde udarbejdet, omhandlende folkeskolelærernes arbejdstid offentliggjort¹⁹. Deri var de nået frem til, at siden 1970 havde lærernes samlede daglige undervisningstimer stabiliseret sig på tre timer og ni minutter om dagen (ca. 630 timer om året). Set internationalt blev det vurderet for lavt. Der havde været overenskomstforhandlinger i både 2005 og 2008, hvor KL havde udvist et ønske om at ændre lærernes arbejdstidsregler, men det var dog ikke blevet gennemført nogle af gangene²⁰. I 2008 blev der i stedet lavet en 'professionsaftale', hvor de blandt andet blev enige om at fastsætte et maksimalt undervisningstimental (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 102).

KL stillede i vinteren 2012-13 krav om, at folkeskolelærernes arbejdstidsregler skulle ændres. De foreslog, at arbejdstiden skulle tilrettelægges i dialog mellem ledelse og medarbejdere på de enkelte skoler. Ønsket var, at folkeskolelærernes arbejdstid blev 'normaliseret'. Det ønskede lærerne ikke. Samtidig med at dette foregik, blev der udformet et forslag til en ny folkeskolereform, hvor eleverne skulle have flere undervisningstimer. Pengene hertil skulle findes på kreativ vis, dvs. hverken i stats- eller kommunekassen. Derimod skulle pengene findes ved en mere effektiv udnyttelse af de allerede eksisterende ressourcer i folkeskolen, blandt andet skulle lærerne undervise to klokketimer mere om ugen. Det lykkedes ikke for KL

¹⁸ KL

¹⁹ Dette blev gjort med halvfærdige statistikker, og ikke helt korrekte tal (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 102).

²⁰ Et krav, der strækker sig helt tilbage til 1980'erne og frikommuneforsøg.

og DLF at komme til enighed i foråret 2013, så der blev ikke lavet en ny overenskomst (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 102-3).

DLF tilbød, at lærerne underviste 25 timer om ugen, hvilket blev kaldt et 'optisk bedrag' af KL's hovedforhandler, borgmester i Høje-Taastrup kommune, Michael Ziegler, fordi han var af den opfattelse, at 25 timer betød, at pauser og frikvarterer var talt med i den samlede undervisningstid. FOA støttede lærerne, fordi man frygtede, hvordan den fremtidige velfærdsstat ville blive finansieret, hvis regeringen fortsatte på den måde. Forældre havde sympati for lærerne, men de ønskede samtidig mere undervisning. Derfor skete der den 2. april 2013, at 67.000 overenskomstansatte lærere blev lockoutet. Der skulle gå fire uger, inden regeringen greb ind med et flertal, og lærerne kunne vende tilbage til skolerne. Det betød, at den enkelte lærers arbejdstid fra skoleåret 2014/15 skulle planlægges i samarbejde med skolelederen, lærernes seniorordning²¹ skulle udfases, og hver lærer skulle i gennemsnit undervise to timer mere om ugen. De fik dog realiseret deres ønske om mere efteruddannelse med en fællespulje på en milliard kroner, som over seks år skulle gå til lærernes efteruddannelse. Hermed var lærernes arbejdstidsregler ændret, og de fik en ny usikkerhed, nemlig omkring den nye reform, og mere specifikt den øgede inklusion af elever med adfærds- eller undervisningsmæssige vanskeligheder, som nu for alvor skulle begynde (Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015, s. 104-6).

Skole, museum og samarbejde

Dette kapitel består af en kort gennemgang af skolereformen 2014, og hvad den indeholder, som er relevant for samarbejdet mellem museer og folkeskolen. Der er særligt fokus på skoleledere, Nationalt videncenter for historie- og kulturarvsformidling og Fælles Mål. Folkeskolereformen, der trådte i kraft august 2014, blev lavet fordi, for mange elever afsluttede folkeskolen uden at have de nødvendige kompetencer til at kunne fortsætte på og gennemføre en ungdomsuddannelse, og fordi for mange af de 'gode' elever mistede motivationen, når der ikke var udfordringer til dem. Aftaleteksten mellem regeringen, Venstre og Dansk Folkeparti indledes med at fortælle, at den danske folkeskole er en god folkeskole, men at den kan blive bedre med et fagligt løft af folkeskolen. (Aftaleteksten, s. 1)

²¹ En ordning, der gav lærere over 60 år fire ugers ekstra fritid om året.

2014 Reformen

Hensigten med folkeskolereformen anno 2014 er resultatet af en lang proces, jf. redegørende afsnit om skolehistorie, der har stået på siden 1980'erne. Det begyndte for alvor at tage fart, da læseundersøgelsen Nordlæs blev offentliggjort, hvori der er forslag om et fagligt løft af eleverne. Udviklingen fortsatte, da resultaterne af den første PISA undersøgelse blev offentliggjort i 2000 (Rasmussen, 2015, s.12). Men dette viser også, at det ikke er ualmindeligt at lade skolevæsenets opbygning inspirere af andre landes skolevæsen. I tilfældet med den danske folkeskolereform i 2014 er meget af inspirationen hentet i den canadiske provins Ontario. Her formåede man over en tiårig periode, fra 2003 til 2013, at løfte provinsens skolevæsen helt op til toppræstationer i PISA undersøgelser samt andre lignende internationale undersøgelser (Rasmussen, 2015, s.14). Inspirationen til folkeskolereformen er ikke blot hentet fra tiltag i Ontario, men kommer også i høj grad i form af en tilpasning til EU's uddannelsesprogram på skoleområdet. Tilpasningen kommer særligt til udtryk i de bestræbelser, der var fremherskende i årene 2000-2010. I denne periode skete der et skift i fokus, som ikke længere ligger på undervisningen, men derimod er flyttet over på læringen (Rasmussen, 2015, s. 17). Folkeskolereformen indeholder tre mål, som lyder:

1. Alle elever skal udfordres, så de kan blive så gode som overhovedet muligt.
2. Betydningen af social baggrund skal mindskes i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis (UVM, kort guide til folkeskolereformen, s. 4).

Disse mål skal udføres ved at give eleverne en længere og mere varieret skoledag (også kendt som Den Åbne Skole). I den skal der være mere og bedre undervisning og læring, og lærere, pædagoger og skoleledere skal have et kompetenceløft (det var det, de fik en milliard til efter lockouten), og undervisningsmålene skal være klare, og reglerne skal forenkles.

Reformen forsøger at give eleverne mere tid til at lære og fordybe sig i det faglige stof, så de kan finde ud af, hvordan de lærer bedst, og de kan finde den rigtige motivation til at fortsætte. Det er vigtigt, fordi reformen sætter et højt ambitionsniveau²². Det er dog ikke kun vigtigt, at

²² Det ønskes, at 95 % af eleverne færdiggør mindst en ungdomsuddannelse efter folkeskolen. Derudover skal eleverne konstant blive bedre, lærerne skal efter hvert skoleår bevise, at deres elever har rykket sig, og konstant er de bedste (Aftaleteksten, s. 22-4 + 13).

eleverne er motiverede og har et højt ambitionsniveau. De skal også trives i deres skolemiljø, hvilket betyder, at der skal være mere ro i undervisningen, at eleverne skal lære at være gode kammerater, og der skal være god og klar ledelse af klasserummet. Disse ting er vigtige, fordi uden dem forsvinder motivationen og lysten hos eleverne og lærerne. For at understøtte dette skal forældrene have større indflydelse, og eleverne skal inddrages mere (Aftaleteksten, s. 17-8).

Regeringen forsøger med reformen at forhindre den sociale arv i at hæmme børn i deres faglige fremgang. Folkeskolen skal være et sted, hvor der er plads til alle, og ingen skal føle sig ekskluderet. En del af dette er blandt andet inklusion af børn fra specialklasser og specialskoler. Inklusionen af disse sker, fordi der gennem de seneste år har været et stigende antal elever, som har været udskilt fra den almindelige undervisning. Der forefindes ingen dokumentation for, at det faktisk virker at placere elever i specialklasse, og at det giver dem et fagligt løft, så derfor skal de nu indgå i den almindelige undervisning. De skal ligesom alle andre elever have muligheden for fagligt at blive dygtigere, og dette sker ved deltagelse i den almindelige undervisning (Aftaleteksten, s. 15-6). Betydningen af dette er for museernes vedkommende, at når der kommer en folkeskoleklasse på besøg, vil der højst sandsynlig være langt flere elever end tidligere med indlæringsvanskeligheder af forskellige typer, så derfor skal museerne være klar til at undervise elever med vidt forskellige læringsmål.

Der skal være bevægelse involveret i den daglige undervisningen, og desuden skal skolerne tilbyde understøttende undervisning (kan udføres både af lærere og pædagoger), som skal give eleverne muligheden for at afprøve de teorier, de lærer om i undervisningen, i praksis. Dette kan ske via Den Åbne Skole, som betyder, at der skal samarbejdes med det lokale foreningsliv (blandt andet idræts-, kultur-, og musikliv). I folkeskoleloven er det beskrevet således:

Kapitel 2, § 3, stk. 4 "Skolerne indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv og kunst- og kulturskoler, med lokale fritids- og klubtilbud og med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner." (Folkeskoleloven)

Kapitel 2, § 3, stk. 9. *“Folkeskolen kan i samarbejde med lokalsamfundets folkeoplysnings- og foreningsliv, det frivillige børne- og ungdomsarbejde samt andre kredse af interesserede borgere medvirke til eller forestå og koordinere kulturcenter aktiviteter.”*
(Folkeskoleloven)

Betydningen af dette er, at folkeskolerne gerne skulle kunne skabe en bedre og mere velfunderet undervisning med hjælp af lokalsamfundet. Lokalsamfundet skal indgå i undervisningen og kan hjælpe med den praktiske applikation af undervisningen, den understøttende undervisning.

Derudover giver dette mulighed for anderledes undervisning, som måske kan gøre, at nogle elever lærer mere, end de normalt havde gjort, eller at nogle elever følger med i noget, der i almindelig undervisning måske havde været kedeligt for dem. Dette kan være en del af den varierede og virkelighedsnære undervisning, da eleverne får direkte kontakt med samfundet omkring dem. Regeringen ville med den åbne skole give eleverne muligheden for at opleve et andet miljø, end det der er i skolen, ved at give dem et indblik i den virkelige verden, og derved give dem bedre mulighed for at se relevansen af det, de lærer. Derudover giver det lokalsamfundet muligheden for at indsætte lidt af den almindelige hverdag i folkeskolens undervisning. Det er her, vi har vores fokus, idet det er her, museerne har muligheden for at deltage i undervisningen. Dog bliver museerne ikke direkte nævnt noget sted, men det tolkes, som at museer (ABM institutioner generelt) går under den samlede betegnelse kulturinstitutioner.

Selvom folkeskolen opfordrer til samarbejde, er det ikke noget, der indikerer i forhold til museumslovgivningen, hvor skoler bliver nævnt en gang:

Kapitel 6, § 14, 11) *“Museet skal vederlagsfrit give adgang for skoleelever, der besøger museet som led i undervisningen. Museet skal under hensyntagen til institutionens karakter gennemføre særlige formidlingsindsatser, f.eks. rabatordninger, rettet mod børn.”*
(Museumsloven)

Her bliver det kun nævnt kort, at der skal laves formidlingsindsatser til folkeskolen. Dog kan de formidlingsindsatser godt udelukkende være rabatordninger, og derudover skal alle

skoleelever have gratis adgang til statsanerkendte museer. Det betyder, at museerne selv vælger at gå ind i et samarbejde med folkeskolerne, da det ikke er noget der er lovbestemt. Det er kommunalbestyrelsen, der skal lave mål og rammer for folkeskolernes samarbejder, men de individuelle skolebestyrelser, der beslutter, hvilke principper der arbejdes efter, og helt i praksis er det skolelederen, der beslutter, hvem der arbejdes sammen med. (Den åbne skole, s. 3-7) Det beskrives i folkeskoleloven som følger:

Kapitel 7, § 47, stk. 2 *“Regionsrådet har ansvaret for at tilpasse kapaciteten på og sammenhængen af regionens undervisningstilbud.”*

Stk. 3 *“Kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet indgår årligt i en rammeaftale om faglig udvikling, styring og koordinering af regionens undervisningstilbud”*

Stk. 4 *“Kommunalbestyrelserne i regionen udarbejder rammeaftalen. Rammeaftalen offentliggøres på regionens og kommunernes hjemmesider”*

Stk. 5 *“Kommunalbestyrelserne i regionen er forpligtet til at samarbejde om at tilvejebringe de nødvendige tilbud inden for specialundervisningsområdet.”*

Stk. 6 *“Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om rammeaftalen, herunder krav til aftalens indhold, tidsfrist for indgåelse af aftalen og koordinering af kapacitet og sammensætning af de regionale undervisningstilbud.”* (Folkeskolelov)

Dette betyder, at rammerne for samarbejdet bliver lagt på et politisk plan, og derefter skal skolerne selv finde ud af, hvordan det faktisk skal fungere. Museerne kan dog få mulighed for at være med til at tale med om undervisning, i og med at de kan deltage i skolebestyrelsen.

Kapitel 6, § 42, stk. 2 *“Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at indtil to pladser i skolebestyrelsen skal tildeles repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger.”* (Folkeskoleloven)

Det vil sige, at museerne har anden mulighed end at opsøge skolerne med tilbud eller lade deres tilbud være frit tilgængelige og håbe, de bliver brugt af skolerne. Museerne har muligheden for at deltage i skolebestyrelsen og få indflydelse den vej igennem.

Kapitel 6, § 44. Stk. 2. *“Skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed, herunder om*

1) undervisningens organisering, herunder elevernes undervisningstidspunkt på hvert klassetrin, skoledagens længde, understøttende undervisning, holddannelse, samarbejder efter § 3, stk. 4, 1. pkt., eventuel undervisning efter § 5, stk. 4, udbud af valgfag, specialundervisning på skolen og elevernes placering i klasser,” (Folkeskoleloven)

Hermed er der en anden vej for museerne at blive forankret i folkeskolerne, idet skolebestyrelsen kan vedtage et princip om, at museerne fx skal bruges som en del af skolens understøttende undervisning.

Skoleledere

Med reformen kommer der også større krav til skolelederen, fordi denne har fået flere nye opgaver. Blandt disse opgaver er, at skoleledelsen skal bestemme, hvordan skolen skal deltage i samarbejder eller partnerskaber. Kommunalbestyrelsen stiller rammerne, og skolebestyrelsen laver principperne. Det er derudover også skoleledelsen, der skal beslutte, om kvaliteten af andre undervisningstilbud er højt nok fagligt (Den Åbne Skole, s. 6).

Til hjælp med dette kommer der et korps af læringskonsulenter, som skal være med til at rådgive folkeskoler og kommuner om, hvordan man får undervisningen og læringen til at blive af en bedre kvalitet. Derudover har skolelederen nu også fået ansvar for at give tilladelse til, at dele af undervisningen kan forestås af andre end skolen (Aftaleteksten, 20-2).

Derfor er det skolelederen museerne skal have kontakten med, når der skal fremlægges museumsundervisningsidéer.

Nationalt Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling

Med hensyn til dette speciale er det også relevant at nævne Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling, der blev oprettet i forbindelse med reformen. Videncentret er skrevet ind i selve reformen, sågar også dets placering. Det er oprettet for at fremme børns og unges forståelse af, at historie og kulturarv har betydning for samfundsudviklingen, vores værdigrundlag og vores hverdagsliv. Børn og unge kan med denne forståelse tage bestik af deres fremtidsmuligheder (Aftaleteksten s. 11). Videncentret er placeret i Jelling, i samme

bygninger som UCL, University College Lillebælt, hvor der uddannes lærere og pædagoger. Videncentret blev oprettet i 2014 og har Peter Johan Yding Brunbech som leder.

Fælles Mål

Baggrunden for Fælles Mål kan ses i det ønske om mere målstyring i folkeskolen, som udspringer af offentliggørelsen af første PISA undersøgelse. Med offentliggørelsen opstår der en konflikt i en lang række landes selvopfattelse, heriblandt Danmarks, af at være blandt dem med verdens bedste skolesystemer. Denne målsætning med mere målstyring har været under opsejling også før PISA undersøgelsen. Faktisk kan man sige, at med indførelsen af Fælles Mål kommer målstyringen for alvor ind i folkeskolen, og dermed er den udvikling, som har været undervejs med alle reformer af skoleområdet siden 1993, fuldendt (Rasmussen, 2015, s. 113-114).

Fælles Mål er undervisnings/læringsplaner udstukket fra undervisningsministeriet, og de er opbygget som forslag til, hvordan man kan udforme undervisningen. De fælles mål, undervisningen oftest bliver opbygget efter, blev forenklet sammen med udgivelsen af den nye folkeskolereform i 2014. De mål, der nu er blevet forenklet, blev præsenteret tilbage i 2009, hvor de hed Klare Mål. Da var idéen dog ikke ny, for det er før blevet set, at undervisningsministeriet laver undervisnings/læringsplaner, men hvor det er kaldt noget andet, og der kan således trækkes ligheder tilbage til Den blå betænkning i 1960 og tidligere. Med reformen og forenklingen er der blevet ændret på disse fælles mål. De skulle forenkles, så de blev letforståelige for alle, ikke kun for lærere, men også forældre og elever. Derfor findes fælles målene nu i forenklet udgave på EMU.dk(Elektronisk Mødested for Undervisningsverdenen²³).

Disse forenkledede fælles mål er lavet af samme grund som Den blå betænkning, nemlig for at gøre forståelsen nemmere af hvad der skal ske i folkeskolen, hvad eleverne skal lære, og evt. hvordan det kan gøres.

Det kunne være en fordel for museerne med forenklingen af fælles mål, da målene for læringen bliver meget mere konkrete end tidligere, og dette understøtter mulighederne for at lave mere skræddersyede tilbud til specifikke fag og klassetrin. Derudover letter det også

²³ Dette er et site/en hjemmeside, der bruges i undervisningsverdenen til alt, der har noget med undervisning at gøre.

opgaven for museerne med at forstå, hvilke krav de skal opfylde, når de laver skoletjenestetilbud (Aftaleteksten s. 9-10).

Museerne er også nævnt i disse mål, oftest som muligt udflugtsmål i forslag til, hvordan undervisningen kan opbygges. Men også som mulig kilde til materiale, der kan operationaliseres inden og under et museumsbesøg. Dog ses museerne også som et læremiddel i sig selv, et sted hvor eleverne kan komme hen og se de faktiske artefakter, som der tales om, eller som et kulturmiljø²⁴, der kan bruges til at lære eleverne om et specifikt emne (EMU, faget historie, 4.2 læremidler).

Metode

I dette afsnit vil vi belyse de metoder der finder anvendelse ved undersøgelse af hypoteserne. Der vil først være en redegørelse for hvordan vi har brugt interview som dataindsamlingsmetode, samt en uddybende belysning af hvem vores informanter er og processen omkring udvælgelsen af disse, og der vil være en beskrivelse af SWOT-analyse som metode.

Empirisk indsamlingsmetode

Da vi ønsker at undersøge, hvorvidt vores opstillede hypoteser kan af- eller bekræftes i henhold til virkeligheden, er der flere forskellige måder, vi kan gøre dette på. Dog ønsker vi ikke kun en af- eller bekræftelse af hypoteserne, men også at få holdningerne med til skole/museumssamarbejde, til hvor langt museerne og skolerne er kommet, til hvorfor de har gjort, som de har gjort osv. Derfor vælger vi at lave semistrukturerede interviews i stedet for at lave spørgeskemaer. Da det ikke er kvantificerbart data, vi er ude efter, men i stedet de enkelte informanters opfattelser, anvendes kvalitative interviews. Ved benyttelse af kvalitative interview vil det være muligt at fokusere på de enkelte udsagn og stille opfølgende og uddybende spørgsmål for derved at få flere facetter af en given opfattelse belyst.

Kvalitativt interview

Begrundelsen for anvendelse af den kvalitative interviewtilgang skal findes i, at det med denne metode er muligt at indfange ordenes betydning og muligt at tage hånd om umiddelbare misforståelser og stille skarpere på andet som en naturlig del af samtaleformen (Kvale & Brinkmann 2009, s. 44). Begrundelsen for fravalget af en mere kvantitativ metode skal findes

²⁴ Af EMU kaldet et kulturlandskab

i, at selvom det måtte være muligt at af- eller bekræfte, mere overordnet, på hypoteserne ved anvendelsen af spørgeskemaer, så ønsker vi at få mere end udelukkende af- eller bekræftelse af vores hypoteser. Derfor har vi valgt en metode, der giver os mulighed for at spørge direkte ind til informanternes erfaringer og opfattelser.

At det er ordenes betydning, der vægtes, skyldes igen, at det er formålet med specialet at undersøge opfattelsen af samarbejdets muligheder hos henholdsvis skoleleder, museumspersonale, forvaltning og andre, for dermed at kunne analysere os frem til, hvilke muligheder og udfordringer, der er for fremtidige samarbejder og partnerskaber mellem folkeskoler og kulturinstitutioner.

Ifølge Kvale er forskningsinterviews, som dem vi har foretaget i dette speciale, en interpersonel situation, en samtale mellem to parter om et emne af fælles interesse (Kvale og Brinkmann 2009, s. 143). Dette medvirker også til vores fravalg af fuldstændigt at transskribere alle interviews, da de er i form af mere frie samtaler, grænsende til kollegiale, hvor denne kammeratlige samtaleform derfor besværliggør transskriptionen.

Derudover fjerner en transskription af interviewene også en del af det, der bliver sagt, så man ikke på tekst kan se, hvordan sætningen er blevet betonet, eller om der bliver gjort andet imens. At lytte interviewene igennem for at citere dem gør også, at vi vil få større forståelse af, hvad der bliver sagt, hvorfor det bliver sagt og hvordan. Det er lettere at høre, hvad der bliver sagt implicit, når interviewene høres igennem, end det er, når de er transskriberet, hvor man sidder tilbage udelukkende med det, der bliver sagt helt eksplicit. Derfor, når det er vores ønske at få holdninger, erfaringer og opfattelser ud af vores interviews, vil det give mest at lytte dem igennem, og derfor virke som dobbeltarbejde at transskribere noget, vi ikke nødvendigvis kommer til at bruge.

I specialet er interviewguiderne konstrueret ud fra metodik beskrevet af Steinar Kvale og Svend Brinkmann fra 2009 og vil blive mere dybtgående udfoldet nedenfor.

Empiriindsamling

I anvendelsen af det semistrukturerede interview til indsamling af empiri vil nedenstående indeholde de overvejelser, vi gjorde os om interviewguidens udformning. Interviewene har taget udgangspunkt i fire interviewguides, en til henholdsvis skoleleder, museumsformidler, forvaltningen og nationalt netværk/videncentret. I forbindelse med empiriindsamlingen er det endvidere relevant at belyse interviewsituationen, da den skaber rammerne for, at

informanternes subjektive erfaringer kommer til udtryk. Ved at foretage interviewene i en semistruktureret form er håbet, at informanterne beretter om de på forhånd udvalgte emner, samtidig med at informanterne også har mulighed for at fortælle ud fra egne præmisser. Alle interviewene udfoldede sig som samtaler, hvor der blev afvejet fra interviewguiderne, da de hurtigt tog karakter af mere uformel samtale med et fagligt indhold, og der var dermed mere vundet, end hvis vi havde holdt os helt nøgternt til interviewguiderne.

Vi har valgt at starte interviewene med at spørge til personernes uddannelsesmæssige baggrund, deres nuværende titel, og hvordan/hvorfor de har deres nuværende stilling. Det har vi gjort, fordi vi tror, deres uddannelsesmæssige baggrund har en indvirkning på, hvordan de arbejder med skole/museumssamarbejde. Derefter har vi spurgt til deres respektive arbejdspladser, organisationen, og hvad de generelt laver. Det har vi videreført til en række spørgsmål om skole/museumssamarbejde, hvordan de håndterer det, og om de kender til de forskellige spillere på området. Det har vi gjort for at få dem til at tale om det så meget som muligt og udvide emnet.

Baggrund for valg af informanter

Til specialet er der foretaget et interview med en skoleleder, et interview med chefen for Aalborg Kommunes skoletjeneste, to interviews med de skoleformidlings ansvarlige på museer, et interview med centerleder for Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling, og et interview med konsulent i Nationalt netværk af skoletjenester. I de følgende afsnit vil der være beskrivelser af, hvem de forskellige er, hvilken uddannelsesmæssig baggrund de har, og hvorfor vi har fundet det interessant at interviewe dem i forhold til lige netop vores speciale.

Profiler af informanter

Peter Johan Yding Brunbech - Leder af Nationalt Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling

Han ser sig selv som historiker og er uddannet cand.mag. i historie fra Aarhus Universitet, senere Ph.D. i dansk udviklingsbistands historie også fra Aarhus Universitet. Hele tiden et fokus på formidling, bl.a. som underviser i historieformidling, historiebrug, spil og didaktik. Derudover også som projektleder på Danmarkshistorien.dk (et projekt på Aarhus Universitet), så har han også været med til at udvikle forskellige undervisningskoncepter bl.a.

undervisningsspil. Nu er han leder af Nationalt videncenter for historie- og kulturarvsformidling.

Grund til interview

Vi interviewer Peter Johan Yding Brunbech for at få indsigt i og belyse, hvordan videncenteret håndterer samarbejde internt som organisation og mellem de forskellige institutioner, de måske arbejder sammen med. Når vi interviewer P.J.Y. Brunbech, skyldes det, at vi ønsker et billede af, hvordan videncenteret spiller ind i det samarbejde, der skal være mellem folkeskolerne og lokalsamfundet. Vi ønsker at finde ud af, hvilken rolle centret spiller i forhold til den nye folkeskolereform. Dette skulle gerne være med til at belyse, hvordan videncenteret som en af aktørerne på skole/museumssamarbejde området agerer og dette, sammenholdt med de andre interviews, skulle gerne tilvejebringe et mere fuldendt billede af, hvordan det står til med samarbejdet mellem skolerne og museerne, hvordan det kan udfolde sig og hvordan det er på nuværende tidspunkt.

Lars Allan Haakonsen - Nationalt Netværk af Skoletjenester i Region Nordjylland.

Han er uddannet folkeskolelærer i historie i 2004. Han har de seneste 10 år arbejdet som historielærer. Samtidig har han de seneste seks år også været pædagogisk konsulent ved Center for Undervisningsmidler, hvor han har været med til at udvikle kurser og vurdere de materialer, der udkom inden for historie, samfundsfag og kristendom (hans kernefag). Desuden var han med i udviklingen af de forenklede fælles mål for historie. Siden november har han været konsulent i Nationalt netværk af skoletjenester Region Nordjylland.

Grund til interview

Vi har interviewet Lars Allan Haakonsen, fordi vi ønsker at få et billede af, hvordan forskellige aktører inden for feltet "skoletjenester i Danmark" arbejder med samarbejde, Den Åbne Skole og de forskellige redskaber anvendt i den forbindelse. Alt dette skal være med til at af- eller bekræfte vores tredje hypotese, om hvorvidt Det nationale netværk faktisk bliver brugt, hvor meget det bliver brugt og evt. hvad det bliver brugt til.

Peter Hansen - Skoleleder ved Seminarieskolen i Aalborg

Han er uddannet folkeskolelærer i 1976 og arbejdede som lærer indtil 1990. I 1990 begyndte han som IT chef i en privat virksomhed, hvor han tog en merkonomuddannelse. I 1996 stoppede han som IT chef og blev i stedet viceskoleleder på Sønderbro Skolen, hvor han var

indtil 2007. Herefter blev han skoleleder på Seminariskolen. Derudover har han en diplomuddannelse i ledelse.

Grund til interview

Begrundelsen for vores interview med Peter Hansen er, at dette interview skal medvirke til besvarelsen af vores anden hypotese, om hvor langt skolerne er nået med implementeringen af den nye lovgivning. Valget af lige netop P. Hansen og Seminariskolen sker på baggrund af, at vi under processen med udvælgelse af informanter blev bekendt med, at P. Hansen var villig til at stille op og havde gjort sig nogle overvejelser i forhold til de problemstillinger, vi arbejder med, og har været aktiv i afsøgning af mulige samarbejdspartner.

Per Lunde Lauridsen - Ringkøbing-Skjern Museum

Han er uddannet historiker med tilvalg i arkæologi og arkitektur fra Københavns Universitet, målrettet i forhold til museumsområdet ved Københavns Universitet. Han har altid haft planer om at være inspektør på museet, og derfor søgte han målrettet arbejde, der gav han bedre muligheder for fastansættelse, fx sommeransættelser som formidler og projektansættelser på museet. Nu er han ansat som formidlingsinspektør, dvs. museumsinspektør med ansvaret for al formidling.

Gert Rubæk - Nordjyllands Historiske Museum

Han er ansat som museumspædagog og naturvejleder, men ser dog sig selv som leder af skoletjenesten, formidler, naturvejleder og nogle gange cirkusdirektør. Han er uddannet folkeskolelærer, blev ansat på museet gennem museumsforeningen, først på deltid i skoletjenesten, derefter som fuldtids skoletjenestemedarbejder. Senere uddannet naturvejleder, og arbejder også som naturvejleder.

Grund til interviews

Grunden til, at vi har valgt at interviewe Per Lunde Lauridsen og Gert Rubæk, er, at vi ønsker et indblik i, hvordan forskellige museer har arbejdet med samarbejdet i forhold til den nye virkelighed i folkeskolen, og hvordan museerne samarbejder med de forskellige institutioner/organisationer på området, såsom Nationalt netværk af skoletjenester og Nationalt videncenter for historie- og kulturarvsformidling. Dette skulle gerne kunne af- eller bekræfte vores første hypotese. Når valget lige falder på P. L. Lauridsen, skyldes dette, at vi vurderer, at han grundet sin stilling som formidlingsinspektør i høj grad er i stand til at udtale

sig om de forskellige tiltag og projekter, der er i gang på Ringkøbing-Skjern Museum, da han sidder med det overordnede ansvar for disse. G. Rubæk skulle gerne belyse, hvordan Nordjyllands Historiske Museum har arbejdet med samarbejdet. Det mente vi kunne ske, da han i kraft af sin stilling som museumspædagog på Cirkusmuseet i Rold og Boldrup Museum laver en del for skoletjenesten.

Jens Bak Rasmussen - Leder af skoletjenesten i Aalborg Kommune

Han er oprindeligt håndværker (kvalitetstekniker) i 1986, men fandt ud af, at han hellere ville arbejde med mennesker. Blev så uddannet folkeskolelærer med sløjd og biologi som linjefag. Han har derigennem altid fundet det interessant at arbejde med skoletjeneste og praktisk anvendelse af undervisningen. Som folkeskolelærer underviste han oftest i naturfagene. Han var med til at starte en naturskole i Sæby Kommune sammen med fire andre lærere. Senere blev han lærer i Brønderslev, hvor han også arbejdede i skoletjenesten, og derigennem fik han naturvejlederuddannelsen.

Da han blev ansat ved skoletjenesten i Aalborg kommune i 2006 som skole/fagkonsulent, tog han også en master i naturfagsdidaktik ved Århus Universitet. Han har været med til bl.a. at starte Naturvidenskabs fest i Aalborg, energi og miljø handleplaner på skolerne i kommunen, Haver til maver projekt, Læring i virkeligheden osv. Derudover sidder han i Selskabet for Aalborgs Histories bestyrelse.

Grund til interview

Vi har interviewet Jens Bak Rasmussen for at få indsigt i og belyse, hvordan Aalborg Kommunes skoletjeneste har arbejdet med den nye skolereform. Når vi interviewer J.B. Rasmussen, skyldes det, at vi ønsker et billede af, hvordan de forskellige aktører spiller ind i det samarbejde, der skal være mellem folkeskolerne og lokalsamfundet. Dette skulle gerne være med at belyse, hvordan Aalborg Kommunes skoletjeneste som en af aktørerne på feltet agerer. Dette interview skulle gerne være med til at indikere hvordan det står til med samarbejdet mellem skolerne og museerne.

Interviewguides

Der er udformet fire forskellige interviewguides, et til hver af de fire grupper. Dog er der naturligvis flere sammenfald (se bilag 1).

Udformningen af Interviewguide til forvaltningen/Aalborg Skoletjeneste

Interviewguiden er blevet til på baggrund af den granskning, der ligger til grund for redegørelsen af indholdet af lovgivningen, aftaleteksten og bekendtgørelse. De temaer, som vi har forsøgt at ramme igennem interviewene, er:

- Reformen, tiltag i forhold til denne
- Samarbejdsmuligheder
- Den åbne skole og de forenklede fælles mål
- Tiltag foretaget i forbindelse med skolereformen

Udformning af interviewguide til skolelederen

Interviewguiden blev udarbejdet på baggrund af et indledende sonderende interview med Lars Allan Haakonsen fra skoletjenestens netværk, hvor blandt andet emner som skoleledernes rolle i et fremtidigt samarbejde og hvilke forskellige samarbejder, der havde været forsøgt, blev berørt (Bilag 2). Derudover har vores undersøgelse af folkeskolens historie og de tidligere tiders reformer også spillet en rolle.

- Reformen
- Samarbejdsmuligheder
- Rammerne udstukket til lærerne
- Den åbne skole og de forenklede fælles mål

Udformning af interviewguide til museumspersonale

Udformningen af interviewguiden er sket dels med det kendskab og de erfaringer, vi begge har til museumsformidlere, dels fra vores praktik og job i museumsverdenen.

- Reformen, tiltag i forhold til denne
- Samarbejdsmuligheder
- Opfattelsen af institutionens rolle
- Den åbne skole og de forenklede fælles mål

Udformning af interviewguide til videncenter og nationalt netværk

Baggrunden for interviewguiden er indsamling af så meget information som muligt om de to institutioner, som er forskellige og samtidig arbejder med nogle af de samme målsætninger, dog fra hver deres udgangspunkt. Temaerne for de to interviews:

- Arbejdsområder
- Samarbejdspartner
- Den åbne skole og de forenklede fælles mål
- Folkeskolen

Processen omkring interviewene

I dette afsnit vil processen omkring udvælgelsen af informanter og udførelsen af interviewene blive beskrevet.

Vi havde fra begyndelsen et ønske om at kunne have så mange og så forskellige informanter som overhovedet muligt. Dette ønske mødte dog hurtigt en virkelighed, hvor de folk, vi kontaktede, ikke alle sammen havde tid. Vi besluttede os derfor for at fokusere på henholdsvis Nordjyllands Historiske Museum og Ringkøbing-Skjern Museum. Denne beslutning tog vi, fordi det er de to steder, vi var i praktik, så vi vidste, at de steder lavede noget med skoletjenestefordeling. Da denne beslutning var truffet, gik vi på jagt efter skoleledere i henholdsvis Ringkøbing-Skjern-området og Aalborg-området. Dette viste sig ret hurtigt at være udfordrende, da vi gentagne gange fik en negativ tilbagemelding. Det viste sig at være noget nemmere at få interviewaftaler med først museerne og siden de andre aktører på området.

Omkring Nordjyllands Historiske Museum var vi en smule usikre på, hvem der ville være den rette at interviewe omkring deres skoletjeneste og deres tanker omkring dette emne. Derfor valgte vi at lade det være op til museet ved at skrive en forespørgsel til Museumsdirektør Lars Christian Nørbach, som henviste os til tre mulige kandidater. Af disse nåede vi at skrive til to, før der var bid. I tilfældet med Ringkøbing-Skjern Museum var det en del lettere, da Per Lunde Lauridsen har stillingen som formidlingsinspektør og derfor ansvaret for vores og specialets interesseområde. Derfor kontaktede vi ham direkte og fik også straks positiv tilbagemelding.

Angående skolelederne var vores intention at få kontakt til en skoleleder fra begge relevante kommuner, hvilket desværre ikke kunne lade sig gøre. Vi har dog været i mailkontakt med flere, både i Aalborg og Ringkøbing-Skjern, uden held. Men det lykkedes dog at få et interview med Per Hansen fra Seminarieskolen i Aalborg. Blandt de skoler, der ikke havde

mulighed for at gennemføre et interview, var: Gug Skole, Stauning Skole og Ny Ringkøbing Skole.

Omkring selve gennemførelsen af interviews kan overordnet siges, at det gør sig gældende for alle - bortset fra interviewet med Lars Allan Haakonsen - at vi begge har været tilstede. Alle interviews er blevet optaget med en iPhone. Vi har lavet den rollefordeling til gennemførelsen af interviewene, at MLJ var den lyttende, og ABP oftest var den spørgende. Dermed havde MLJ overblikket med interviewguiden, mens ABP kunne lade sig blive ført i den retning, hvor informanten tog interviewet. Tanken bag denne rollefordeling var den, at den kunne være medvirkende til, at vi både fik afdækket de grundigt gennearbejdede spørgsmål, vi havde med hjemmefra, men også de vinkler, vi var ubekendte med. Alle interviews er gennemført hos informanten. Det vil sige henholdsvis i Jelling, Ringkøbing, Hjørring, Rold, Nørresundby og Aalborg. Vi forsøgte at planlægge interviewene med henholdsvis Peter Johan Yding Brunbech og Lars Allan Haakonsen som nogle af de første ud fra den forestilling, at de som samarbejdspartnere til både skolerne og museerne muligvis havde noget viden, der kunne være brugbart i forbindelse med vores interviews med resten af informanterne. Det lod sig i nogen grad ske. Det lykkedes med Peter Johan Yding Brunbech, og det bidrog til en bedre forståelse og indsigt i Videncentret. Dette var uden tvivl en fordel i forbindelse med gennemførelsen af de resterende interviews.

SWOT-analyse

En SWOT-analyse er en måde at analysere en organisations interne styrker og svagheder samt dens eksterne muligheder og trusler. SWOT står for **S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities og **T**hreats. Analysen bliver oftest brugt i private, konkurrenceprægede virksomheder, men har vundet indpas i den offentlige sektor, fordi det er en nem måde at finde styrker, svagheder, muligheder og trusler, opveje dem imod hinanden og finde hvilke strategier, der er bedst for at undgå svaghederne og truslerne (Sørensen & Vidal, 1999, s. 25-28). Vi har tænkt os at bruge analysen, efter vi har analyseret og diskuteret vores hypoteser, til at se på, hvilken form for fremtid, et samarbejde mellem skoler og museer har.

En SWOT-analyse kan bruges til at besvare spørgsmål om organisationens baggrund, lave status over, hvor den er nu, se på, hvor den er på vej hen, om den er på rette spor, hvordan den

holder sig på rette spor, hvad der nu skal ske, og hvad der skal ske i den nærmeste fremtid (Sørensen & Vidal, 1999, s. 26). Dette er meget godt for vores implementering af denne, da det er disse ting, vi ønsker at finde ud af med brugen af SWOT-analysen.

Seks trin til gennemførelsen af en SWOT-analyse

Der er seks trin til gennemførelsen af en SWOT-analyse. Herunder vil de blive beskrevet, og derefter vil der stå lidt om, hvordan vi tænker, de kan bruges i forhold til, hvad det er, vi vil.

1. Først etablerer man en SWOT arbejdsgruppe, altså en gruppe, der skal arbejde på at se organisationen gennem en SWOT-analyse.
2. Dernæst findes og opstilles alle områder, der har en relation til problemstillingen. Her er det vigtigt at se på alle forslag og ikke bare kaste nogle bort. Derudover skal man huske opdelingen af, at styrker og svagheder er internt, og muligheder og trusler er eksternt.
3. Herefter skal alle forslag gennemgå en kvalitativ vurdering for at se, om nogle er dobbelte, eller om nogle dækker det samme område fra forskellige vinkler, hvilket betyder, at de enten skal omformuleres eller udelades helt. Her skal styrkerne, svaghederne, mulighederne og truslerne også prioriteres, så man ikke ender med at stille en mindre styrke over for en stor trussel, eller omvendt. Altså skal de prioriteres i forhold til deres konsekvens.
4. Efter det er gennemgået, skal styrker, svagheder, muligheder og trusler indsættes i SWOT- matricen. Dette skulle gerne være med til at skabe et bedre overblik over de forskellige faktorer.
5. Når alt er sat ind i matricen, kan det gøre undersøgelsen mere overskuelig, hvis det her igen bliver opdelt i mindre delområder. Således bliver problemstillingen delt op i mindre og mere overskuelige områder. Det er her vigtigt at fokusere på problemet og de styrker, svagheder, muligheder og trusler, der nævnes. Det er også vigtigt at være kritisk og stille spørgsmålstejn ved antagelser.
6. Til sidst udvikler man strategier for, hvordan problemet kan overkommes, og der skal udvikles ikke bare en, men flere, der passer til alle mulige kombinationer af styrker, svagheder, muligheder og trusler. Hertil er der ikke nogen anvisninger fra SWOT-analysen om, hvordan det gøres (Sørensen & Vidal, 1999, s. 31-34).

Vi bruger SWOT-analysen, da den kan bidrage til at finde en mulig løsning på, hvordan samarbejde mellem skole og museum kan foregå. Således kommer vores primære fokus til at handle om at identificere de styrker og svagheder, organisationerne har, og hvilke muligheder og trusler, de kan møde.

Analyse af interviewene

I dette afsnit vil vi analysere vores hypoteser på baggrund af vores interviews. Dette vil foregå ved, at vi trækker citater og pointer ud fra de forskellige interviews, sammenligner dem, og derefter udstiller forskelle og sammenfald.

Vi analyserer hypoteserne i den rækkefølge, de er opstillet. Herefter bliver hver hypotese opdelt til analyse i mindre dele, og de specifikke dele vil blive analyseret og slutteligt konkluderet på. Derudover vil der igennem alle tre analyser være tilføjet emner, som ikke direkte forholder sig til hypotesernes af- eller bekræftelse, men som er interessant i forhold til hypoteserne og skole/museumssamarbejdets fremtid.

Hypotese 1

I dette afsnit vil vi analysere den første hypotese ud fra udtalelserne fra vores informanter. Selve afsnittet er struktureret efter temaer, således at der først ses på, om museerne faktisk er foran i forhold til udviklingen, dernæst at der ses på, hvordan informanterne vægter faglig kvalitet og pædagogisk indhold, og til sidst at der ses på, hvordan der samarbejdes mellem museum og skole. Slutteligt vil der blive set på, om hypotesen kan be- eller afkræftes, og om vi har fundet ud af noget nyt i forhold til den første hypotese.

Hypotesen hævder, at museerne er på forkant med udviklingen og dermed længere fremme end skolerne, når det kommer til at have implementeret elementer fra den nye skolereform, særligt den del der handler om Den Åbne Skole. Dette synes dog ikke helt at være virkeligheden, i hvert fald ikke for G. Rubæk på Nordjyllands Historiske Museum. Han har hverken tiden eller ressourcerne til at få undervisningsforløb eller informationer tilpasset og omskrevet således, at det passer overens med de nye forenklede fælles mål (G. Rubæk, 7:48-10:03). Der er mange forklaringer og mulige grunde til, at G. Rubæk endnu ikke er helt i mål med denne proces. Disse vil blive berørt videre i afsnittet, men det er vigtigt at pointere, at viljen er der - viljen til at få de allerede eksisterende forløb og informationer derom tilpasset

de forenkledede fælles mål og resten af folkeskolens nye virkelighed. Denne vilje kommer blandt andet til udtryk i de møder, der har været afholdt på Nordjyllands Historiske Museum, møder med L. A. Haakonsen fra det nationale netværk af skoletjenester. Disse møders omdrejningspunkt har været at opnå en indsigt i de forenkledede fælles mål.

At virkeligheden ikke helt er lige så langt fremme, som hypotesen hævder, gør sig også gældende på Ringkøbing-Skjern Museum, hvor P. L. Lauridsen sidder. Her ligger fokuset også på, at alt skal omstilles til folkeskolens nye virkelighed. Ringkøbing-Skjern Museum følger med i, hvad det faktisk er, skolerne laver. Der sker en konstant aflæsning af, hvad der foregår, så museet kan tilpasse sig efter, hvad skolerne laver. P. L. Lauridsen nævner selv, at de på museet stadig er i opstartsfasen i forhold til at finde ud, hvordan de skal tilpasse sig, sådan at det de laver passer til skolerne (P. L. Lauridsen, 3:34-4:42).

På Ringkøbing-Skjern Museum har de i samarbejde med Museet for Varde By og Omegn og det nationale netværk af skoletjenester oprettet en skoletjeneste. En af hjørnestenene i denne skoletjeneste er en læringsportal, hvor de færdige undervisningstilbud bliver gjort tilgængelige for skolerne (P.L. Lauridsen, 6:50-7:19).

Denne læringsportal er et godt eksempel på samarbejde mellem to museer og en statslig institution, men samtidig tydeliggør indholdet på læringsportalen også, at museerne ikke er helt i mål, da de tilbud, der er at finde på sitet, ikke har forholdt sig til den nye virkelighed i folkeskolen. Tilbuddene er ikke omskrevet til de forenkledede fælles mål. Derudover er sitet ikke færdigt, der er et mangelfuldt udbud af tilbud set i forhold til, hvad de to museer hver især har på deres respektive hjemmesider. Dette illustrerer tydeligt, at selvom intentionerne er til stede, er processen ikke færdig.

Denne problemstilling med ikke-færdiggjorte projekter findes også hos Nordjyllands Historiske Museum. På Nordjyllands Historiske Museum drejer det sig om foldere, hvis indhold ikke er blevet opdateret. G. Rubæk har sågar selv lavet en folder indeholdende alle de undervisningstilbud, der er på henholdsvis Cirkusmuseet i Rold og Boldrup Museum (G. Rubæk, 10:06 - 11:45). Det er selvfølgelig prisværdigt, at G. Rubæk har produceret en folder over eksisterende undervisningsforløb på de to museer. Men da indholdet ikke er skrevet efter de forenkledede fælles mål eller på nogen måde tilpasset den nye virkelighed, ligesom det gør sig gældende med læringsportalen på Ringkøbing-Skjern Museum, så falder det til jorden, når skoleåret starter igen efter sommerferien, når reformen træder fuldstændigt i kraft. Hvor det er

relativt nemt at ændre indhold og lave om på en hjemmeside, er der straks flere omkostninger forbundet ved at skulle til at lave en ny folder. Dermed ikke sagt, at hjemmesideløsningen er billigere, for det gør sig nødvendigvis ikke gældende. Med en hjemmeside er der dog den fordel, at den er tilgængelig for alle. Det bliver dermed muligt for andre at se undervisningstilbuddene end blot de få, der måtte modtage en folder.

For at vende tilbage til museernes fokus hypotese kan det siges, at både G. Rubæk og P. L. Lauridsen har fokus rettet mod de forenklede fælles mål og deres indhold. Dette kommer til udtryk, når P. L. Lauridsen gentagne gange udtaler, at *“Vi skal være mere katolske end paven”*, når han taler om, hvor godt de på museet skal kende læreplanerne, forventningerne fra ministeriet og de forenklede fælles mål (P. L. Lauridsens, 12:40-15:16). Målsætningen er klar. På Ringkøbing-Skjern Museum er ønsket at være ligeså gode eller bedre end lærerne, når det kommer til forenklede fælles mål, hvilket også er en ganske fornuftig målsætning. At den målsætning er fremsat af P. L. Lauridsen og ikke G. Rubæk, giver god mening. Det kan være fordi, de har to forskellige stillinger, hvilket placerer dem to forskellige steder på hvert deres museum. Hvor P. L. Lauridsen er formidlingsinspektør, er G. Rubæk museumspædagog på to af Nordjyllands Historiske Museums afdelinger, og denne forskel vil vi gå mere i dybden med senere i analysen.

Når det kommer til at be- eller afkræfte vores første hypotese om, at museerne er på forkant med udviklingen og har udviklet nye undervisningstilbud til skolerne, kan det ud fra de svar, som vores informanter har givet os, tyde på, at museerne ikke selv føler, at de er på forkant med udviklingen. P. L. Lauridsen fortæller, hvordan de har fulgt med skolerne, og at de konstant skal tilpasse sig skolernes virkelighed:

“... fordi vi har jo hele tiden fulgt med skolerne og skoleudviklingen, men nu er der sket så stor en ændring, som der gør, at vi hele tiden prøver at aflæse, hvad er det egentligt vores skoler og vores virkelighed byder os, og hvordan kan vi tilpasse os.” (P. L. Lauridsen 4:04-4:19)

Hos G. Rubæk er en af årsagerne til, at undervisningstilbuddene ikke er blevet omskrevet til de forenklede fælles mål, at der simpelthen er for travlt og for få hænder.

“Hvis man skal til at tænke forenklede fælles mål, så nytter det ikke noget at proppe det ind en time midt på dagen (..) Du skal have sådan, at du kan sidde med det”(G. Rubæk 45:29-45:57).

Men måske er det ikke hele sandheden, eller rettere, det ovenstående udtrykker, hvordan de to museumsansatte ser deres museum og dets omstilling. Men der er en mere positiv vinkel på, hvor langt museerne rent faktisk er kommet. Denne ses bestemt udtrykt hos Haakonsen, som samarbejder tæt med en lang række museer omkring omstillingen til de forenklede fælles mål. Han kommer med et andet syn på, hvordan det står til med museerne og deres omstilling. Hos Haakonsen kommer det tydeligst til udtryk, når han direkte adspurg omkring, hvor han synes at se kulturinstitutionerne i deres omstillingsproces, prompte svarer:

ABP: Oplever du, at kulturinstitutionerne er mere omstillingsparate, end skolerne er?

Haakonsen: Ja. Det er helt sikkert!

ABP: Så det er museerne, der er helt klare og parate?

Haakonsen: Ja. Det er helt sikkert.

ABP: Og skolerne, der halter lidt?

Haakonsen: Helt sikkert.

(L. A. Haakonsen, opt. 2, 27:17-27:28)

Haakonsen synes således at være meget mere positivt stemt over for, hvor langt museerne er i udviklingen og omstillingen, end museerne selv er. Haakonsen bygger denne optimisme og tro på kulturinstitutionerne på sine oplevelser gennem sit tætte samarbejde med en lang række forskellige museer. At Haakonsen arbejder tæt sammen med en lang række museer om lige netop omstillingen til forenklede fælles mål, skal ses i det lys, at han har været med i den arbejdsgruppe, som har skrevet målene for historiefaget. Dette bevirker naturligvis, at han er den af konsulenterne i skoletjenestenetværket, som oftest bliver benyttet, når det kommer til målene.

De to opfattelser harmonerer ikke, men Haakonsen har i kraft af sin position et privilegeret blik ind i begge verdener, skoleverdenen og museumsverdenen, hvilket giver ham mulighed

for rent faktisk at måle og følge udviklingen begge steder, og følgelig giver ham mulighed for at udtale sig mere nuanceret om, hvor langt museerne er i forhold til at være på forkant. Det spændende er naturligvis, at museerne ikke selv oplever at være på forkant. Det kan være et udtryk for, at museerne ikke har haft chancen for at teste sig selv og deres undervisningstilbud over for skolerne, altså for at finde ud af, om de er foran, eller hvor langt skolerne og lærerne er kommet med at arbejde med de forenklede fælles mål. Det, at museerne ikke har mødt skolerne og lærerne, ses tydeligt, når P. L. Lauridsen siger;

“Der er vi ikke endnu, det er vi simpelthen ikke fordi, at både skolelederne og lærerne selv og skoleforvaltningen og alle andre sagde: “Lad være med at snakke med dem, de er simpelthen ikke klar, de har så meget i deres hoveder, omkring arbejdspladser og otte til fire og alt muligt, de skulle forholde sig til” så folk synes simpelthen ikke, vi skulle.” (P. L. Lauridsen, 20:40 - 21:00)

Det virker meget naturligt, at museerne ikke forfølger lærerne videre, når de bliver mødt af en forvaltning og skoleledere, der beder dem om at holde igen. Dette forklarer dog ikke, hvorfor museerne er af den overbevisning, at de ikke er foran. Men det forklarer, hvorfor de ikke har kunnet måle sig med lærerne, som er de naturlige at måle sig med, når det drejer sig om at producere undervisningstilbud, der er anvendelige, og som lever op til de målsætninger, lærerne har for deres undervisning. Når det ikke er muligt for museerne at teste de undervisningstilbud, omskrivninger af forløbsbeskrivelser og lærervejledninger, de laver, så er det også meget naturligt at have en opfattelse af, at det ikke er godt nok, eller at de derfor ikke er nået langt nok. P. L. Lauridsens erfaringer med skolelederne og forvaltningen i Ringkøbing-Skjern Kommune stemmer ikke overens med udtalelser fra P. Hansen, som er skoleleder i Aalborg. Adspurgt taler P. Hansen om, at de på skolen meget gerne ser flere henvendelser fra museer, fordi de derved selv i højere grad vil være i stand til at relevansvurdere de tilbud, de får ind, og den undervisning, der er planlagt. Det er interessant, at der ikke er overensstemmelse mellem holdningerne hos de skoleledere, som P. L. Lauridsen møder, og så P. Hansen. Uoverensstemmelse er dog ikke overraskende. Flere af vores informanter giver udtryk for, at skolereformens indvirkninger på den enkelte skole varierer fra skole til skole, og der er ikke en gennemgående overensstemmelse, hvilket blot understreger de besværligheder, der ligger foran museerne i at samarbejde med skolerne.

I forhold til hypotesen, som hævder, at museerne er foran og omstillet, så synes det tydeligt udtrykt ved både Rubæk og Lauridsen, at således forholder det sig ikke i virkeligheden. Dog ses det, mere positivt, også udtrykt hos dem begge, at de har en tro på, at de nok skal blive omstillet.

Et tegn på dette kan ses i det faktum, at ingen af dem stiller spørgsmålstejn ved, at det er de forenkede fælles mål, som skal danne den fælles forståelse og det fælles sprog. De udtrykker begge to en bevidsthed om, hvor vigtig forståelsen og brugen af de forenkede fælles mål er for dem. Dette efterlader indtrykket af, at de har fokus på de redskaber, der sikrer, at de kommer i mål.

Som beskrevet tidligere, udtrykker Rubæk, at omstilling til forenkede fælles mål ikke er noget, man blot kan klare på et par timer.

Anden del af den første hypotese handler om, at museerne vil anses af skolerne som værende institutioner, der tilbyder fagligt og pædagogisk kvalificerede undervisningstilbud. Denne del af hypotesen er interessant, da skolerne, som tidligere beskrevet, med den nye skolereform nu er blevet forpligtet på at skulle ud og indgå partnerskaber. Hypotesen går på, at det lige præcist er i forhold til den forbindelse, partnerskaberne, at museerne forsøger at positionere sig. Den måde, hvorpå vi kan se tegn på denne tendens, er, når informanterne taler om, hvilken slags undervisningstilbud, de afholder eller nærmere ønsker at afholde. Hos G. Rubæk kommer det til udtryk ved, at han ikke bare vil lave underholdning. Han ønsker, at eleverne skal have lært noget, når de forlader museet. Han giver samtidigt meget klart udtryk for, at han aktivt vælger at tilpasse undervisningen efter, hvem der kommer, og hvad de ønsker at få ud af deres besøg, således at han når eleverne på deres niveau (G. Rubæk, 36:19 - 36:40). Det er ikke muligt for os på baggrund af vores empiriske materiale at udtale noget om, hvorvidt denne målsætning har sine rødder i skolereformen, eller om den har været til stede hos G. Rubæk før. Grundet hans lærerbaggrund og hans mærkbare entusiasme, vælger vi at betragte det som værende opstået tidligere. Men det ændrer ikke på det faktum, at han føler behov for at være meget eksplicit omkring vigtigheden af, at eleverne lærer noget. Dette kunne tyde på, at Rubæk ikke altid bliver mødt med den samme indstilling fra de lærere, som tager deres klasser med på museet. Er dette tilfældet, forklarer det også hans trang til at understrege, hvordan han er plaget af dårlig samvittighed over ikke at være i mål med

ændringen af sine tilbud, så de passer til de forenkledede fælles mål (G. Rubæk, 37:45-38:00). Hos P. L. Lauridsen ses det udtrykt meget præcist:

“Vores plan er sådan set, at skolerne, skolelederne og forvaltningen skal opfatte os som en professionelt faglig stærk formidlingsinstitution, altså undervisningsinstitution og ikke en attraktion, hvor man får røde kinder og sådan nogle ting, når man kommer ud - vi kan mere end at lave sodavandsbesøg ” (P.L. Lauridsen, 09:54-10:20)

Han udtrykker senere, at selvfølgelig vil børnene komme ud og få bevæget sig, men det er ikke og bør ikke være det primære formål. Hovedfokus er at sikre, at elever lærer noget. En anden ting, som tydeliggør dette fokus hos P.L. Lauridsen, er det, at han afholder møder med skolelederne, og der årligt vil blive afholdt en konference, hvor det er muligt for skolelederne at deltage og tage lærere med. Disse aktiviteter er fra Lauridsens side et målrettet forsøg på at bevisliggøre for både skolelederne, lærerne og forvaltningen, at de kan anse museet for at være en professionelt faglig stærk formidlingsinstitution. Dermed bekræfter Lauridsen den del af hypotesen. Dog udtaler både Rubæk og Lauridsen at de begge laver ”sodavandsbesøg”, men det er ikke det de helst vil. Det er derimod tydeligt, at de forsøger at vise en anden side af museet.

I det at skulle være en professionelt faglig stærk formidlingsinstitution spiller pædagogik også en rolle, og den har særligt Rubæk øje for. Dette kommer til udtryk ved hans iver og evne til at tilpasse de enkelte undervisningsforløb til de enkelte klasser. G. Rubæk:

“ ..jeg prøver hele tiden på at tilpasse det, og f.eks. hvis nu det er en specialklasse, det er en anden faglighed, end hvis det er en klasse, der har arbejdet med landbrugsreformer (...) det er meget forskelligt, hvor meget fagfagligt i de fag, der nu bliver inddraget i ”(G. Rubæk, 35:14 -35:48)

Ovenstående citat udtrykker lige præcist det føromtalt fokus på den enkelte klasse og dennes behov og faglighed. Rubæk er meget bevidst om, hvem det er han formidler til, og han forsøger ihærdigt at nå sit publikum.

Der opstår en interessant vinkel, når udtalelser fra både Lauridsen og Rubæk stilles i forhold til udtalelser fra skoleleder P. Hansen. Han understreger, at de fra skolens side ikke kan stille

krav om, at kulturinstitutionerne skal indrette deres undervisningstilbud efter de forenklede fælles mål. Ydermere påpeger han, at samarbejdspartnerne blot skal efterleve de krav, som læreren stiller, altså honorere den målsætning der var opstillet for læringen ved at gennemføre besøget (P. Hansen, 8:22-10:04). Det, at Hansen ikke vil opstille det som et krav - undervisningstilbud efter de forenklede fælles mål - er for det første forståeligt, fordi han heller ikke kan bestemme over hverken museerne eller de andre mulige eksterne samarbejdspartnere. Men det er også ganske billigt at sige, for, som han selv giver udtryk for, så bliver de forenklede fælles mål det fælles sprog, der tales i skolen, og derfor vil det også være naturligt, at de institutioner, som ønsker at samarbejde med skolen, forsøger at tale dette sprog. Efter at være blevet gjort bekendt med udtalelser fra henholdsvis Lauridsen og Rubæk angående fælles mål fortæller Hansen, at han er glad for at høre, at kulturinstitutioner vælger at fordybe sig i de forenklede fælles mål, da det er en stor fordel for skolen og gør det nemmere for lærerne, når de skal vælge og bruge åben skole tilbud. Han har oplevet, at kulturinstitutioner bruger forenklede fælles mål gennem skolens samarbejde med bibliotekerne, og finder, at samarbejdet glider nemmere, når der er en fælles faglighed og et fælles sprog (P. Hansen, 26:47-27:28). Hansen udtrykker, at det er skolen/lærerne, som skal fortælle museet, hvad læringsmålet for eleverne er ved et besøg på museet (P. Hansen, 10:06-11:43).

Lige netop denne udtalelse er interessant, fordi den peger i den modsatte retning af, hvad Rubæk og Lauridsen har givet udtryk for. Hos dem findes det i højere grad udtrykt, at det er museets opgave at fortælle lærerne, hvordan de ved hjælp fra museet kan indfri en masse af de mål, der er sat for deres elever. At Hansen påpeger, at det derimod er lærerne, der skal fortælle museet, eller for så vidt en hvilken som helst anden samarbejdspartner, om, hvilke mål eleverne skulle kunne indfri ved et besøg, lyder i bund og grund vældigt fornuftigt. Det er læreren, der har opstillet mål og kender eleverne. Men der hvor problemet kan opstå er, når det kommer til forberedelse. Selvom eksempelvis Rubæk, som vist tidligere, er villig til at lave om og tilpasse undervisningen til eleverne, så opnås den optimale undervisning ved grundig forberedelse. Ved at kigge på forberedelse risikerer vi at bevæge os ind på hele konflikten omkring indgåelsen af overenskomsten mellem KL og lærerne, der, som redegjort for, indeholder bestemmelser for forberedelsestid, samt meget andet. Men problemet er, hvordan skal et besøg forberedes, hvordan skal det aftales, og hvem har hvilke roller. Dette bliver umådeligt svært at sige noget anvendeligt om, da det vil være forskelligt fra besøg til

Besøg, fra lærer til lærer og fra institution til institution. Men hvor Rubæk og Lauridsen har fokus på, at det er deres opgave at sørge for, at det bliver et så godt besøg som muligt, så kan det kun være positivt, når Hansen understreger, at det er lærerens rolle at målsætte besøget. For når læreren er bevidst om, hvilke mål eleverne skal indfri og samtidig kommunikerer dette til institutionen, bliver det unægteligt nemmere for institutionen at være behjælpelig. Alt dette kan lyde meget logisk og naturligt, men det er værd at tage med, når begge museumsansatte nævner ”sodavandsbesøg”, og Haakonsen som tidligere nævnt understreger, at det er kulturinstitutionerne, der er foran og bedst klædt på i forhold til de forenkledede fælles mål.

En anden interessant pointe fremhævet af Rubæk går på historiekanonens og lærebogssystemer. Han påpeger problemet i, at de eksisterende lærebogssystemer i høj grad er skrevet med historiekanonens som rettesnor. Dette bevirker, at kronologi er det styrende, og det kan derfor blive besværligt at få indpasset eksempelvis Boldrup Museum med dets landbrugshistorie, hvor tilbuddene er målrettet indskolingen og mellemtrinnet. Følges Historiekanonens, så ville elever i indskolingen og mellemtrinnet i historiefaget skulle undervises i Ertebøllekulturen, Tutankhamon, Solvognen osv., men her er det svært at se et sted som Boldrup Museum med dansk landbrugshistorie. Det passer derimod bedre ind i udskolingen, hvor det passer sammen med kanonpunkter der (G. Rubæk, 13:28 - 15:00). En anden interessant pointe, som både Lauridsen, Haakonsen og Rubæk nævner, er det faktum, at kun omkring 46 % af de lærere, der underviser i historie, også er linjefagsuddannede i historie, og de underviser oftest i udskolingen, hvor eleverne skal til prøver. Disse to ting, henholdsvis antallet af ikke faguddannede lærere og et lærebogssystem, der ligger tæt op ad kronologien i historiekanonens, er nogle ret væsentlige udfordringer, museerne har at kæmpe med. Hvis museerne vil anses som professionelt faglig stærk formidlingsinstitution, så må disse udfordringer kunne overkommes. Hos Haakonsen kan en mulig løsning findes.

”Altså vores gode veninde ude fra Lindholm Høje havde jo en sjov oplevelse her den anden dag, hvor hun får en henvendelse fra en skole, som ville have den typiske tur, og Elisabeth begynder jo så at fortælle;

“Jamen det er fint, vi kan tilbyde jer det, det og det. Vi kan opstille de og de læringsmål.” hvor der jo så bliver meget stille i den anden ende af røret.

Hvor læreren så siger "Øh, det ved jeg simpelthen ikke lige. Det tror jeg ikke lige, vi er kommet til endnu."

Hvor Elisabeth på hendes meget rolige måde siger: "Jamen det skal du jo ikke tænke på. Det er jo os, der tilbyder det her."

Læreren: "Gud, jamen tak altså." (L. A. Haakonsen, opt 2, 27:28-28:21)

Altså et tydeligt eksempel på, hvordan museet var på forkant. Inspektøren havde sat sig ind i de forenkledede fælles mål og forholdt sig til, hvordan de kunne passe til, hvad museet kan tilbyde. Løsningen ligger i, som eksemplificeret ved citatet, at kunne tilbyde læreren noget konkret og tydeligt vise, hvordan det passer ind i forhold til fælles målene. Dermed er det for læreren meget nemt at redegøre for formålet og udbyttet af besøget, både over for sig selv, skolelederen, eleverne og i sidste ende forældrene.

Det er interessant at påpege, at begge museumsansatte taler om at omstille og tilpasse sig i forhold til skolen, mens skolelederen taler om, at skolen gerne så flere henvendelser. Dette er interessant, fordi der er en tydelig forskel på den måde, de hver især udtrykker, hvad de ser som det, der ville kunne bringe mere samarbejde med sig. I forhold til Hansens udtalelser er Ringkøbing-Skjern Museum irrelevant, da de næppe ville komme med en henvendelse til en skole i Aalborg. Men dette gør sig ikke gældende med Nordjyllands Historiske Museum. Museet synes tværtimod at stå med en mulighed for at etablere sig som en professionel faglig stærk formidlingsinstitution. Dette kunne ske ved, at museet selv henvender sig med gennemarbejdede undervisningstilbud eller blot en forespørgsel på, hvordan museet kunne passe ind i forhold til årsplanen. Der findes også en anden mulighed. Denne kommer P. J. Y. Brunbech med, når han fremhæver mulighederne ved at forankre museets undervisningstilbud i skoleforvaltningen (P. J. Y. Brunbech, 32:15-34:11). P. J. Y. Brunbech foreslår, at undervisningstilbuddene bliver strikket sådan sammen, at det er muligt at afvikle dem i form af temauger. De ville så kunne gennemføres kommunalt og derved forankres i skoleforvaltningerne. Dette forslag gør, ifølge P. J. Y. Brunbech, at museet vil kunne nå ud til langt flere skoleelever. Men samtidigt er der også den iboende ulempe ved forslaget, at ved forankringen i forvaltningen opstår risikoen for, at udfaldet hverken bliver som skolen eller museet havde forestillet sig. I tilfældet med Nordjyllands Historiske Museum må det tilskyndes at fokusere på samarbejde med Aalborg Kommunes skoletjeneste, da det er igennem denne, at de kommunale tilbud kommer ud til skolerne.

Skulle ideen om forankring i forvaltning overføres til Ringkøbing-Skjern Museum, er der måske mere mulighed for succes. Som før nævnt afholder Lauridsen møder med skoleledere, men han har også møder med forvaltningen. Omkring disse møder og samarbejdet tilkendegiver Lauridsen selv, at den decentrale skoleforvaltningsstruktur, der er i Ringkøbing-Skjern Kommune, besværliggør et mere omfattende samarbejde. Men det, at han og Ringkøbing-Skjern Museum sidder med og forsøger at påvirke, viser også, at museet gerne vil og selv mener, at det kan magte et mere omfattende samarbejde.

En tredje vinkel i hypotesen går ikke blot på indholdet i forhold til at være fagligt og pædagogisk korrekt, men i højere grad på formen af samarbejdet. Vi har så småt berørt det (jf. ovenstående afsnit). Men i dette følgende afsnit vil vi mere dybdegående undersøge, hvordan det står til med formen på det samarbejde, der henholdsvis foregår, og det, som der kunne komme til at opstå, når reformen fuldt ud træder i kraft efter sommerferien.

Hvis det forslag, fundet hos Brunbech, skulle ses i virkeligheden, må en afart siges at være beskrevet af Haakonsen. Haakonsen har været med til at etablere Kommunemesterskabet i Historie i Hjørring Kommune. Dette samarbejde er meget tæt på den model, som Brunbech beskriver. Mesterskabet løber af stablen i begyndelsen af næste skoleår og kommer til at handle om at få skoleklasser til at lave forskellige opgaver og projekter omkring besættelsestiden i lige netop deres lokalområde - dette i samarbejde med lokalarkiverne, Vendsyssels Historiske Museum, Nationalt videntcenter for historie- og kulturarvsformidling, hvor Brunbech sidder som leder, Hjørring Kommune og Haakonsen fra Nationalt netværk af skoletjenester. Spørgsmålet er så, hvilken form og indhold dette samarbejde har. Idéen kommer fra Haakonsen og er blevet udviklet i samarbejde med Vendsyssels Historiske Museum. Haakonsen fortæller, at Hjørring Kommune kan se en fordel i projektet ved det, at dette kan vise skolerne i kommunen noget goodwill oven på en lang række skolelukninger og lærerfyringer (L. A. Haakonsen, opt 2, 03:45-04:30). Videntcentret har været med til at finansiere dele af projektet gennem mindre puljer, som er blevet søgt og tildelt.

Lokalarkiverne og museet er de institutioner, der skal forsøge at være behjælpelige med den historiske viden, således at det ikke resulterer i den samme fortælling om besættelsen, men at eleverne derimod selv undersøger og skriver historien om besættelsestiden fra lige netop deres eget område. Udefra lyder det til at være et utrolig spændende projekt, med en finaledag, hvor

alle deltagende klasser kan deltage, fordi videntret dækker alle udgifter til transport.

Præmien er en studietur for hele klassen til Berlin, som dækkes af kommunen.

Ved et projekt som kommunemesterskabet er der selvfølgelig faldgruber. Eksempelvis skal klasserne først tilmelde sig i begyndelsen af det nye skoleår, men projektet har været undervejs siden begyndelsen af 2015. Hvordan overbevises en hel masse lærere om, at de skal huske at gøre plads eller rettere sætte mesterskabet ind i årsplanen? For er det ikke inde i planen, bliver det rigtigt svært. Det de, museet og Haakonsen, har gjort er, at de har arbejdet for at skabe opmærksomhed og minde lærere og elever om mesterskabet. Dette er blevet gjort ved nedkastning af "opråb" - illegale blade og forskellige andre kreative tiltag, alle rettet mod elever og lærere. Alle tiltagene har fundet sted på mærkedage i forbindelse med netop besættelsen. Derudover er det også en fordel for projektet, at Haakonsen sidder på Hjørring Rådhus og har, ifølge ham selv, tæt kontakt til skolelederne i kommunen. For nok skal lærerne og elever overbevises, men det mindst lige så vigtig også at få skolelederne med, for så har projektet noget nær så meget opbakning, som det overhovedet er muligt.

Det er muligt at forestille sig, at der kunne udspringe nye samarbejder af projektet - eksempelvis ville de fleste skoler i et eller andet omfang blive bekendt med det lokale arkiv, og derigennem kunne der opstå spændende samarbejder til fremtidig historieundervisning. Når det kommer til form og indhold af samarbejde, er det helt tydeligt hos Rubæk, at det er meget vigtigt, og han har også udset sig, hvordan et mere vedvarende samarbejde kunne forløbe. Det, Rubæk peger på, er, de skoler, der har samlet deres understøttende undervisning til en bestemt ugedag og tidspunkt. Fordelen ved dette er, at Rubæk, og dette gør sig også gældende for andre i museumsverdenen, bedre kan samarbejde om at afholde undervisningsforløb en dag om ugen, end hvis det drejer sig om 45 minutter hver dag. Altså åbner skolen sig op til det omkringliggende samfund ved at samle den tid og skemalægge sådan, at den ligger fast. Som Rubæk også selv påpeger, er det for ham umuligt at tage en dag ud hver uge over en længere periode. Dette giver også god mening. Det har heller ikke været intentionen med reformen, at museerne og andre ligefrem skulle ind og undervise i skolen. Men korte afmålte forløb ville give et helt andet samarbejde end de vante museumsbesøg, skoleklasser som oftest er på.

En fjerde vinkel, der er vældig interessant, er, når det kommer til, hvordan museerne vil anses og den måde, vores informanter forholder sig til dette. Den vinkel vil naturligvis gå meget på

informanterne og også på de enkelte museer. Der er nemlig forskel på både de to museer, men bestemt også på de to museumsansatte, vi har interviewet. Hvor Lauridsen sidder som formidlingsinspektør på Ringkøbing-Skjern Museum, er Rubæk museumspædagog, eller, som han ser sig selv, leder af skoletjenesten på Cirkusmuseet i Rold og Boldrup Museum. Der vil helt naturligt være en forskel på den måde, de hver især italesætter skole/museumssamarbejdet. Dette kommer også til udtryk ved, at Lauridsen er mere positiv end Rubæk og i højere grad fokuserer på, hvordan museet kunne forankre sig i skolen og få skolen til at opfatte museet som den førømtalte professionelt faglige stærke formidlingsinstitution. Hos Rubæk finder vi i langt højere grad en meget udtalt hverdagstravlhed. Dette er også helt naturligt. Han har ansvaret for to vidt forskellige museer, med skoletjeneste på begge, hvor der igen må siges at være en verden til forskel. Der er et stykke fra landbrugshistorie til cirkus. Disse forskelligheder spiller uden tvivl en rolle i de enkelte udtalelser. Ydermere er der også en del forskelle på museerne. De er dog begge fusionsmuseer, så både Nordjyllands Historiske Museum og Ringkøbing-Skjern har en hel del mindre afdelinger. En af de store forskelle er her, at Lauridsen sidder centralt placeret, og Rubæk er placeret langt væk på en af to af de mindre afdelinger. Denne forskel i placering har uden tvivl også en påvirkning, der nok mest ses udtrykt ved Rubæk, der påpeger, at han er usikker på, om andre på Nordjylland Historiske Museum ved, hvad han egentligt går rundt over laver. Dette er selvfølgelig et problem. Først og fremmest er det et problem for Nordjyllands Historiske Museum.

En femte interessant vinkel er de forenkede fælles mål, som alle, vores informanter, tilsyneladende nemt kan blive enige om det sprog, der skal tales. Nok har museerne ikke nået at omskrive og omstille deres undervisningstilbud til målene i løbet af det første skoleår, men det må siges at være en meget positiv strømning, når vi ikke er stødt på udtalelser om, at målene var håbløse, og museerne hellere så noget andet i stedet. Det virker som om, at museerne og kulturinstitutionerne er meget godt klædt på, hvilket Haakonsen også udtrykker. Men hvordan kan det være, når nu (jf. redegørelsen) det ikke er de første mål for folkeskolen. Det kunne være lige netop fordi, det ikke er de første mål, og kulturinstitutionerne derfor nemt og gnidningsfrit har kunnet omstille sig og rette ind. Om dette har været tilfældet, kan ikke bekræftes ud fra vores empiriske materiale. En anden mulighed er, at de nye mål er så konkrete, at det gør opgaven meget nemmere for kulturinstitutionerne at se sig selv i dem. Der

kan ses antydninger af, at det er det, der gør sig gældende hos Haakonsen. Han påpeger nemlig denne nye konkretthed som noget meget positivt. Dette giver også meget god mening, da kulturinstitutionerne i deres hverdag er vant til at arbejde med konkrete ting.

Delkonklusion

Museerne har ikke en entydig oplevelse af at have gennemført en omstilling og omskrivning af materialer. Men det gør sig dog gældende for begges vedkommende, at de sørger for at arbejde med denne omstilling, således at de kan tilbyde skolen de bedste muligheder. Vi ser hos andre af vores informanter, at der er en langt mere positiv oplevelse af museerne i forhold til, hvor langt de er kommet i omstillingsprocessen. Dette kunne skyldes, at disse informanter har et større overblik over flere museer og derfor kan se forløbet i en sammenhæng, mens de af vores informanter, der er museumsansatte, blot vurderer det ud fra deres eget museum. Både museerne og, hører vi fra P. Hansen, skolen er bevidste om, at det fælles sprog, der fremover skal skabe samarbejde og forståelse, er de forenklede fælles mål. Derfor tegner der sig også et positivt billede, når det lyder næsten entydigt fra de museumsansatte, at de arbejder hårdt på at få styr på disse mål. En vigtig udtalelse i denne sammenhæng er den, Lauridsen kom med: *“Vi skal være mere katolske end paven”*. Altså, museumsverdenen skulle gerne kunne de fælles mål lige så godt eller bedre end læreren.

Hypotese 2

I dette afsnit vil vi analysere den anden hypotese i forhold til udbyttet fra vores informanter. Afsnittet vil være temaopdelt i forhold til hypotesens emner, og derfor begynder afsnittet med at undersøge, om folkeskolerne er ved at implementere reformen. Derefter undersøges, om folkeskolerne endnu ikke arbejder med samarbejde og den åbne skole. Videre undersøges, hvordan der bliver arbejdet med Det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling i folkeskolerne, og slutteligt vil vi undersøge, hvilken ny viden der er fremkommet gennem vores interviews, som kan være med til at belyse hypotesen. Til slut vil vi opsamle og undersøge om hypotesen kan af- eller bekræftes.

Folkeskolerne er ved at inkorporere deres nye virkelighed

Den første del af vores anden hypotese lyder: *“Vi forventer, at der i folkeskolerne er meget travlt med omstilling til denne nye virkelighed med længere skoledage og anderledes opgaver*

for flere medarbejdergrupper”, og det er ganske rigtigt, da der er generel enighed blandt vores informanter om, at folkeskolerne er ved at implementere de nye realiteter i skolens hverdag. Dog er de på ingen måde færdige. Skoleleder P. Hansen udtaler selv: *“Det har været sådan et fjumreår, hvor vi ligesom har skullet finde vores ben i det, men jeg synes, vi er kommet godt i gang”* (P. Hansen, 15:18-15:26). Med det fortæller han, at de prøver, men alt er helt nyt, så de skal lige finde ud af det hele, inden der kan komme nogle permanente rutiner, men det er positivt, at han føler, skolen er godt i gang med implementeringen.

“Man må sige, at det her med at ændre virkeligheden ude i grundskolen, det er et rigtig dårligt tidspunkt at skulle det på, fordi der er en meget kraftig fornemmelse ude i grundskolen med en vis ret også, må man nok også indrømme, med at der er rigtig mange, der har forsøgt at ændre virkeligheden derude lige nu, og der er rigtig travlt med implementering af formerne” (P. J. Y. Brunbech, 17:39 - 18:01)

Ovenstående citat udtrykker tydeligt Brunbechs opfattelse af, at det er et dårligt tidspunkt at komme med flere ændringer til, hvordan folkeskolerne skal arbejde, og det kan også medvirke til, at de (folkeskolerne) ikke er særligt samarbejdsvillige. Som han også udtrykker i citatet, er han af denne opfattelse, fordi der er sket mange ændringer i den danske folkeskole i løbet af de seneste par år, og skolerne har travlt med implementeringen af disse. Brunbechs citat er et godt argument for ikke at have de største forventninger til et givent skole/museumssamarbejde her så kort tid efter reformens indførelse. Dette argument støttes meget godt op af Hansens udtalelse om fjumreår. Det er selvfølgelig positivt, at de er enige, men deres udtalelser understreger også den virkelighed, der er herskende i folkeskolen. En virkelighed, som er præget af mange ændringer og forsøg på at finde sig selv.

Men da partnerskaber skal være en del af folkeskolen, virker det usandsynligt, at det ikke snarest vil være implementeret og en del af hverdagen. Det kan dog stadig ses som et problem, at andre institutioner ikke føler, at de må komme med henvendelser, som Brunbech udtrykker, men det hele er meget nyt, og alt træder først helt i kraft fra 2015/16 skoleåret. Men for at imødekomme både skolens virkelighed med travlhed og kulturinstitutionernes iver for at samarbejde har videncentret valgt at oprette et netværk af samarbejdsskoler, hvor skolerne ved at samarbejde med videncentret får nogle fordele og muligheder, og videncentret

får nogen at teste deres metoder og modeller på. Dette har gjort, at skolerne faktisk samarbejder med Det nationale videntcenter for historie- og kulturarvsformidling (P. J. Y. Brunbech, 17:40- 18:39).

L. A. Haakonsen er mere optimistisk i forhold til, at skolereformen nok skal blive implementeret og finde indpas i skolerne. Denne optimisme hos L. A. Haakonsen kommer af, at han ser flere og flere kommuner afsætte rigtig mange ressourcer til at opkvalificere og lære lærerne om indhold og arbejdsformer med målstyret undervisning. Han er dog ikke mere optimistisk, end at han ikke tror, at det nødvendigvis kommer til at fungere den 3. august, men op at køre skal det nok komme, fordi tankerne bag reformen vinder mere og mere frem (L. A. Haakonsen, opt. 2, 21:35-23:46), selvom lærerne var imod det i starten. At der er optimisme at spore hos Haakonsen, er helt naturligt. Det ligger på sin vis bundet i hans arbejdsopgave at være optimistisk omkring skolereformen, da det er hans opgave, at kulturinstitutionerne bliver forankret i folkeskolen, og dette er næsten umuligt, medmindre der arbejdes med reformen. Endvidere sidder Haakonsen på Hjørring Rådhus og kan på nært hold følge med i udviklingen. Haakonsen udtrykker selv tætte relationer til skoleledere i kommunen. Det er naturligvis betryggende at høre Haakonsens optimisme. Men spørgsmålet er, hvor megen nytte den gør, da hans optimisme omkring et samarbejde mellem skoler og museer er omsonst, hvis samarbejdet ikke realiseres.

Et andet eksempel på, at skolerne endnu ikke helt er nået i mål med implementeringen af reformen, kan ses på Ringkøbing-Skjern Museum. Her var ambitionen hurtigt at komme gennem oversættelsen af tilbuddene, så de passer til de forenklede fælles mål og derigennem være helt klar til folkeskolens nye virkelighed. Museet erfarede dog hurtigt, at det var spild for dem at være hurtigt klar, når skolerne ikke er det (P. L. Lauridsen 5:40 - 6:06). Det faktum, at de på Ringkøbing-Skjern Museum har vurderet, at det vil være spild, må siges at være en indikator på, at skolen har meget travlt, som hypotesen hævder. Der er faktisk så travlt i skolen, at de mulige kommende samarbejdspartnere har slået koldt vand i blodet og har sat sig og afventer at få besked på, om de gerne må besøge skolerne og fortælle om deres tilbud.

Det er ikke kun på Ringkøbing-Skjern Museum, at de synes at have oplevet, at skolen ikke er nået helt i mål med implementeringen. Samme opfattelse ses også tydeligt hos

museumsmedarbejder G. Rubæk. Han giver udtryk for en opfattelse af, at skolerne kun så småt er begyndt at arbejde med de forenklede fælles mål, og det er kun på lederniveau. Mange af lærerne ved knapt nok, hvad de forenklede fælles mål er, udtaler han (G. Rubæk, 38:21 - 39:23). Dog er han klar over, at der er nogle steder, de er nået længere, men han mærker det andet som noget mere generelt (G. Rubæk, 26:42 - 26:55). Det må siges at være en alt andet end optimistisk udtalelse fra Rubæk, men den illustrerer samtidig meget godt, hvor han anskuer skolen at være. Samtidig skal samme udtalelse ses i det lys, at Rubæk selv påpeger gentagne gange, at han ej heller selv har haft tiden til at få inkorporeret de forenklede fælles mål. Således kan det også tænkes at være en slags selvbekræftelse i, at det er i orden, at han ikke selv har inkorporeret de forenklede fælles mål.

En af forklaringen på, at der fra museerne lyder en mere negativ opfattelse af, hvordan det står til ude på skolen, kunne være, at det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling og Det nationale netværk af skoletjenester begge i større omfang end museerne har muligheden for at se folkeskolen og dens udvikling samlet og som en enhed. Hvor museerne muligvis har indsigt i, hvordan det forholder sig i de skoler, der findes i deres nærområde, er det helt anderledes med videntcenteret og netværket, som begge har mulighed for at kigge på et mere nationalt plan. Derved kan de muligvis se, at der generelt er fremgang, og skolerne arbejder med implementeringen af reformen. Derudover har Det nationale videntcenter for historie- og kulturarvsformidling 35-40 samarbejdsskoler, hvor de kan indsamle viden om, hvordan det går med implementeringen af den nye reform (P. J. Y. Brunbech, 16:15-17.18). Sammenlignet taler Rubæk med folkeskolelærere og ledere på de enkelte institutioner og får et indtryk af, hvordan det foregår på meget specifikke institutioner. Selvom Lauridsen også er fra museet og mange gange møder museet i samme situation som Rubæk, kan Lauridsens anderledes opfattelse skyldes, at de to museer er organiseret meget forskelligt, og at de to mænd sidder i forskellige stillinger.

Brunbechs 35-40 samarbejdsskoler er ikke mange set i lyset af, hvor mange der er i hele landet²⁵, og Haakonsen taler mest med de skoler, der opsøger det nationale netværk af skoletjenester og de andre, der er aktive og opsøgende. Så der er en mulighed for, at Rubæks udtalelser er korrekte, og folkeskolerne ikke er langt med implementeringen af den nye virkelighed, men idet Rubæk også har nogle positive erfaringer omkring folkeskolernes

²⁵ 2.296 grundskoler i alt i Danmark, hvoraf 1.313 er almindelige folkeskoler.
<http://www.uvm.dk/Service/Statistik/Statistik-om-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-grundskoler/Antal-grundskoler> d. 29-07-15

implementering af deres nye virkelighed, kan vi godt antage, at der er generel fremgang med implementeringen.

G. Rubæk udtrykker også bekymring for, at selvom reglerne har ændret sig, betyder det ikke nødvendigvis, at materialerne, der er til rådighed, har ændret sig. Han påpeger fx, at de lærebogssystemer, der bruges, forventer han vil være de samme de næste 10 år, eller indtil de er slidt op, og derfor bliver skiftet. Ifølge Rubæk betyder det især for historieundervisningen, at de ikke-historiesuddannede lærere kommer til at følge de gamle regler og derfor også den kronologiske historiekanon, hvilket betyder, at hans tilbud ikke kan bruges, da de ikke følger kronologien i historiekanon (G. Rubæk, 16:30 - 16:50). Dette problem skulle dog gerne afhjælpes af opkvalificeringen af folkeskolelærerne, der skal ske inden 2020, så det skulle kun være et problem indtil da. Men det må være på sin plads at påpege al det ovenstående negative fra museernes side, da det kan vise sig at være et problem, indtil de sidste lærere er blevet opkvalificeret, især da det er de naturfaglige fag, de praktiske fag og it, der er det vigtigste i den nye folkeskole, og at der derfor er en reel risiko for, at det er lærerne i de humanistiske fag, der bliver opkvalificeret sidst.

På trods af alt det om at skolen skal finde ro, er der stadig plads til forandringer i folkeskolen, for som J.B. Rasmussen fortæller:

“Skolereformen er ikke helt på plads ift. overenskomster, hvor der stadig arbejdes på det. Sådan at lærerne sikkert får indarbejdet/forhandlet nogle ting, der gør ,at det bliver nemmere igen. for det er meget struktureret nu, og det gør det rigtigt vanskeligt, åbenbart.” (J.B. Rasmussen, 44:40 - 45:02)

Det betyder, at når det hele kommer på plads, og alle overenskomster er udarbejdet, kan museerne forhåbentligt se frem til nogle meget mere samarbejdsvillige folkeskolelærere. Mens folkeskolerne har travlt med implementering af den nye reform, kan det være svært at se museerne i den nye virkelighed med åben skole, understøttende undervisning osv., for der skal stadig laves læse- og timeplaner. G. Rubæk har et eksempel på, hvordan det bliver gjort på en skole:

“På Haverslev og Ravnkilde skole(...), der har de f.eks. hver fredag to eller tre timer, hvor de har alt muligt inde, der er nogen, der spiller bridge, der er bueskydning, der er ridning, der er sportsdans, hvor de har gjort en masse ting, og på tre timer der kunne jeg godt gå ind og lave noget. Der var jeg inde i en periode, hvor jeg havde et hold derude på skolen, problemet er bare også, at skolelederen vil jo gerne kunne skemalægge det. Men jeg kan jo ikke så godt rydde min kalender en dag om ugen et helt år.”(G. Rubæk, 27:09 - 28:02)

Det er et meget godt eksempel på, at et af problemerne er, at museerne ikke laver skole og derfor heller ikke laver undervisningstilbud, der kan bruges, når der skal laves timeplaner, og de er svære at skrive ind i timeplanerne, i og med at skolerne planlægger lektionerne på forhånd, og museerne ikke kan deltage konstant og være et fast indslag. Dette problem opstår nok delvist, fordi der har været problemer omkring lærernes arbejdstider, jf. debatten med KL og lockouten, så nu kan det være, at der bliver holdt meget fast på timetallet for at vise over for lærerne, at de ikke bliver udnyttet på den måde, som de frygtede ville ske med deres nye arbejdstider (jf. redegørelsen under lockout). P. J. Y. Brunbech taler også om, at museerne har de bedste intentioner, og kan ikke forstå, hvorfor skolerne ikke modtager dem med åbne arme, men det er fordi skolerne har for travlt og ikke lige kan passe museerne ind i time- eller læreplanerne (P. J. Y. Brunbech, 29:37-29:55).

Det er problematisk, at når skolerne er ved at implementere deres nye virkelighed, kan de ikke finde overskuddet til at indsætte museerne, som ikke laver skole, i time- og læreplanerne. Museerne laver undervisningsforløb, der evt. indeholder noget, eleverne kan bruge til at forberede sig til besøget på museet, og materiale, de kan bruge til efter et besøg. Det er fra skolernes synspunkt svært at indarbejde i en timeplan, men en mere fleksibel timeplan ville give mere plads til museerne. Dette følger nok med, når alt er faldet på plads. Der er dog, som også skrevet i redegørelsen for folkeskolereformen, mulighed for, at skolebestyrelsen kan skrive ind i deres principper, at skolen skal gøre brug af museet, hvilket nogle skoler har gjort, fortæller Rubæk:

“Så kan der godt være nogle steder, hvor skolerne de simpelthen har ... Skolebestyrelsen måske har formuleret et princip for skolen, der siger at de skal gøre brug af museerne” (G. Rubæk, 30:11 - 30:25)

Det betyder, at selvom Rubæk ikke er helt sikker på, hvem der har formuleret princippet, er der skoler i hans nærområde, der har skrevet museerne ind i principperne, så de kan være sikre på, at museet bliver brugt. Men da vi ikke ved, hvad der mere står i princippet, og om det bare er, at skolerne skal gøre brug af museerne, eller om det er en mere specifik beskrivelse af, hvad museerne skal bruges til, kan vi ikke være sikre på, hvad der foregår med det. Dog kan det at være skrevet ind som et sådant princip give museer en større mulighed for at have indflydelse på, hvad skolerne gør omkring samarbejde, og det kan være med til at give en større frihed til, at museet kontakter skolen, fordi museet ved, at skolen er bevidst om, at det findes og laver undervisningstilbud til skolerne. Det kan lette vejen til et samarbejde, hvor museet nemmere kan arbejdes ind i skolens timeplan.

Delkonklusion

Alt i alt betyder det, at selvom der stadig er forhindringer og problemer, der skal løses, før folkeskolerne er helt i mål med at implementere den nye virkelighed, er de godt på vej. Derudover er der også problemer, der vil blive løst, når alle overenskomster er på plads, og når reformen har været i brug i noget tid. Alle skal lige falde på plads i deres nye virkelighed, og der er mange nye store ændringer, som skolerne skal have implementeret, og det betyder, at det kommer til at tage nogen tid at få gjort, men de fleste er i gang med ændringerne.

Folkeskolerne er ikke klar til samarbejde

I vores anden hypotese skriver vi, at skolerne ikke er nået så vidt som til at håndtere den nye samarbejdspolitik, og at de heller ikke har påbegyndt processen med at skabe partnerskaber. Det viser sig dog ikke at være helt sandt, da de på fx seminarieskolen i Aalborg allerede inden skoleårets begyndelse afholdte møde med nogle mulige samarbejdspartnere i nærområdet, blandt andet kirken, bibliotekerne, spejderne og Fristedet. Med Fristedet kommer der et formaliseret samarbejde, hvor Fristedet leverer omkring 500 pædagogtimer til skolen, hvori der kan laves fælles projekter (P. Hansen, 04:55 - 06:30).

Der er i Seminarieskolens samarbejder et stort fokus på erhvervslivet og overgange. Det fokus har P. Hansen valgt for at hjælpe eleverne, når de skal videre fra folkeskolen. Denne hjælp kommer til at betyde, at eleverne kender stederne, de skal hen, og at fx gymnasiet (der er et samarbejde med Aalborghus Gymnasium) ved, hvilke kompetencer eleverne kommer med, og der ikke er hverken for høje eller lave forventninger til elevernes evner (P. Hansen, 1:53 -

2:43). Der er også et fastlagt samarbejde med kulturskolen i Aalborg. Det er normalt noget, forældre selv skal betale, men da Seminarieskolen ligger i et område, hvor der ikke er tradition for, at forældre sender deres børn i kulturskole, blev der oprettet et samarbejde. Dette samarbejde er for børnehaveklasserne, hvor de kommer på kulturskolen og arbejder med sang, spil og bevægelse. Håbet er at få flere børn gjort interesseret i at beskæftige sig mere med den slags (3:04 - 4:06). Det fokus, Seminarieskolen har på at hjælpe eleverne med de forskellige overgange, kan være en del af grunden til, at de ikke samarbejder mere med kulturinstitutioner i de ældre klasser. Dog kan det også være fordi, der ikke er nogle kulturinstitutioner, der har henvendt sig direkte til skolen.

Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling har oprettet partnerskaber med 35-40 folkeskoler fordelt over hele landet, da en del af målsætningen er, at videncenteret skal være nationalt. Det består i, at videncenteret frikøber nogle lærertimer fra skolerne. De frikøbte lærere skal så deltage i forsøg, konkurrencer, workshops og andre forskellige tiltag, der har med samarbejde at gøre (P. J. Y. Brunbech, 16:15-17.18).

På Seminarieskolen i Aalborg er de glade for den åbne skole, som skoleleder P. Hansen udtrykker det: *“det (Skoleverdenen, red.) bliver let sådan lukket pseudoverden man lever i, hvis man bare arbejder i sin egen lukkede verden.”*, så han har oplevet, at med den påtvungne åbne skole oplever eleverne mere af det omgivende samfund og følger faktisk med i, hvad der sker, hvilke forventninger der er osv., hvilket er en god ting, fordi så har eleverne et godt kendskab til den verden, de skal ud i (P. Hansen, 1:12 - 1:49). Generelt gør P. Hansen som skoleleder sit bedste for, at eleverne kommer så meget som muligt ud af huset og oplever andet end den almindelige skoledag.

Allerede ud fra de to udtalelser er der en tendens, der viser sig, nemlig de frikøbte lære- og/eller pædagogtimer. De ser ud til at være en stor del af at kunne få et partnerskab eller samarbejde til at fungere. En grund til det kan være, at lærerne og pædagogerne er meget fastlåste i deres hverdag, og at man ved at frikøbe nogle timer giver dem mere plads til at prøve noget nyt og deltage i projekter, de kan inddrage skolen i. Med hensyn til museerne kan et sådant samarbejde give mulighed for at de forløb, der tilbydes, kan testes og måske laves i samarbejde med lærere og pædagoger, der ved, hvordan det foregår ude på skolerne, og ikke

kun lærere og pædagoger, som er ansat på museet og således ikke oplever, hvordan det nu er ude i folkeskolen. Det er på en lignende måde, at Skoletjenesten i Aalborg er opbygget. Her har de folkeskolelærere, der fx er to dage i skoletjenesten og således er ude på en institution, hvor de underviser/formidler. De resterende tre dage er de ude på en skole som almindelige folkeskolelærere. Der er den vekselvirkning, fordi lærerne på den måde kan følge med i, hvad der sker i skolen og derfor være tætte på deres målgruppe (J. B. Rasmussen, 20:20 - 20:39 + 20:47 - 21:00). Derudover tilføjer de lærere, der både er på en folkeskole og på en kulturinstitution, noget til begge institutioner. Det, der bliver tilføjet skolen, er den nye faglighed, de lærer af at være på en kulturinstitution store dele af deres hverdag. Det, der bliver tilføjet kulturinstitutionen, er lærerkompetencer, som fx kendskab til, hvordan man formidler til børn og unge (J. B. Rasmussen, 24:44 - 25:16). Her er det ikke frikøbte lærertimer, men derimod lærere, der faktisk er ansat til at undervise/formidle til skolebørn for kulturinstitutioner. Skoletjenesten i Aalborg kommune er opbygget, med folkeskolelærere der er i skolen på deltid (tre dage om ugen) og de resterende to i skoletjenesten. Det er samme opbygning som var tænkt for museumspædagoger i betænkning nr. 727 i 1975. Hvor lærerne i stedet for at være i skoletjenesten skulle være på et museum. Derfor er det ikke underligt, at de selv på museerne har gjort sig overvejelser om, hvem lærerne/skolerne stoler mest på. Lauridsen fortæller at for at vise skolerne, at de godt kan lave noget fagligt og pædagogisk rigtigt, vælger de at ansætte lærer- og pædagoguddannede til skoletjenestearbejdet, og de, der ikke er lærer- eller pædagoguddannet kommer på kurser, så de er opdateret (P. L. Lauridsen, 11:58 - 12:17). Også hos Nordjyllands Historiske Museum er der gjort de overvejelser, i og med at Rubæk, som er uddannet folkeskolelærer, er ansat som museumspædagog. Det er heller ikke underligt set i et historisk perspektiv hvor dem med en pædagogisk uddannelse var de mest eftertragtede til stillinger på museer, hvor der skulle arbejdes med formidling til børn. Men hvorfor er det så vigtigt, at de, der arbejder med skolebørn, er lærere eller pædagoger? Gør kulturinstitutionerne noget direkte forkert ved ikke at ansætte skolelærere. Hvis vi her går tilbage og kigger på betænkning nr. 727 fra 1975, ser vi, at det er forventet, at lærerne selv kan vise deres elever rundt på museet uden hjælp fra museumspersonalet. J. B. Rasmussen fortæller, at de foretrækker at bruge deres egne undervisere, da de ved at bruge disse kan sikre, at der bliver fulgt en bestemt linje, og at de rigtige læringsmål bliver nået. Det kan de ikke sikre, hvis kulturinstitutionerne selv underviser, og derudover bliver der bygget en bro mellem to institutioner, når der kommer en folkeskolelærer ud på en kulturinstitution. Der er

dog tilfælde, hvor Skoletjenesten i Aalborg vælger at lade en fra kulturinstitutionen være en af de primære undervisere i skoletjenestetilbuddene (J. B. Rasmussen, 21:35 - 21:45 + 30:06 - 30:26 + 55:00 - 56:30).

Alt i alt bliver de pædagogiske muligheder vægtet meget højt, når der laves tilbud til skoler, men det er ikke en direkte overvejelse, når der vælges tilbud. Der kan lærerne godt selv beskrive, hvad de gerne vil have ud af at et besøg på museet, selvom det selvfølgelig er en hjælp, når museet har lavet pædagogiske overvejelser, inden skolerne kommer på besøg. Som skrevet i analysen af den første hypotese udtaler P. Hansen, at der ikke er nogen forventning til, at de steder, de besøger, har lavet nogle overvejelser omkring forenklede fælles mål og den slags, men det er selvfølgelig godt, når de har, og samarbejde er lettere, når de laver den slags overvejelser. Han taler også om, at det er godt for eleverne at komme ud og tale med folk med andre fagligheder end dem, eleverne møder i deres skolehverdag (såsom folkeskolelærere). Så P. Hansen synes, det er godt for eleverne, at de møder nogle andre og uddannes af andre end udelukkende folkeskolelærere gennem deres folkeskoletid. Hvorfor er der så stor fokus på, at det skal være folkeskolelærere og pædagoger, der laver undervisningstilbud og udfører dem? Det kunne være fordi, institutionerne (kultur og skoler) taler forbi hinanden i deres ønsker (P. Hansen, 01:12 - 01:49). Måske er den konflikt, der startede i 1970'erne, ikke afsluttet endnu, men den har i dag ændret karakter, således at i stedet for at museerne ikke stoler på skolerne, er det blevet til, at museerne helt har opgivet deres undervisningsmuligheder til skolerne. Museerne gav op i forhold til undervisning og valgte at overlade den til folkeskolelærere. Desuden blev beskrivelsen af, hvem man ansatte som museumspædagog, ændret til, at det skulle være en, der faktisk var uddannet folkeskolelærer eller pædagog (jf. redegørelsen), hvilket igen kan betyde, at de videnskabeligt/akademiskuddannede ikke-pædagoger ikke ved så meget om, hvordan de skal forholde sig til skole/museumssamarbejde. Det kan, som skrevet i analysen af den første hypotese, betyde, at kulturinstitutionerne er bedre forberedt, fordi de ikke har haft den samme omstilling, idet der ikke har været nogen vaner, der skulle ændres (L. A. Haakonsen, opt 2, 27:32-28:36).

Adspurgt lidt direkte til, hvornår støvet har lagt sig så meget, at det er muligt for kulturinstitutionerne at tage kontakt til lærerne, svarer L. A. Haakonsen:

”Det tror jeg, vi får i løbet af det nye skoleår.(...) Det har virkelig været en revolution, sådan et ord som revolution bliver brugt i tide og utide, men lige her synes jeg godt, man kan bruge det, for man har ændret så mange ting så hurtigt, at det er helt vildt.”
(L. A. Haakonsen, opt 2, 39:20;40:17)

Selvom støvet nok skal få lagt sig, som Haakonsen siger, er det ikke det, de hører ude på museerne, hvor de er i gang med omstilling. Lauridsen fortæller:

“Der er vi ikke endnu, det er vi simpelthen ikke fordi, at både skolelederne og lærerne selv og skoleforvaltningen og alle andre sagde: “Lad være med at snakke med dem, de er simpelthen ikke klar, de har så meget i deres hoveder, omkring arbejdspladser og otte til fire og alt muligt, de skulle forholde sig til” så folk synes simpelthen ikke, vi skulle.” (P. L. Lauridsen, 20:40 - 21:00)

Han fortæller om en virkelighed, hvor museet har fået at vide, at skolerne slet ikke er klar til at høre noget fra museet, hvilket virker underligt, Hansens udtalelser taget i betragtning. De ønsker at vide, hvad der sker ude på museerne, og de vil have henvendelser fra steder, de kan bruge i en Åben Skole sammenhæng, så de kan vide mere om det. Dog er de på grund af geografiske årsager ikke sandsynlige samarbejdspartnere, men det er stadig værd at tage forskellen i opfattelser op. Det kan også være, det er fordi Seminarieskolen er en af de skoler, der til forskel fra andre skoler er klar til at tage imod henvendelser, og hvis det forholder sig sådan, kan forskellen i udtalelser være fordi, Lauridsen har fået besked om, at skolerne i kommunen generelt ikke er klar. Så der er mulighed for, at han kan få prøvet sine tilbud af, hvis han kontakter nogle enkelte skoler, som forvaltningen eventuelt kan anbefale som klar. J. B. Rasmussen taler om, at det er lynhurtigt for de lærere, de (skoletjenesten i Aalborg) har på kulturinstitutioner og skoler at omstille deres tilbud til en ny vision, netop fordi de er inde i feltet på skolen, så de kan bruge deres folkeskolelærererfaringer direkte i deres andet arbejde på kulturinstitutioner. På den måde understøtter de to stillinger hinanden (J. B. Rasmussen, 20:58 - 21:29). Det er en forskel fra, hvad de andre oplever, men der er heller ikke andre, der har folk begge steder på samme måde som Skoletjenesten i Aalborg har, hvor det skaber andre muligheder, fordi de kender til, hvordan arbejdet foregår både på skolerne og kulturinstitutionerne og derfor kan være med til at skabe undervisningstilbud, der passer til de

forventninger, skolerne faktisk har. Herefter er spørgsmålet bare, om disse folkeskolelærere videreformidler denne viden til resten af formidlingspersonalet på kulturinstitutioner. Det kan vi af mange gode grunde ikke vide noget om.

Rasmussen udtaler, at skolerne i Aalborg Kommune bruger Skoletjenesten meget, men han ved ikke meget om, om skolerne arbejder sammen med kulturinstitutionerne. Dog har han hørt, at antallet af skoler, der besøger museer er faldende. Rasmussen tror, at der er et faldende antal skoler, der bruger museerne, fordi skolerne mangler information om tilbuddene, og derfor vælger de at bruge Skoletjenesten, hos hvem de klar over, at de kan finde al information om tilbuddene. Skoletjenestens undervisningstilbud kan skolerne være sikre på er gennemarbejdede og pædagogisk og fagligt korrekte (J. B. Rasmussen, 42:45 - 44:15). Hansen fortæller, at de har brugt Kunsten meget, og at de deltager i de kulturarrangementer, der er tilgængelige for dem, når det er muligt for skolen. Blandt andet har de lige (pr. den 6. maj 2015) været til et MGP-arrangement i Nordkraft, hvortil eleverne havde skrevet en sang (P. Hansen, 4:13 - 4:54). Så det handler måske for skolerne ikke om, at tilbuddene skal være fagligt og pædagogisk korrekte, men derimod om, at tilbuddene skal være tilgængelige. Der skal være gjort opmærksom på dem, og skolerne skal kunne se en mening med at bruge netop de specifikke tilbud. Dette kan afhjælpes af, at museer kommer med henvendelser og klare enkelte informationer om deres tilbud.

Nogle skoler er klar til at samarbejde, men det er dog højst sandsynligt kun dem med en skoleleder, der finder samarbejde interessant. Der er sikkert også nogle skoler, der ikke er klar til at samarbejde. Det kan vi se, fordi begge museumsfolk har fået at vide, at skolerne ikke er klar til at samarbejde. Der er mange grunde til at samarbejde, blandt andet den lokale forankring, som Lauridsen, Hansen og Rasmussen alle taler om. Men de taler om det forskelligt. Hansen fortæller, at de har mange tosprogede elever på skolen, men vil gerne have flere elever fra lokalområdet, fordi det er godt, at folk kender deres lokalområde (P. Hansen, 21:00 - 21:11). Forventningen til dette er, at: "*Skolen bør jo være det kulturelle centrum i et område.*". Det lykkes dog ikke her, og der kan være flere grunde til det, blandt andet at nogen vælger seminarieskolen fra (P. Hansen, 22:47-23:09). Der er tanker om, at man i fremtiden kan åbne skolen for at ældre i lokalsamfundet, så skolen på den måde kan blive mere lokalt forankret, og så de ældre kunne tilføje noget ny viden (P. Hansen, 21:39-21:58). På Seminarieskolen skal lokalforankring således bruges udelukkende til det, som ordet betyder,

nemlig at eleverne skal forankres i deres lokalområde og kende områdets historie. Det er en lignende måde, Rasmussen taler om det på, dog fra et forståeligt andet synspunkt. I Skoletjenesten Aalborg har der længe været et fokus på didaktikken, på hvordan rammerne for undervisningen af eleverne skabes. Nu har det ændret sig med krav om, at skoletjenesten er mere fokuseret på det lokale, altså mere lokalt forankret. Rasmussen finder, at det lokale fokus i skoletjenestens arbejde er noget, der stammer fra et politisk sted og fra folkeskolereformen, men han er dog positiv over det nye fokus (J.B. Rasmussen, 40:15 - 41:45). Så fokuset på det lokale er det samme, og den essentielle årsag er nok også den samme, fordi det står i de forenkede fælles mål, at skolerne og eleverne skal være mere lokalt forankrede, og skolerne skal arbejde mere sammen med deres lokalmiljø. Lauridsen derimod har et andet fokus. Selvom han ligesom Hansen også vil have elever forankret i deres lokalmiljø og finder, at det er en god nok grund i sig selv, er der for ham også en anden grund til at fokusere på lokalforankring, nemlig at unge mennesker, der er flyttet fra området, flytter tilbage igen. Selv udtrykker han grunden til det således:

“Jamen selvfølgelig skal børnene lære noget om deres historie og sådan nogle ting, ja ja, og det synes jeg også er nok, men jeg ved bare også, at politikerne de sidder med nogle helt andre parametre nogle gange, og det må vi jo tænke ind i så.” (P. L. Lauridsen, 46:58 - 47:11)

Så han ser også, at kravet om lokalforankring ikke er et, der er opstået i skolerne, men derimod på et mere politisk plan, idet det er opstået sammen med folkeskolereformen. Lauridsen ser museet som havende en rolle i denne udvikling, men især for Ringkøbing-Skjern Museum er dette en svær rolle. De er som vestjyder ikke så gode til at italesætte sig selv, både i forhold til at fortælle, at det, de laver, er godt, men også i forhold til den faktiske lokale forankring, hvor man ønsker, at folk ser sig selv som en del af lokallivet. Han kommer med Fanø som et eksempel, hvor de har arbejdet med lokalforankring i skolerne. Det gjorde de ved, at alle emner, eleverne havde i skolen, havde noget med Fanø at gøre, ikke kun historisk men også nutidigt. Ud af dette fik Fanø et stigende antal tilflyttere. Det ser han som et godt eksempel på, hvordan lokalforankring kan medføre, at folk gerne flytter til et sted, fordi de finder, at det er et sted, hvor de hører til (P. L. Lauridsen, 44:37 - 47:11). Det er også på sin vis dette Hansen ønsker at få ud af lokalforankring, nemlig at den lokale befolkning har

en følelse af at høre til og et vist ejerskab over skolen. Om det kan lykkes, at elever bliver mere forankrede i deres lokalområde og vælger at komme tilbage, når de er færdige med deres uddannelser, må tiden vise.

Som også skrevet i analysen af vores første hypotese, er der en helt anden vinkel i forhold til samarbejde mellem skoler og kulturinstitutioner, nemlig at samarbejdet foregår kommunalt eller sammen med forvaltningen. Skoletjenesten i Aalborg har selvfølgelig et fokus på, hvordan kommunen eller forvaltningen spiller ind i forhold til folkeskolerne. Skoletjenesten i Aalborg bruger primært deres lærere til at sætte en bestemt retning i skolevæsenet, fordi lærerne bruger et par dage i skoletjenesten og et par dage i skolen. Den vekselvirkning kan godt være værdifuld, fordi de kommer med en god viden om, hvad skolen har behov for, og hvad fagene indeholder (J. B. Rasmussen, 20:19 - 20:39). Som også skrevet før, arbejder Haakonsen også sammen med kommunen, mere specifikt i forhold til fx

Kommunemesterskabet i Historie, hvor samarbejdet med kommunen har stor betydning i forhold til at gøre projektet til en mulighed (L. A. Haakonsen, opt 2, 05:26-05:56). Her viser Haakonsen, at man kan bruge kommunen til ikke bare at sætte en retning i skolevæsenet, men også til at lave et projekt, der er dækkende for alle skoler i hele kommunen.

Også Rubæk arbejder sammen med forvaltningen i både Rebild og i Mariagerfjord kommune. Her er det dog mest i form af hans deltagelse i deres møder (G. Rubæk, 25:53 - 26:03). Det er sandsynligvis via dette samarbejde, at aftalen om, at skoletjenestetilbud på Boldrup og Cirkusmuseet i Rold er gratis for skoler i kommunerne, er kommet i stand.

På Ringkøbing-Skjern Museum er der flere forskellige tilgange til samarbejde, og flere af dem indeholder et kommunalt element, fx er der naturvejledere på museet, som er en samfinansiering mellem museet og forskellige forvaltninger i kommunen, blandt andet friluftsrådet og skoleforvaltningen. Derudover er der det almindelige arbejde, som Lauridsen laver med skoletjenesten, hvor han samarbejder med skoleforvaltningen (P. L. Lauridsen, 2:35 - 03:19) Det er ikke så ligetil at samarbejde med Ringkøbing-Skjern Kommune, da kommunen har en meget decentral skolestruktur, så der er ikke samme mulighed for at hente hjælp fra kommunen, som der er i andre kommuner. Dog er der nogle ting, kommunen kan hjælpe med som fx skolernes vidensniveau, hvilke hjælpemidler skolerne har til rådighed osv. Nogle ting han dog skal ud og tale med skolerne om (P. L. Lauridsen, 4:42 - 5:22). På samme måde som museet laver en læringsplatform, er Ringkøbing-Skjern Kommune ved at lave et

katalog over alle Åben Skole tilbud, der er i kommunen. Her skal Ringkøbing-Skjern Museums tilbud også være at finde (P. L. Lauridsen, 7:20 - 8:51).

Brunbech finder det yderst interessant, at der kommer en kommunal indflydelse, når der laves projekter skole og museum imellem. Det gør han fordi, som han selv udtrykker det: *“Det er der det inden for skoleverdenen virkeligt begynder at batte noget, når man ikke får fat bare kun i den enkelte skole men får fat oppe i det kommunale niveau.”* (Brunbech, 32:25 - 32:32). Selvom projektet måske ikke bliver helt, som museum eller skole havde tænkt det, og desuden mere administrativt, mener han, at når kommunen er med i samarbejdet, så får et projekt mere impact (som han selv udtrykker det), fordi det gennem kommunen bliver indskrevet i læreplaner osv. Det giver mere, end hvis bare et enkeltstående museum arbejder sammen med en enkeltstående skole (P. J. Y. Brunbech, 32:15 - 33:10). De forsøger på videntretet at finde/udvikle modeller for, hvordan skoler og kulturinstitutioner kan samarbejde på et kommunalt niveau (P. J. Y. Brunbech, 33:10 - 34:00). Når disse modeller engang er fundet/udviklet, kunne de hjælpe flere museer/skoler med, hvordan de skal få deres ofte interessante projekter ud i et større perspektiv end kun til individuelle skoler og museer, så en hel kommune arbejder med fx en temauge om lokalforankring, hvor skolerne arbejder sammen eller konkurrerer mod hinanden. Det vil måske give nogle flere ressourcer at arbejde med, og den slags kunne være med til at skabe den type lokalforankring, hvor unge kommer tilbage, når de er færdige med deres uddannelse, hvilket Lauridsen også talte om. Modeller, der fortæller, hvordan man kan lave et samarbejde mellem skole, museum og kommune ville også gøre det nemmere for muserne. I den decentrale skolestruktur, som Lauridsen fortæller om, kunne det være, at det ville lettere for dem at arbejde ud fra en sådan model, end at de skal rundt til alle for at finde ud af, hvordan de skal udføre et projekt i kommunalt regi.

Delkonklusion

Nogle skoler er ikke klar til at samarbejde, mens andre er klar og undrer sig over manglende henvendelser, jf. Hansen fra Seminariskolen. Det er et forvirrende område, for skolerne er så forskellige, og de ledes på forskellige måder. Nogle skoleledere, som Hansen, har stort fokus på Den Åbne Skole, og andre vil være meget fokuserede på andet. De har forskellige forudsætninger for at få gennemført samarbejde osv., og derfor kan der ikke siges noget definitivt om, hvorvidt skolerne er klar til samarbejde. Men en ting er klar, og det er, at de er ved at omstille til den nye folkeskolereform.

Derudover er der mange forskellige måder at lave samarbejde med en skole på, og det kan laves på et meget større plan end udelukkende mellem en skole og et museum.

Skolerne bruger ikke det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling

Den sidste del af vores første hypotese udtrykker vores forventning om, at skolerne ikke benytter det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling. Det er også sandt for nogle skoler, heriblandt Seminariskolen, hvor P. Hansen giver udtryk for, at selvom han synes, det lyder meget spændende, når vi fortæller ham om det, så kender han dog på forhånd ikke noget til, at der skulle være et videncenter for historie- og kulturarvsformidling (P. Hansen, 14:31 - 15:20). Dette kan være et udtryk for, at der på skolen har været, som også skrevet før, stort fokus på at åbne skolen op for det omkringværende samfund. Det fokus kan så være skyld i, at der ikke er det store overskud til at se på, hvilke nye nationale tilbud der er tilgængelige.

De oplever ikke denne travlhed anderledes på videncentret, hvor de, som også skrevet før, har 35 - 40 samarbejdsskoler. Der er dog 1.313 folkeskoler i Danmark (UVM, statistik om folkeskolen), så procentvis er det ikke mange skoler, de arbejder sammen med. Et semikvalificeret gæt vil være, at størstedelen af de danske folkeskoler ikke bruger det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling.

Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling afholder konferencer og forskellige workshops for alle deres samarbejdsskoler. Her bliver der inviteret 1-2 lærere fra de forskellige skoler. Videncentret har lavet to undervisningsbøger, som alle deres samarbejdsskoler får udleveret klassesæt af. Til lærerne laver de laver metodebog, der indeholder råd om, hvordan man arbejder med samarbejde med andre institutioner. Derudover får skolerne også rådgivning om, hvordan de deltager i lokale eksperimenter og udviklingsarbejder, men udelukkende hvis det er noget, der styrker undervisningen i historie og de andre kulturfag. Ydermere er der information om puljer til støtte og udvikling af kulturfagene, og om hvordan man søger dem. Derudover bliver man tilmeldt et nyhedsbrev, hvori der er den nyeste viden inden for historiedidaktik. På videncentret laver de mange flere forskellige ting, og skolerne får meget ud af at arbejde sammen med dem, så man skulle tro, at flere skoler gerne ville samarbejde, men det er muligt, at videncentret ikke har kunnet påtage

sig flere samarbejdsskoler, da de nu også er ret nyopstartede (P. J. Y. Brunbech, 39:42 - 42:16) (N.V.H.K., Partnerskoler).

Delkonklusion

Generelt set bliver vores anden hypotese bekræftet i den sidste henseende, at skolerne ikke bruger Det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling. Selv om der er nogle skoler, der benytter videntcentret, bruger størstedelen af alle skolerne i Danmark ikke videntcentret. Der er dog en stor mulighed for, at videntcentret i fremtiden vil blive mere benyttet. I og med det er meget nyt nu og allerede laver meget spændende, er der stor mulighed for, at når skolerne er faldet bedre til i deres nye virkelighed, vil de bruge steder som det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling.

Hypotese 3

I dette afsnit vil den tredje hypotese blive behandlet. Dette vil, som ved de foregående analyser, ske igennem det udbytte, vi har fået fra vores informanter. Også dette afsnit vil være temaopdelt således, at afsnittet vil starte med at behandle, hvordan museerne benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester, og dernæst skolens rolle i forhold til Det nationale netværk af skoletjenester. Derefter undersøger vi, hvordan det forholder sig med benyttelsen af Nationalt videntcenter for historie og kulturarvsformidling, først for museerne og dernæst for skolen. Efterfølgende vil vi undersøge, om vores informanter er fremkommet med nogen ny viden i forhold til deres udnyttelse af disse og andre institutioner på området, og slutteligt vil vi forsøge at af- eller bekræfte hypotesen.

Hypotesen handler om samarbejde mellem de forskellige aktører på skoleområdet og skolen og museet, altså hvordan bliver Nationalt videntcenter for historie og kulturarvsformidling og Det nationale netværk af skoletjenester benyttet af henholdsvis museerne og skolen.

Hypotesen hævder, at dette kun sker i et begrænset omfang. Begrundelsen for dette skal for museernes vedkommende findes i, at der er rigtig mange, der byder ind på at samarbejde og ønsker at være behjælpelige med at skabe samarbejde med skolen. For skolens vedkommende skyldes det, at der med skolereformen er opstået en masse nye ting, som skolerne skal have implementeret, og i den forbindelse står Den Åbne Skole og dermed partnerskaber ikke nødvendigvis øverst på listen. Alle disse omstændigheder er med til at mindske det overskud,

der skal til for at deltage i et samarbejde med henholdsvis Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling og Det nationale netværk af skoletjenester.

Det nationale netværk af skoletjenester

Hvad angår museernes benyttelse af Det nationale netværk af skoletjenester, synes det ikke helt at stemme overens med hypotesens indhold. Dette kommer til udtryk ved, at begge vores informanter fra museumsverdenen har samarbejdet med Det nationale netværk af skoletjenester, dog ikke i samme grad. Hvor Lauridsen på Ringkøbing-Skjern Museum tydeligvis har haft et nært og indgående samarbejde med konsulenten fra netværket i Midtjylland, Dorte Vind, så gør det samme sig ikke helt gældende for Rubæk på Nordjyllands Historiske Museum. Her har der været tale om et møde med konsulenten fra netværket i Nordjylland, nemlig Haakonsen.

“Vi har lige haft hende her i dag, til et oplæg, fordi nu er vores skoletjenesteprojekt egentlig færdig.(...) så gav hun os sådan en sidste peptalk med, hvad er det egentlig, vi skal tænke i forhold til de her lærere og skole og sådan nogle ting. Så det har vi brugt rigtig meget, synes jeg. I hvert fald så meget som jeg synes, vi kunne forvente at bruge hende. Hvor hun har fungeret både som procesfacilitator, og hun har rådgivet os. Og vi har deltaget i de der studiegrupper, blandt andet i “samarbejde om læring” og “partnerskaber med skoler”.” (P. L. Lauridsen, 32:20-32:57)

Ovenstående citat udtrykker meget godt, hvordan de på Ringkøbing-Skjern Museum har benyttet sig af Det nationale netværk af skoletjenester. De har haft et meget tæt samarbejde med konsulenten, Dorte Vind, et samarbejde, hvor også Museet for Varde By og Omegn indgik. Samarbejdet har omhandlet etableringen af en form for skoletjeneste de to museer i mellem, således at de kunne samarbejde om at løse formidlingsopgaver, også for hinanden. Det nok stærkeste udtryk for, hvordan og hvor meget de på Ringkøbing-Skjern Museum har benyttet sig af Det nationale netværk af skoletjenester, ses i citatet med den sætning, der lyder: *“Så hende har vi brugt rigtig meget, synes jeg. I hvert fald så meget som jeg synes, vi kunne forvente at bruge hende.”* Denne udtalelse viser med al mulig tydelighed, at de har benyttet sig af Dorte Vind. Dertil kommer, at da talen faldt på samarbejder med andre aktører på området, foregreb Lauridsen interviewets gang og ville gerne understrege, før vi talte om

samarbejde, at lige netop Dorte Vind havde de samarbejdet meget med og syntes, det havde fungeret rigtig godt. Men hele ovenstående citat viser også, i hvilken form de har benyttet sig af Det nationale netværk af skoletjenester. De to museer har benyttet sig af Det nationale netværk af skoletjenester som en procesfacilitator, eller rådgivere, altså til at skabe de rammer og muligheder for, at der kan skabes nogle brugbare processer. Derudover har Ringkøbing-Skjern Museum også benyttet sig af de forskellige studiegrupper, som Det nationale netværk af skoletjenester har oprettet.

Disse studiegrupper, som Det nationale netværk af skoletjenester opretter, har til formål at skabe muligheden for de forskellige skoletjenester²⁶ at erfaringsudveksle og skabe netværk. Det må siges at være rigtig positivt, at Ringkøbing-Skjern Museum deltager i disse. Lige netop fordi det igennem disse studiegruppe er muligt at få viden fra Det nationale netværk af skoletjenester om, hvordan undervisningsforløb og aktiviteter skal beskrives, og at de forholder sig til de forenklede fælles mål. En anden fordel ved disse studiegrupper er, at sammensætning af deltagere ikke nødvendigvis er af den samme slags. Dette gør, at der i en given studiegruppe kan sidde folk fra mange forskellige institutioner, alt fra et museum til en genbrugsstation, hvilket gør, at vidensdelingen bliver langt mere varieret, end hvis der blot havde været fire kulturhistoriske museer. Der vil selvfølgelig være sammenlignelighed ved problemstillingerne, men ved denne mangfoldighed opstår muligheden for at udforske forskellighederne og dermed opnå ny viden, der muligvis ville kunne anvendes til egne aktiviteter. Haakonsen har som konsulent i Det nationale netværk af skoletjenester afholdt flere af disse studiegrupper. Han siger selv om det virke:

“Noget af det, som jeg har lavet, har været at være, med et fint ord, facilitator på nogle studiegrupper. Det vil sige at det er her, hvor jeg med min historiefaglige baggrund har lavet en studiegruppe, der fx har heddet “Historiefaget i Udskolingen”, og der har så været fem - seks museer, som så har sendt museumsfolk hen og høre, dels et oplæg fra min side af, vi har prøvet at arbejde med dilemmaspil i undervisning, og så har vi prøvet kigget lidt på den der historiekanon. Fordi der er jo sådan en historiekanon for historiefaget i

²⁶ Studiegrupperne er åbne for skoletjenester og en sådan definerer Det nationale netværk af skoletjenester således: *Alle der arbejder med skoletjeneste – dvs. udbyder læringsaktiviteter til skoleverdenen på en kulturinstitution eller lign. – er velkomne i studiegrupperne. Det er ikke afgørende, hvad rammerne for ens praksis er, men at man har en praksis i et eksternt læringsmiljø og derigennem har relevante erfaringer at dele.*

folkeskolen - kan man lokalisere den, altså kan man selvom det nu hedder fx slaget på fælleden 1872, kan vi lokalisere, altså skete der noget lokalt, hvordan var arbejders forhold i Ringkøbing-Skjern, er der forskellige eller ligheder hvad der sker. (...) Det har været en studiegruppe hvor vi har arbejdet meget specifikt med historiefaget i udskoling, hvad arbejder man med i skolen, og kan vi se nogle fælles snitflader, som vi kan byde ind på med kulturinstitutionerne.” (L. A. Haakonsen, opt. 1. 08:25-10:30)

Haakonsens udtalelser om, hvad en studiegruppe er, og hvilket fokus en sådan kan have, understreger blot endnu tydeligere det fornuftige i deltagelsen i lige netop disse studiegrupper. For ikke nok med at det er muligt at møde andre skoletjenester, så arbejdes der også på at forstå og tilpasse sig den virkelighed, der er herskende ude i folkeskolen. Særligt arbejdet med at lokalisere kanonpunkter i eget lokalmiljø er noget, der må fremhæves. Dette arbejde er blandt andet noget, Lauridsen har meget for øje og arbejder meget med. Det er også meget godt tænkt, særligt når der nu ikke længere skal undervises i kanonen sådan i en kronologisk forstand. Dette gør, at der ikke ligger en meget fast forpligtelse til, at undervisning er meget bundet til kanonens punkter og deres rækkefølge. Som nævnt tidligere af Rubæk, kan det meget nemt være et problem med lærere, hvis undervisning er meget bundet op på historiekanon. Men med den opblødning, der er kommet med skolereformen, giver det rigtig god mening for museerne at kunne lokalisere deres lokalområde og deres museum i forhold til kanonen. Derved kan de tilbyde lærerne undervisningsforløb, som både er forankret i lokalområdet, museet og forbundet til kanonen. Det er selvfølgelig ikke nogen nem opgave, men endnu et godt argument for benyttelsen af ovennævnte studiegrupper.

Angående forståelsen af den virkelighed, som folkeskolen er i, taler Haakonsen også om at have oplevet eksempler på museer, hvor man har lavet ting, som ikke ramte målet.

“Skrækeksemplet er stadigvæk det her med, at man har lavet den her fede udstilling til, tror man selv, til nogle 7-10 klasseselever med billedkunst, og det er fandme fedt, men man har bare ikke billedkunst i 9. klasse. (...) Der har jo i hvert fald ikke været nogen, der talte sammen. Så er det jo der, vi skal prøve at se, hvad er det skoleverdenen efterspørger og være den, der formidler til kulturinstitutionerne, at det, som skolerne gerne vil have, det er det og det.”(Haakonsen, opt. 1. 07:18-08:05).

Ovenstående citat viser med al tænkelig tydelighed, at forståelsen af folkeskolen er væsentlig. Det vil jo være spildt arbejde at producere undervisningstilbud og forløb, hvis de ikke er rettet til i forhold til, hvordan folkeskolen er indrettet. Denne forståelse kan også opnås gennem disse studiegrupper. Ifølge Haakonsen er det heller ikke fordi, det er en uoverkommelig opgave eller sådan, at museerne ikke arbejder sig i den rigtige retning. Han påpeger gentagne gange gennem interviewet, at kulturinstitutionerne er foran skolen i forhold til benyttelsen af forenklede fælles mål. Dette kommer blandt andet til udtryk, når Haakonsen udtaler:

“Fordi noget af det stort som set alle de her kulturinstitutioner gør, er rigtig rigtig godt, og der er ikke en finger fagfagligt at sætte på det, vi skal bare lige sørge for, at lærerne kan se, at det er her de så kan, jeg var lige ved at sige sætte kryds ved at, “Jamen så har vi gennemgået det for det vi gjorde på Nordsøen i Biologi, i historie på Vendsyssel Historiske museum, da vi besøgte kunstmuseet, så var det de og de kompetencemål vi kiggede på.” Og det er et fedt projekt” (L. A. Haakonsen, opt. 2. 18:17-18:47)

Denne sætten kryds, som Haakonsen omtaler, er lige netop noget af det, der arbejdes med i flere af de studiegrupper, der er udbudt af Det nationale netværk af skoletjenester. Når det for Nordjyllands Historisk Museums vedkommende kommer til disse studiegruppe, ved vi, at der har været deltagelse fra afdelingen Lindholm Høje til flere af dem, bl.a. studiegrupper i arkæologi i skolen og om hvordan man optimerer sine undervisningstilbud²⁷. Dertil kommer, at Rubæk oplyser, at de på Nordjyllands Historisk Museum har haft samlet formidlingsgruppen til en fælles mødedag, hvor Haakonsen deltog. Haakonsen var indbudt til at fortælle om og inspirere til anvendelse af de nye forenklede fælles mål. Dette afkræfter også hypotesen en smule, for det viser, at også Nordjyllands Historisk Museum benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester. Grundlæggende giver det også god mening, at begge museerne benytter sig af netværket. Netværket er også til for at hjælpe dem og klæde dem på til samarbejde med folkeskolen, og da begge museer allerede har mange besøg fra folkeskolen, er det naturligt at ville forbedre sig ved at søge hjælp fra netværket. Endvidere spiller det ganske sikkert også ind, at samarbejdet med netværket er ganske uforpligtende, og

²⁷ Dette ved da ABP i sin praktik på Lindholm Høje Museet har deltaget i en studiegruppe.

at netværket arbejder målrettet på at hjælpe kulturinstitutionerne i deres samarbejde med skolen.

Når det kommer til, hvordan folkeskolen benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester, ser det til gengæld ud til, at hypotesen kan blive bekræftet. Dette kommer blandt andet til udtryk ved skoleleder Hansens udtalelse om, hvorvidt Seminarieskolen samarbejder med netværket:

“Vi bruger ikke Den Nationale skoletjeneste. Vi har jo en skoletjeneste selv i Aalborg. Det er den der bliver brugt og de arbejder givetvis sammen med den nationale.”
(Hansen, 16:12-16:30)

Ovenstående citat understreger meget tydeligt, at Seminarieskolen ikke samarbejder med Det nationale netværk af skoletjenester. Måden, hvorpå Hansen taler om netværket, giver anledning til at spekulere over, i hvilket omfang Hansen er bekendt med netværket. Denne spekulation understøttes af, at han følger det op med at nævne, at de på skolen benytter sig af den skoletjeneste, der er i Aalborg Kommune. Der er tale om to forskellige institutioner, begge med skoletjeneste i deres navne, dog uden ligefrem at være det begge to. Aalborg Kommunes skoletjeneste er lige netop det, nemlig en skoletjeneste med værksteder, faste lærere tilknyttet og en masse forskellige undervisningstilbud og forløb. Derimod er Det nationale netværk af skoletjenester ikke en skoletjeneste i den forstand, men derimod et netværk. Men det ændrer ikke ved, at Seminarieskolen ikke benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester. Men der, hvor hypotesen for alvor bliver bekræftet, er ved Haakonsens udtalelser om, hvordan det forholder sig med samarbejde med skoleverdenen.

“Det er helt klart, der hvor vi halter, altså man kan sige, at vi har rigtig godt styr på, ej det er måske også et postulat, men vores primære arbejde indtil videre har været at få en fod inden for hos kulturinstitutionerne og det skal forstås bredt, altså det er alt lige fra kunstmuseet til historisk værksted, men også sådan noget som en genbrugsstation. Fordi vi jo opererer inden for det her Åben Skole, og en genbrugsstation er natur og teknik. Men man kan sige, at der, hvor vi nok halter lidt, det er der, hvor det handler om at banke døren ind til skoleverdenen.”(Haakonsen, opt. 1. 13:50 -14:37)

Ovenstående citat efterlader ingen tvivl om, at der ikke er det store samarbejde mellem Det nationale netværk af skoletjenester og så skoleverdenen. Dog har, som vi også tidligere har berørt, Haakonsen gang i et par projekter. Men i det store hele så har netværket ikke haft rettet sit fokus mod skoleverdenen, men i stedet forsøgt at etablere samarbejder med kulturinstitutionerne. Dermed kan det bekræftes, hvad hypotesen hævder, nemlig at der ikke har været den store benyttelse af Det nationale netværk af skoletjenester fra skoleverdenens side. Dog kan vi ikke påpege, at det skyldes de begrundelser, vi havde lagt til grunde for hypotesen. At folkeskolen i det forgangne skoleår har gennemgået en lang række forandringer og har en lang række punkter, som skal implementeres, kan ikke udelukkes at have spillet ind i forhold til dette.

Der opstår dog en interessant vinkel, da vi interviewer Jens Rasmussen, leder af skoletjenesten i Aalborg Kommune. Hypotesen rummer ikke som sådan noget om samarbejdet mellem denne kommunale skoletjeneste og Det nationale netværk af skoletjenester. Dertil kommer, at det billede vi så for os før interviewet af de forskellige aktører og deres forskelligartede samarbejder, ikke rummede meget om lige netop dette samarbejde. Men gennem interviewet bliver det klart, at Rasmussen har samarbejdet med og i den grad benyttet sig af netværket.

“Det har jeg været så glad for, det var så spændende. Jeg var rigtig meget på forkant der, der så jeg nogle muligheder for virkeligt og positionere skoletjenesten i Aalborg, fordi jeg tænkte det vil jeg godt være en del af det der(...). Men så gik jeg med i det fra starten af og var med i alle de studiegrupper, jeg kunne. Det har været enormt fantastisk.”

(Rasmussen, 47:53 - 49:37)

Ovenstående citat fra Rasmussen understreger vældig godt hans og dermed skoletjenesten i Aalborg Kommunes samarbejde med Det nationale netværk af skoletjenester. Det er interessant, at skoletjenesten i Aalborg Kommune har været så meget deltagende i samarbejdet med Det nationale netværk af skoletjenester. Det må siges at være fremsynet af Rasmussen at øjne en mulighed for at kunne positionere skoletjenesten i Aalborg og komme med på forkant. Han udtaler videre, at han var den eneste af deltagerne, som han mødte, der

ikke var sendt fra en kulturinstitution. Dermed får skoletjenesten adgang til et helt netværk af kulturinstitutioner og kan erfaringsudveksle med dette. Samtidig får skoletjenesten også indblik i, hvordan skoletjenesterne drives rundt om på kulturinstitutionerne. At det ligefrem skulle have været *enormt fantastisk* må siges at være en mere positiv udlægning, end den de andre informanter har givet udtryk for.

Rasmussen forklarer videre, hvordan han faktisk har taget metoden med studiegrupper til sig og med hjem til skoletjenesten i Aalborg, således at de internt har haft afholdt studiegrupper omkring de forenklede fælles mål. Fra skoletjenesten i Aalborg Kommune har det dog kun været lederen, Rasmussen selv, der har deltaget i studiegrupper afholdt af Det nationale netværk af skoletjenester. Der er hos skoletjenesten i Aalborg ansat en række lærere, således at de to dage om ugen er på deres historiske værksted og de sidste tre dage underviser på en af skolerne i Aalborg Kommune. Man kunne forestille sig, at disse lærere ville have kunnet bidrage med et indspark, der kunne være meget interessant i forhold til studiegrupperne hos Det nationale netværk af skoletjenester. Det gør sig for så vidt gældende for alle lærere med et ben i skole og det andet i et historisk værksted i samarbejde med en kulturinstitution. Disse lærere besidder nemlig, lidt det samme som konsulenterne hos Det nationale netværk af skoletjenester, den dobbelthed, der gør, at de er særlig interessante at samarbejde og erfaringsudveksle med. De er både bekendt med, hvordan virkeligheden ser ud ude på skolen, og hvilke lærere der er klar til at lave spændende samarbejder med kulturinstitutioner. Derudover har de også en indsigt i, hvordan der arbejdes i kulturinstitutionerne, og hvilke metoder der hersker her. Med denne dobbelthed vil der sikkert kunne bygges bro mellem skoleverdenen og museumsverdenen på en bedre funderet måde end ved blot at lægge sine undervisningstilbud på en læringsportal eller sende en informationsfolder rundt til alle skolerne. En anden ting, der gør sig gældende ved lærerne med denne dobbelthed, er, at et flertal af dem vil kunne kategoriseres som værende ildsjæle. Lige netop det, at de kan administrere at operere i både skoleverdenen og museumsverdenen på en og samme tid, er et udtryk for, at de brænder for det arbejde. Det er sådan en type, som størstedelen af vores informanter har påpeget, har betydning for, hvordan et givent samarbejde fungerer og kan udvikle sig. Det lyder næsten entydigt fra vores informanter fra museumsverdenen, at de holder udikig efter lærere, der er ildsjæle, og museerne er villige til at gå langt i samarbejdet med sådanne lærere. Både Rubæk og Lauridsen taler om, at når de finder en lærer, som er en

ildsjæl, der brænder for mulighederne, som museet stiller til rådighed, forsøger de at holde på vedkommende og udvikle samarbejdet.

Opsamlende må det siges at stemme meget godt overens med virkeligheden, hvor hypotesen hævder, at skolen benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester i et begrænset omfang. Dette giver også Haakonsen som konsulent i Det nationale netværk af skoletjenester selv udtryk for, da han siger, at de ikke har fået banket døren ind til skolen endnu, og det er der netværket halter. Det har dog heller ikke været den primære opgave eller fokus for Det nationale netværk af skoletjenester endnu. Opgaven for netværket er, som tidligere beskrevet, at styrke anvendelsen af kulturinstitutionernes læringsressourcer i skolernes undervisning. Det er fristende at spørge, hvordan det skal kunne opnås, når der ikke er hul igennem til skolen, andet end gennem konsulenternes uddannelses- og arbejdsmæssige baggrunde. Svaret er måske at finde i afkræftelsen af den anden del af hypotesen, den del der omhandler, hvordan museerne benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester. Der kan ikke herske nogen tvivl om, at der fra museumsverdenen er blevet taget kærligt imod, og museerne har bestemt benyttet sig af netværket. Ifølge Lauridsen har Ringkøbing-Skjern Museum benyttet sig af konsulenten i deres område så meget, som det har været muligt. Der er også kommet noget ud af alt dette samarbejde mellem museerne og Det nationale netværk af skoletjenester. Hos Ringkøbing-Skjern Museum drejer det sig om en bl.a. en læringsportal, som, selvom den endnu ikke er helt færdig, er godt på vej. Derudover har de fået færdiggjort et udviklingsprojekt mellem Museet for Varde By og Omegn og Dorte Vind, konsulenten, omkring en fælles skoletjeneste. Der er ifølge Lauridsen opnået en forståelse af, hvad en skoletjeneste er, og hvad en skoletjeneste kan være i samarbejdet mellem de to museer. Ser vi bort fra Ringkøbing-Skjern Museum, så kan der også spores andre tegn på, at museumsverdenen benytter sig af Det nationale netværk af skoletjenester. Der er deltagelse fra en lang række af museer til de ovennævnte studiegrupper, og derigennem opnår museerne blandt andet både en forståelse af, hvordan skolens virkelighed er, og hvordan de skal finde plads til sig selv i denne. Der bliver erfaringsudvekslet, og ifølge Haakonsen bliver kulturinstitutionerne klædt rigtigt godt på i forhold til at arbejde med de forenklede fælles mål.

For at vende tilbage til formålet med Det nationale netværk af skoletjenester og dets manglende samarbejde med folkeskolen, så er folkeskolen, som tidligere beskrevet, ikke

nødvendigt alle steder nået lige langt med at implementere folkeskolereformen, eller har ikke fået implementeret alle dele lige vellykket. Derfor giver det sådan set meget god mening for netværket at koncentrere dets fokus på at få kulturinstitutionerne til at tale det sprog og forstå de metoder, som der er fremherskende i folkeskolen, således at når folkeskolen i højere grad er klar til samarbejde, så er kulturinstitutionerne allerede omstillet til eksempelvis de forenklede fælles mål.

Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling

Det følgende afsnit vil afdække den del af hypotesen, der omhandler skolens og museernes benyttelse af Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling. Igen drejer hypotesen sig om, at hverken skolen eller kulturinstitutionerne benytter sig af Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling. I afsnittet vil vi først kigge på selve videncentret, og dernæst vil vi af- eller bekræfte hypotesen. Dette vil også ske med udgangspunkt i viden fra vores informanter, først i forhold til museerne og slutteligt for skolens vedkommende.

Videncentret blev, som tidligere beskrevet, oprettet i forbindelse med den nye skolereform. Det er placeret i Jelling og ved UC Lillebælt. Det er videncentrets opgave at fremme forståelsen af historie og kulturarv hos børn og unge. I den sammenhæng er videncentrets placeringen bestemt fornuftig og stemmer også overens med dets selvopfattelse som lærernes talerør til kulturinstitutionerne. Der bliver også samarbejdet fra videncentrets side med lærer- og pædagoguddannelsen, og også dette giver særdeles god mening, når nu det er centerets målsætning at producere metoder, der skal være tidsbesparende for lærerne. Dermed er der rige muligheder for at afprøve metoder på de lærerstuderende og forhåbentlig gøre dem opmærksomme på mulighederne ved samarbejdet med kulturinstitutioner.

Når det kommer til omfanget af benyttelsen af videncentret fra museernes side, gør det sig gældende for de to museer, vi har med, at der er tale om næsten ingen benyttelse eller samarbejde. Dette kommer særligt til udtryk hos Rubæk, når han direkte adspurgt til, om han samarbejder med videncentret på nogen måde, svarer:

“Der kommer nogen mails engang imellem. Det er vist det. Jeg skal jo ikke kunne sige, hvor meget de andre gør. Det er også noget med, hvilken verden kommer det fra. ABP: Hvad mener du med det?”

Rubæk: Jamen med det mener jeg, det kan godt være, at eksempelvis Elisabeth (arkæolog, museumsleder på Lindholm Høje) er mere opmærksom på det, fordi det ligesom er noget, der er udsprunget af den akademiske verden, og hun har en anden uddannelse end mig, og det kan godt være, at hun er mere opmærksom, end jeg for eksempel er. Det ved jeg ikke” (G. Rubæk, 40:17 - 41:43)

Ovenstående citat udstiller ikke blot det faktum, at Rubæk ikke har benyttet sig af videncentret, men udstiller også, hvordan Rubæk anskuer videncentret som værende noget fra en akademisk verden, og noget som han ikke er opmærksom på, idet han ikke er akademiker. At Rubæk anser henvendelser fra videncentret således er på ingen måde fremmede for nogen form for samarbejde og lader blot triste udsigter til muligheder for samarbejde tilbage. Det er ikke en særlig heldig indstilling. Det bliver heller ikke bedre af, at det er Rubæk, som er læreruddannet og har en baggrund som folkeskolelærer, der føler, at henvendelserne fra videncentret kommer fra en akademisk verden, og at han derfor ikke er opmærksom på dem. Han er netop qua sin baggrund én, som videncentret skulle kunne finde fælles fodslag med, men at dette ikke er tilfældet kan skyldes en lang række ting. Citatet giver også et blik ind i organiseringen af formidlingsgruppen på Nordjyllands Historisk Museum, hvor det er tydeligt, at der ikke sker den helt store erfaringsudveksling eller sparring, når det kommer til, hvem der har fokus på eksterne henvendelser. Dette er heller ikke fordrende for et samarbejde med videncentret. Rubæk kommer også selv ind på flere gange, at noget af det, han har mest travlt med, er hverdagen. som for hans vedkommende for det meste består i at formidle til skoleelever, altså lave skoletjeneste. Han har sådan set for travlt med hverdagen til også at skulle indgå i et samarbejde med videncentret. Nu er Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling ikke det eneste videncenter eller de eneste, der henvender sig til Rubæk for at samarbejde eller tilbyde deres assistance. Denne besværlige situation belyser nedenstående citat meget tydeligt, særligt da Rubæk nævner evalueringer fra ministeriet i samme ombæring:

“Der er mange, der hiver fat i os, og der er rigtig mange centre (...) Hvem er det af de mange, der vil bistå en med assistance, man skal satse på. Hvem er relevant for mig? De drukner lidt i hinanden. Så kommer der nyhedsbrev omkring det ene og det andet og evalueringer fra ministeriet. Til sidste kan det blive af sådan et omfang, at det næsten er spammails” (G. Rubæk, 49:00 - 50:20)

Ovenstående citat er endvidere med til at underbygge en vinkel hos Rubæk, som er blevet taget op tidligere, nemlig den, at han er skoletjenesteformidler på to mindre museer, hvor der rent faktisk kommer mange skoleklasser, og der derfor er en masse praktiske ting, der skal ordnes.

Hos Lauridsen på Ringkøbing-Skjern Museum er billedet ikke helt det samme. Adspurgt direkte om, hvordan museet samarbejder med videncentret, giver Lauridsen et meget sigende svar: *“Det har vi ikke fået etableret så godt endnu. Eller vi har ikke. Det er noget bøvl.”*(P. L. Lauridsen, 29:06-29:13). Dernæst beretter Lauridsen om, hvordan han igennem et nyt netværk med fokus på børn med særlige behov har forsøgt at få stablet et samarbejde på benene, dog uden held. Det viser dog, til forskel fra Rubæks situation, at de på Ringkøbing-Skjern Museum har været bevidste om Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidlings eksistens og forsøgt at samarbejde. Det, som Lauridsen påpeger, kunne være interessant at samarbejde mere om med videncentret, er at undersøge mulighederne for at lave undervisningsforløb, der er specifikke for et bestemt område. En problemstilling som også tidligere har været berørt i specialet. Men som hos Rubæk, som er ved at drukne i mails, har Lauridsen også lidt problemer i den retning, som det ses udtrykket i nedenstående citat, hvor han samtidig omtaler en meget interessant vinkel omkring samarbejdet med videncentret, nemlig økonomi:

“Men jeg ved ikke, om jeg er røget af nyhedsmailen dernede fra. Men jeg er ikke helt up to date med, hvor de er nu, det kan jeg ligeså godt sige. Men det er bestemt noget. De har jo nogle penge, og vi vil gerne have nogle af dem eller være med til noget af det. Så det er slet ikke utænkeligt.”(P. L. Lauridsen, 31:27 - 31:45)

De penge, som Lauridsen omtaler, er han ikke den eneste af vores informanter, der har fået øjnene op for. Som tidligere nævnt, har Haakonsen fra Det nationale netværk af skoletjenester

flere projekter i støbeskeen, som for de flestes vedkommende i nogen grad er finansieret af puljemidler fra Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling. Der er tale om små puljer af 25.000 kr., som kan søges til samarbejder mellem en kulturinstitution og en skole. Det, der er gør, at puljerne er rigtigt attraktive er, at de rent faktisk er på ret små beløb, og at de endvidere ikke er behæftet med alt for mange besværlige krav om at kunne dokumentere, hvordan pengene er blevet brugt.

Som tidligere nævnt omkring projektet Kommunemesterskabet i Hjørring Kommune, er der blevet søgt en pulje, og de har fået pengene, som nu kan finansiere alt transport af skoleelever til finale dagen. At disse puljer ikke er særligt store, men alligevel store nok til, at der kan laves noget, og samtidig så små, at de ikke er pålagt en masse krav om dokumentering, som ville kræve det helt store revisorarbejde bagefter, gør at puljerne er spændende og rummer masser muligheder for andre projekter end blot dem, Haakonsen har været i gang med. Det, at Lauridsen nævner økonomien, viser også, at de fra Ringkøbing-Skjern Museum er bevidste om, at der meget vel kunne være noget at hente her, dvs. muligheder for at skabe noget. Dette må siges at være positivt. Selvom dette selvfølgelig indikerer, at der er muligheder for et samarbejde mellem museumsverdenen og Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling, så udstiller det samtidigt, at der på nuværende tidspunkt ikke er det store samarbejde at spore. Dette betyder dermed, at vi kan bekræfte hypotesen, da der ikke er særligt meget samarbejde med Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling, andet end de projekter Haakonsen har gang i. Det gør sig i hvert fald gældende for de museer, vi har undersøgt.

Kigger vi på samarbejdet med Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling i forhold til skolerne, så er der straks mere gang i det. Dette gør sig dog ikke gældende for et samarbejde med Seminariskolen med skoleleder Hansen, da han ikke er bekendt med, at viden centret eksisterer (P. Hansen, 14:25-15:00). Hansens manglende kendskab til viden centret kan forklares med, at centret stadigvæk er relativt nyt og på nuværende tidspunkt har et netværk af bestående af blot 35-40 skoler fordelt over hele landet. At Seminariskolen desværre ikke er med i det netværk er selvfølgelig ærgerligt for dem, men i forhold til hypotesen er deres manglende deltagelse i netværket ikke væsentlig, da der rent faktisk er andre skoler, der benytter sig af viden centret.

Nedenstående citat af Brunbech illustrerer tankerne bag oprettelsen, og hvordan de samarbejder:

“Brunbech: Vi har entret med en 35-40 grundskoler, hvor vi så giver dem nogle penge til frikøb af deres undervisningskræfter, og så kan vi lave forsøg sammen med dem, og så inviterer vi dem til nogen konkurrencer og workshops, og så har vi dem også på vores mailliste, og så laver vi forskellige tiltag med dem.

ABP: Hvor er de skoler henne af i landet?

Brunbech: De er fordelt over hele landet. Netop også fordi hvis vi skal lave sådan noget som et netværk af partnerskabsskoler, så er det vigtigt. Det er jo målsætningen med det, at det skal være landsdækkende. Så det er den måde, vi tænker det på.” (P. J. Y. Brunbech, 17:17)

Opsamlende kan siges, at når det kommer til den del af hypotesen, der omhandler omfanget af benyttelsen af videntret, når det kommer til skolerne, viser det sig, at denne proces må siges at være i sin opstartsfasen. Den skole, vi har med i vores undersøgelse, havde intet kendskab til videntret, men da videntret selv har etableret et netværk og samtidig har gang i flere projekter, virker fremtiden lovende. Men sådan som det ser ud i dag, må vi bekræfte hypotesen.

SWOT-analyse af Nationalt Netværk af Skoletjenester

Analysen laves, fordi vores informanter har talt om, hvor godt projektet er, hvad det bliver brugt til, og hvordan de fra netværkets side hjælper med ting, som museerne ikke selv kunne finde ud af uden hjælp udefra. Gennem netværket er det let at finde dem, der kan hjælpe, og generelt gør netværket meget positivt, som ingen helt kan se, hvem der ellers skulle gøre. Der er dog et problem, alle peger på, og det er, at projektet slutter pr. juni måned 2016.

Analysen fokuserer helt specifikt på, hvad der måske sker, når projekt Nationalt netværk af skoletjenester slutter i 2016.

Fase 1

Første punkt i udførelsen af en SWOT-analyse er, at der skal etableres en arbejdsgruppe. Den eneste arbejdsgruppe, vi kan etablere, er den, vi er i, og derfor arbejder vi med vores informanternes kommentarer om, hvordan Det nationale netværk af skoletjenester bruges, hvad

de laver, og hvad der eventuelt sker, når netværket ophører. Derudover vil der være nogle ting, vi selv tilføjer, som vi ser som mulige problemer.

Fase 2

Her opstiller vi informanternes udtalelser om Det nationale netværk af skoletjenester.

De er skrevet i den rækkefølge, de er, fordi vi begynder med museerne, som er samarbejdspartnere på et andet niveau end Det nationale videntret for historie- og kulturarvsformidling og Aalborg kommunes skoletjeneste. Således begynder vi med de lidt mindre samarbejdspartnere og rykker derefter op til de større, og i og med museerne er af nogenlunde samme størrelse er rækkefølgen af dem tilfældig. Vi slutter af med Haakonsens egne udtalelser om netværket og dets virke.

P. L. Lauridsen:

“På den anden måde der er der så Dorte Vind, som er vores områdes konsulent, har vi brugt rigtigt meget, i hele det her projekt hvor vi har arbejdet med, vi har lige haft hende her i dag, til et oplæg fordi nu er vores skoletjenesteprojekt egentligt færdigt som et udviklingsprojekt. Nu skal vi til at køre det som drift. Og for lige at få rundet det af gav hun os lige en sidste peptalk, med hvad er det egentligt vi skal tænke i forhold til de der lærere og skoler og sådan nogle ting, så det har vi brugt rigtigt meget” (P. L. Lauridsen, 32:10 - 32:39)

Her fortæller Lauridsen, at de har brugt konsulenten fra deres region meget, og nu hvor udviklingen af deres læringsportal er slut, og de skal til udelukkende at køre den almindeligt, så har de ikke rigtigt brug for hende mere.

“Hun har fungeret både som sådan en procesfacilitator, og hun har rådgivet os, og vi har deltaget i de der studiegrupper” (P. L. Lauridsen, 32:42 - 32:50)

Her taler Lauridsen igen om deres regionskonsulent, og om hvordan de har brugt hende. Hun har altså hjulpet dem med at komme igennem de rigtige processer. Derudover nævner han, at de har deltaget i netværkets studiegrupper²⁸.

“I hvert fald nogle af de der studiegrupper, og det kommer vi også til fortsat, det er godt, det er godt det der, og det er godt, at den har den der dobbelt platform, delvis i at den

²⁸ Her kan ses mere information om studiegrupperne: <http://skoletjenestenetvaerk.dk/studiegrupper/>

er bred i forhold til alle mulige forskellige læringsinstitutioner, kan man sige, og så også at man har skoleverdenen med ind over og undervisningsministeriet ind over, så jeg synes, det er rigtigt rigtigt godt“ (P. L. Lauridsen, 33:03 - 33:23).

De har været glade for studiegrupperne og deltagelsen i dem, fordi de gennem dem har haft mulighed for at tale med andre end udelukkende andre museer. Den brede del, han taler om, er, at de, der er med i studiegrupperne, ikke kun er museer, men alle institutioner, der har en skoletjeneste eller laver undervisning til folkeskolebørn. Derudover er de glade for at have et sted, hvor de kommer i kontakt med skoleverdenen og undervisningsministeriet, som ikke handler om, at museet beder skolerne eller undervisningsministeriet om noget, men derimod en fælles platform, hvor alle er interesserede i at tale skoletjeneste.

MLJ: Er det et I kommer til at mangle, nu når det holder op her i 2016? “Ja, det synes jeg. Måske vil videntret nede i Jelling kunne overtage den funktion, og det kan da også være, at vi ikke kommer til at bruge den så meget som ... Men mangle, ja. Altså hvis man gerne vil øge kvaliteten af det her, så synes jeg, men man kan også så sige, jeg tror måske også at vi er kommet langt” (P. L. Lauridsen, 33:25 - 33:48).

“Så jeg tror egentligt langt hen ad vejen at nogle af de ting, hvor man kan sige blandt andet studiegrupperne det vil vi, Varde også måske simpelthen bare etablere selv i dag, måske spørge et museum mere eller to, ikk’ og så gøre det” (P. L. Lauridsen, 34:00 - 34:12)

“Og vi ser måske også langt mere kvaliteten i de der workshops og processer, så altså når vi er to museer eller tre hvis er en mere med så kan man sige så er det måske et lille beløb at investere hvert år, i en eller anden proces, eller sådan noget ikke, så kan man sige så køber vi altså den der konsulent ind, men man kan jo håbe at det der videntret, for os museer kan have sådan en funktion, fordi det er jo kulturarv.” (P. L. Lauridsen, 34:12 - 34:40)

Her taler Lauridsen om, hvordan han ser en fremtid uden netværket, hvor museet selv skal ud og gøre de ting, som netværket gør nu. Han håber og tror, at det nationale videntret for historie- og kulturarvsformidling kommer til at overtage nogle af de ting, som netværket laver nu. De opgaver, han forventer, videntret kunne overtage, er dog ikke nødvendigvis oprettelsen af studiegrupper, for dem regner han med at oprette med Museet for Varde By og Omegn og måske et eller to andre museer, og at de museer så sammen køber en konsulent ind, når de mødes i studiegrupperne.

“De er også med i (...) det projekt, som vi har med børn med særlige behov, der sidder der to af deres konsulenter med, som betyder, at den læring, vi laver det kommer jo ud til andre, og det er sådan set det de, man kommer til at mangle med den hvis de ikke er der længere, det er sådan set at de egentlig holder pulsen på rigtig mange ting, således at hvis vi går i gang med et eller andet, det kan være noget digitalt, det kan være noget med børn med særlige behov, eller hvad det kunne være, nyt tema vi tænker, jamen så behøver jeg ikke tænke så meget på at få vidensdelt, det fordi det bliver faktisk vidensdelt helt automatisk igennem, at der er nogle kernepersoner, der kan holde øjne og øre åbne. Så den funktion synes jeg måske ikke skal forsvinde, men om det lige kører i det netværkssystem, det er nu, det ved jeg ikke.”(P. L. Lauridsen, 35:39 - 36:29)

Her fortæller Lauridsen, at netværket er med til at holde fingeren på pulsen med hensyn til at få delt ny viden, som eventuelt findes i studiegrupperne, fordi der er konsulenterne fra netværket også med. Han ved dog ikke, hvem der skal stå for denne videndeling, når netværket ikke længere er der til at gøre det, men det er ikke noget, han ønsker skal forsvinde.

G. Rubæk:

“Vi prøver at lave nogle ting, nu f.eks. med folkeskolereform, og læringsmål osv. Der havde vi jo en dag med Lars(...) hvor han var på Lindholm Høje, hvor vi...”

ABP: Det var hele formidlingsgruppen der var samlet der?

Rubæk: “...det var hele formidlingsgruppen der var samlet der. Prøvede på at få det strømlinet lidt mere, altså hvordan vi skal tilpasse os til den der folkeskolereform, hvordan vi kan bruge dem, og hvad er det skolerne efterspørger osv.” (G. Rubæk, 08:52 - 09:20)

Rubæk har ikke oplevet så meget med netværket, som Lauridsen har. Hos Nordjyllands Historiske Museum har de udelukkende brugt netværket som konsulenter, hvor de havde konsulenten fra Nordjylland inde og fortælle om, hvordan de skulle bruge de forenklede fælles mål, når gamle undervisningstilbud skulle omformuleres, så de passer til folkeskolens nye virkelighed.

J. B. Rasmussen:

“Det har jeg været så glad for, det var så spændende. Jeg var rigtig meget på forkant der, der så jeg nogle muligheder for virkeligt og positionere skoletjenesten i Aalborg,

fordi jeg tænkte det vil jeg godt være en del af det der, fordi det også kom fra undervisningsministeriet, nedsatte det var jo en god ting at arbejde med de ting her, det kunne understøtte mit arbejde. Så jeg var med ret tidligt, nu har jeg glemt hvad hun hedder hende der, lederen for det netværket (forsøger at huske navnet). Hende og jeg har snakket rigtig meget sammen, da det var i støbeskeen. Der skulle også findes koordinatore, og jeg var lidt interesseret i den del faktisk, men ville ikke springe til, for så skulle jeg opgive det, jeg sad med, og det er sådan en tidsbegrænset periode(...). Men så gik jeg med i det fra starten af og var med i alle de studiegrupper, jeg kunne. Det har været enormt fantastisk. Men der var vi sådan set meget tidligere ude, end skolerne var i forhold til at snakke læringsmål og alle de her ting med kulturinstitutionernes ansatte. Det var nok mest dem, der var der. Jeg var nok den eneste, der var med en skolebaggrund, mere eller mindre. Men jeg er rigtig glad for det.(...) Så vidt jeg har mulighed for det, og det tilfører det, jeg sidder med noget, så vil jeg være med.” (J. B. Rasmussen, 47:53 - 50:55)

Rasmussen fortæller, at han helt fra starten var meget interesseret i at være med til de ting, netværket laver, fordi han troede, det ville kunne hjælpe skoletjenesten i Aalborg. Men han var dog bekymret for den meget tidsbegrænsede periode.

P. J. Y. Brunbech:

“Og så deltage i nogle af de allerede etablerede netværk, og det er også derfor, vi arbejder tæt sammen med både National Museet og nationalt netværk af skoletjenester, fordi man kan sige, jeg plejer at stille det sådan op, at vi har et hovedfokusområde, der er grundskolen, og så har vi to sekundære områder, som også er vigtige. Det er dels ungdomsuddannelsesområdet, og så er det skole/museumssamarbejde” (P. J. Y. Brunbech, 28:22 - 28:35).

Brunbech fortæller, at de har et tæt samarbejde med netværket, fordi de i deres funktion som videntcenter gerne vil deltage i allerede etablerede netværk for at finde ud af, hvad der sker der. Derudover har de også et tæt samarbejde, fordi et af videntcentrets fokusområder er skole/museumssamarbejde.

“Vi har nogle lavpraktiske ting, hvor vi har dialog, og når de holder kurser, så stiller vi oplægsholdere og frem og tilbage med hinanden, så har vi koordinatoren/projektlederen for det i centrets advisory board. Og så kører vi nu et

samarbejde omkring det projekt, der hedder den åbne skole, (...) og det er et projekt, der bliver støttet af kulturstyrelsen, af en skole/museumssamarbejde pulje, hvor vi så også går ind og støtter projektet og så samarbejder med Nationalt Netværk af Skoletjenester. Det er sådan et trepartssamarbejde, hvor det dels er det nationale netværk af skoletjenester og så os og så HEART museum - kan det passe, det ligger oppe i Herning - som så er med i det samarbejde” (P. J. Y. Brunbech, 30:58 - 31:52)

Videncentret bruger oplægsholdere fra netværket, når de afholder kurser, og netværket bruger oplægsholdere fra videncentret, når de afholder kurser. Projektlederen fra netværket sidder med i centrets advisory board. Således støtter netværket op om de ting videncentret laver, og videncentret gør det samme med netværket. Derudover samarbejder de om et åben skole projekt.

L. A. Haakonsen:

“Vi koordinatore skal prøve at se, om vi sådan kan se, om der er noget sådan få overblik over et par eksempler, er der nu noget super fedt i gang i Skagen, jamen kunne det være, at noget af det, som man har gang i i Skagen, kunne bruges i Odense, er der nogle pilotprojekter, der er i gang, nye former for museumspædagogik, som kan passe ind i en skolekontekst. Er der sådan nogle ting.” (L. A. Haakonsen, opt. 1, 06:33 - 07:05)

De gør et forsøg på at holde fingeren på pulsen i forhold til hvad der sker inden for skoletjeneste.

“Det er sådan noget med at prøve at se, hvordan er det så skoleverdenen efterspørger de her ting, fordi en ting det er, at man på den enkelte kulturinstitution får en god idé. Passer det så ind i skolens sprog.” (L. A. Haakonsen, opt. 1, 07:16 - 07:28).

Her siger Haakonsen noget, han senere kommer til at modsige, men de prøver fra netværkets side at se på, hvad skolerne ønsker af skoletjenester.

“Noget af det, jeg har lavet, det har været, med et fint ord, være facilitator på nogle studiegrupper, det vil sige, at det er her hvor jeg med min historiefaglige baggrund har lavet en studiegruppe der fx har heddet historiefaget i udskoling, og det har så været en fem - seks museer som så har sendt museumsfolk hen og høre, dels et oplæg fra min side, vi har prøvet at sidde og arbejde lidt med noget dilemma spil i undervisningen og så har vi prøvet at

kigge lidt på den der historiekanon (...). Så det har været en af de studiegrupper. Der har været andre studiegrupper med forskellige temaer, men det er en af dem jeg har faciliteret” (L. A. Haakonsen, opt. 1, 08:13 - 09:24)

Her fortæller Haakonsen om, hvordan han er facilitator på de studiegrupper, der er oprettet gennem netværket, og hvad de arbejder med mere specifikt i en studiegruppe.

Om de andre konsulenter og deres forskellige fagområder: *“Og det er jo der, hvor man kan sige, der har vi jo altså valgt i netværket her at udnytte de kvaliteter, vi har hver især og sådan noget. I al beskedenhed ved jeg lidt om historieundervisningen, nogle af mine kollegaer er langt mere naturfaglige, og vil kunne facilitere noget omkring det naturfaglige, hvor at jeg i den grad ville komme til kort, og andre har måske den mere billedkunstmæssige vinkel. Vi supplerer egentligt hinanden fagligt godt, på den måde”* (L. A. Haakonsen, opt. 1, 10:38 - 11:06)

“Det samme er jeg ved at lave for Thisted Museum, som har nogle super forløb, men nogle super forløb, som er skrevet til det gamle faghæfte, og hvor man kan sige, selve den dybe tallerken den er opfundet, men vi skal lige have fundet ud af, hvad hedder det nu, når de taler om nogle aktiviteter, som er beskrevet ud fra det gamle faghæfte. Hvordan skal vi så oversætte det til det nye, det har været en fed oplevelse.” (L. A. Haakonsen, opt. 1, 12:00 - 12:32).

Her fortæller Haakonsen, hvordan han nogle gange rådgiver om, hvordan museumsforløb kan omstruktureres, så de passer til de nye forenkede fælles mål.

ABP spørger ind til kendskab til, hvad skolerne laver. *“Det er helt klart, der hvor vi halter, altså man kan sige, at vi har rigtig godt styr på, ej det er måske også et postulat, men vores primære arbejde indtil videre har været at få en fod inden for hos kulturinstitutionerne og det skal forstås bredt, altså det er alt lige fra kunstmuseet til historisk værksted, men også sådan noget som en genbrugsstation. Fordi vi jo opererer inden for det her Åben Skole, og en genbrugsstation er natur og teknik. Men man kan sige, at der, hvor vi nok halter lidt, det er der, hvor det handler om at banke døren ind til skoleverdenen.”*(Haakonsen, opt. 1. 13:50 -14:37)

Selvom en del af planen med netværket er, at de kan være med til at fortælle, hvad der faktisk sker ude i skolerne, kan Haakonsen her fortælle, at de ikke ved helt så meget som ønsket om, hvad der faktisk foregår, men at de derimod ved rigtigt meget om, hvad der foregår ude i kulturinstitutionerne, og hvordan der arbejdes med Åben Skole.

L. A. Haakonsen, opt. 2, 00:20 - 05:35 Projekt Kommunemesterskab i Historie i Hjørring Kommune

“Og så gør vi jo meget i netværket, altså det her med sparring, er der noget, endeligt skriv til os, ring til os, fordi det er jo fælles for alle mine kollegaer, jamen vi ved jo lidt om fælles mål, og man kan sige, nej det er ikke alt, jeg ved inden for biologi, det er ikke alt, jeg ved inden for billedkunst, men jeg kender lige så vel som mine kollegaer i skoletjeneste netværket, vi kender tankerne bag fælles målene. Og de tanker er nu fuldstændigt ens i forhold til fagene, den opbygning du har i fagene er fuldstændig ens, proportionstanker er ens, læremålstanker er ens, så vi kan, jeg kan i princippet godt sparre med kunstmuseet. Det er klart, det fagfaglige kommer jeg selvfølgelig til kort med, men det gør jeg også, når jeg tager ud til Harboøre og hører nogle af de her historier” (L. A. Haakonsen, opt. 2, 29:35 - 30:28)

Ønsket er ikke kun, at netværket skal komme til kulturinstitutionerne, men også at de skal kontakte netværket for at få hjælp til opgaver, de ikke nødvendigvis selv kan løse.

Fase 3

Alle citater gennemgår her en kvalitativ vurdering, ved at netværkets virke bliver fundet og nedskrevet, hvorefter de bliver prioriteret i interne styrker, interne svagheder, eksterne muligheder og eksterne trusler.

Der er udtalt følgende om netværkets virke:

- Konsulent på projekt
- Rådgiver omkring, hvordan en skoletjeneste kan fungere
- Procesfacilitator, studiegrupperne
- Studiegrupper, hvor skoletjenestemner debatteres
- Dobbelt platform, dvs. alle med en skoletjeneste kan deltage

- De holder fingeren på pulsen med hensyn til, hvad der foregår inden for skoletjenesteverdenen/tilbud
- De vidensdeler
- Konsulent omkring, hvordan man arbejder med skolen efter folkeskolereformen
- Bekymring over projektets meget begrænsede levetid (kun et treårigt projekt)
- De arbejder sammen med det nationale videntcenter for historie- og kulturarvsformidling
- Laver skoletjenesteprojekter
- Kurser, oplæg og foredrag, blandt andet sammen med det nationale videntcenter for historie- og kulturarvsformidling
- Alle konsulenter har forskellige fagligheder, så de supplerer hinanden. Når der er huller i ens viden, er der en anden, der kan hjælpe
- Vil gerne kontaktes af institutioner, så de kan hjælpe
- De vil gerne se på, hvad der sker i skoleverdenen, men det halter lidt
- Videntcentret kan overtage nogle af netværkets roller, når netværket slutter i 2016. Måske overtager de med hensyn til videndeling og konsulentroller
- Museerne opretter selv studiegrupperne, når netværket slutter i 2016
- Manglende viden om, hvad der sker, når projektet slutter
- Netværket kommer ikke i kontakt med de skoletjenester, der ikke kontakter netværket selv
- Netværket slutter i 2016
- De er meget få konsulenter til et stort arbejdsområde
- Deres videndeling foregår via erfaringsudveksling, blogoplæg af to koordinatore på folkeskolen.dk og nyhedsmails
- Opkvalificering af lærerne²⁹

Prioriteret og opdelt liste over alle udtalelser:

Der vil efter hver liste være en forklaring på, hvorfor de udtalelser, der er med, er med, og hvorfor rækkefølgen er, som den er.

²⁹ De sidste seks punkter er nogle problemer, vi ser

Interne styrker

1. De holder fingeren på pulsen med hensyn til, hvad der foregår inden for skoletjenesteverdenen/tilbud
2. Konsultation/Rådgivning
 - a. På projekter
 - b. Omkring, hvordan man arbejder med skolen efter folkeskolereformen
 - c. Omkring, hvordan en skoletjeneste kan fungere
3. Studiegrupper, hvor skoletjenestemøder debatteres. Heri fungerer netværkets koordinatore som procesfacilitatorer
4. De videndeler
5. Laver skoletjenesteprojekter
6. Kurser, oplæg og foredrag, blandt andet sammen med det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling
7. Alle koordinatore har forskellige fagligheder, så de supplerer hinanden. Når der er huller i ens viden, er der en anden, der kan hjælpe.

Vi er af den opfattelse, at disse syv punkter er netværkets primære styrker. Listen begynder med, at netværket holder fingeren på pulsen i forhold til, hvad der foregår inden for skoletjenesteverdenen/tilbud, fordi det er deres primære rolle. De skal have fingeren på pulsen for at kunne udføre punkt nummer to på listen. Konsultation/rådgivning ligger som nummer to fordi det er det, de laver mest, og det er det, de huskes for. Dernæst kommer studiegrupperne, fordi det er et af de steder, hvor de skaber et forum for at forskellige mennesker, der arbejder inden for det samme, men ved forskellige institutioner og på forskellige måder, får muligheden for et fagligt møde, hvor de kan debattere skoletjenestemøder. Derefter er deres videndeling, fordi det er noget, de gør delvist igennem studiegrupperne, og fordi den viden, der indsamles gennem netværket, bør deles ud, så alle kan få glæde af den. De projekter, de laver i netværket, er så langt nede på listen over deres styrker, ikke fordi det ikke er en styrke, at de deltager i projekter og selv laver dem, men fordi de andre er større styrker og ting, der bliver lagt mere vægt på af andre. Foredrag, kurser og oplæg blandt andet sammen med videncentret er styrker, fordi de er en måde at dele netværkets viden på, men de er ikke en styrke, nogen lægger særligt fokus på, så det ses ikke her som en af de største styrker. De forskellige fagligheder ligger til sidst, fordi de er en

styrke, men ingen andre end Haakonsen selv lægger vægt på, at de forskellige fagligheder findes. De andre antager bare, at sådan er det.

Interne svagheder

1. Projekt Nationalt Netværk af Skoletjenester slutter i 2016
2. De er meget få koordinators til et stort arbejdsområde, både geografisk og fagligt
3. De vil gerne se på, hvad der sker i skoleverdenen, men det halter lidt
4. Deres videndeling foregår via erfaringsudveksling, blogoplæg af to koordinators på folkeskolen.dk og nyhedsmails

Vi mener, at det er de udtalelser, der er netværkets store svagheder. Den største af dem alle er, at projektet slutter i 2016. Der er selvfølgelig mulighed for, at det forlænges, men som alt er lige nu, skal det slutte omkring juni 2016. Den næste er, at der er mange få koordinators til rigtigt meget arbejde, og det kan resultere i, at de ikke kan nå at komme så grundigt igennem de ting, de skal, især hvis de også skal bruge tid på at fylde hinandens videns huller. Deres manglende viden ligger som nummer tre på listen, fordi det er en svaghed for netværket, at de ikke ved nok om, hvad der faktisk foregår i skoleverdenen, idet det er det, de skal hjælpe kulturinstitutionerne med. Sidst på listen er deres videndeling, og den er placeret der, fordi det er en svaghed, at de kun deler den nye viden, de får, primært gennem nyhedsmails og erfaringsudveksling og så nogle få blogs til folkeskolelærere. Denne måde at dele viden er ikke holdbar, når netværket ikke længere findes.

Eksterne muligheder

1. Laver skoletjenesteprojekter
2. Dobbelt platform, dvs. alle med en skoletjeneste kan deltage
3. De arbejder sammen med det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling

Selvom disse ting er noget, de arbejder med internt, er det ting, der ikke ville være mulige uden nogen eksterne samarbejdspartnere. Skoletjenesteprojekter er også nævnt under interne styrker, men her er de nævnt, fordi de laver projekter sammen med andre, og der bliver dermed en mulighed for, at de kan lave større projekter. Punktet er placeret først, da det er den

største eksterne mulighed de har. Den dobbelte platform er placeret her, fordi det ikke kunne være en platform, hvis ingen deltog. Det, at den er dobbelt, kræver igen, at flere end en type deltager, og det ville ikke være muligt uden noget ekstern interesse. Punktet er placeret som nummer to, fordi det er en kæmpe mulighed for at lære om, hvordan andre gør det. Sidst er samarbejdet med det nationale videntcenter for historie- og kulturarvsformidling, som er placeret her, fordi det er samarbejde på et nationalt plan, og det kan betyde, at de ting, der arbejdes med, kan komme ud til flere forskellige.

Eksterne trusler

1. Bekymring over projektets meget begrænsede levetid (kun et treårigt projekt)
2. Manglende viden om, hvad der sker, når netværket slutter
3. Netværket kommer ikke i kontakt med de skoletjenester, der ikke kontakter netværket selv
4. Vil gerne kontaktes af institutioner, så de kan hjælpe
5. Opkvalificering af lærerne
6. Videntretet kan overtage nogle af netværkets roller, når netværket slutter i 2016.
Måske overtager de med hensyn til videndeling og konsulentroller
7. Museerne opretter selv studiegrupperne, når netværket slutter i 2016

Den første eksterne trussel er, at der er bekymring over, at projektet er så kort, som det er, og det kan betyde, at institutionerne allerede i de indledende faser begynder at planlægge, hvad der skal ske, når netværket er væk. Dette er den største trussel, fordi det kan betyde, at netværket bliver overflødig, og derfor ikke bliver forlænges. Den næste trussel er, at ingen ved, hvad der kommer til at ske med det, netværket har opbygget, når det slutter. Det er så stor en trussel fordi, at det igen kan betyde, at institutionerne planlægger, hvad der skal ske, når netværket stopper. Tredje trussel er, at netværket ikke kommer i kontakt med andre end dem, der kontakter dem. Det kan betyde, at de går glip af noget, der kunne være interessant for dem at arbejde med, og det er en ekstern trussel, fordi det ikke er noget, netværket som sådan har indflydelse på. At de ønsker kontakten har de selv kontrollen over, men at det faktisk sker, har de ingen indflydelse på, og derfor er det en ekstern trussel, for tænk hvis ingen kontaktede dem. Det er nummer fire på listen, fordi der ikke er udtrykt så stor bekymring omkring det.

Opkvalificering af lærerne er placeret her som en ekstern trussel, fordi når lærerne bliver opkvalificeret, vil de måske blive mere udfarende i forhold til åben skole, og kulturinstitutioner vil derfor ikke have brug for et projekt som netværket til at fortælle om skolerne, og hvordan man kan omstrukturere, så ens institution er tilpasset skolernes krav fordi, med en opkvalificering vil lærerne selv kunne fortælle, hvad de mangler. Det er placeret som nummer fem, fordi de andre ting er en større trussel, og i og med at projektet skal slutte pr. juni 2016, som det ser ud nu. At der allerede er opstået overvejelser over, hvad der skal ske, når projektet slutter, er en trussel, fordi det fjerner en del af muligheden for at netværket kan blive genopstartet. Det kan også betyde, at nogle allerede benytter sig af andre muligheder, fordi de forventer at netværket forsvinder. Disse to er nummer seks og syv, fordi overvejelser over, hvad der skal ske efter projektets afslutning, ikke er så store trusler som de andre.

Fase 4

Alle områder bliver her indsat i SWOT-matricen

Se bilag 3

Fase 5

Her bliver matricen nedbrudt i mindre problemstillinger, hvor alle områder stilles over for hinanden i prioriteret rækkefølge. Vi vælger at samle styrker, svagheder, muligheder og trusler lidt mere her i emnegrupper og sætter dem over for hinanden i det mulige scenarie, at netværket bliver genopstartet. Det andet mulige scenarie er, at netværket stopper med at eksistere juni 2016, selvom der er mulighed for, at det bliver videreført.

Det nationale netværk af skoletjenester fortsætter

Her beskriver vi styrker, svagheder, muligheder og trusler over for det første mulige scenarie. Det bliver delt lidt op, så det interne først bliver sat over for de eksterne muligheder og derefter over for de eksterne trusler.

Hvis netværket fortsætter med at eksistere efter juni 2016, vil dets virke også fortsætte, og det betyder, at skoletjenesteområdet fortsat vil have nogen, der holder fingeren på pulsen med hensyn til, hvad der foregår inden for skoletjenesteverdenen, hvilket vil skabe mulighed for, at der bliver lavet flere skoletjenesteprojekter mellem andre institutioner og netværket. Men i og

med at der ikke er særligt mange koordinatore til et meget stort fagligt og geografisk område, vil dette konstant være en svaghed, netværket står overfor. Det kan nemlig betyde, at de måske må bakke ud af et projekt eller ikke deltage direkte i det og i stedet være rådgiver eller konsulent. Dog gennem deres samarbejde med Det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling vil de måske kunne udvikle nogle metoder, der vil kunne hjælpe dem i deres rådgivnings/konsulentroller.

Når netværket konsulterer, rådgiver, laver kurser, oplæg, foredrag og studiegrupper, vil deres haltende viden omkring, hvad der faktisk foregår ude på skolerne, ikke kun blive en svaghed for netværket selv, men for alle der deltager, og i og med at de har en dobbelt platform, hvor mange forskellige institutioner kan deltage, kan det hurtigt blive en svaghed for mange.

Videndeling er en vigtig del af netværkets virke, og det er også en god ting, hvis det får lov at fortsætte. Dette ville betyde, at mere viden om, hvordan man bedst laver skoletjeneste, vil blive samlet og delt med mennesker, der har brug for at vide det. Dog går deres egne interne svaghed lidt imod dem her, nemlig at videndelingen udelukkende foregår via erfaringsudveksling, nyhedsmails og blogoplæg på folkeskolen.dk. Det betyder, at det kun er de indviede, der får glæde af det nye, netværket lærer om skoletjeneste.

I forhold til de eksterne trusler er de første to blev fjernet, da de ikke er relevante i forhold til dette scenarie, hvor netværket fortsætter efter 2016. Den første trussel er derfor i stedet, at netværket ikke kommer ikke i kontakt med de skoletjenester, der ikke selv kontakter netværket, og den næste trussel er, at de gerne vil kontaktes af institutioner, så de kan få muligheden for at hjælpe. Her har netværket nogle styrker, som kan hjælpe på dette, og det er, at de holder fingeren på pulsen i forhold til, hvad der sker inden for skoletjenesteverdenen/tilbud og dermed kan holde øje med, om der er nogen, der laver noget, de burde være med til. Derudover afholder de studiegrupper, kurser, oplæg og foredrag, som betyder, at de, der deltager i disse, måske viderefører noget viden til andre, der ikke deltager. Dog er der få koordinatore til at arbejde med at holde fingeren på pulsen i forhold til, hvad der sker inden for skoletjenesteverdenen/tilbud.

Men den planlagte opkvalificering af lærerne inden 2020, må vi forvente, at det vil betyde, at de ikke kun kommer til at lære deres fag bedre at kende, men også at de lærer at bruge de nye værktøjer bedre, som de har til rådighed. Dette kunne skabe problemer for netværket, fordi så vil lærerne selv opsøge museer og kulturinstitutioner uden om netværket. Det kan de dog bruge nogle af deres styrker til at modarbejde, nemlig ved at bruge deres studiegrupper,

kurser, oplæg og foredrag til at fortælle om, hvordan man laver skoletjeneste, og ved at vidensdele, det de laver på blandt andet folkeskolen.dk, så de opkvalificerede lærere kan tage del i det. Dog er der et problem med dette, idet netværkets viden omkring, hvad der foregår i skoleverdenen, halter lidt, og det kan betyde, at de opkvalificerende lærere vil overhale netværket.

Den sidste trussel, der stadig er relevant, hvis netværket fortsætter med at eksistere, er at museerne selv begynder at oprette studiegrupper, som de faktisk gjorde i Aalborg kommunes skoletjeneste. Her kan netværket dog udnytte en af deres styrker, som også mange af vores informanter fortalte om, nemlig deres studiegrupper og den dobbelte platform i dem, og det, at de har fingeren på pulsen, og derfor kan komme med andet input til studiegrupperne. En anden stor styrke i forhold til, at museer afholder deres egne studiegrupper, er, at alle koordinatorene i netværket har forskellige fagligheder og derfor kan bidrage med noget forskelligt og lave forskellige studiegrupper.

Det nationale netværk af skoletjenester slutter pr. juni 2016

Hvis projektet stopper pr. juni 2016, vil det betyde, at den største interne svaghed og den største eksterne trussel bliver opfyldt. Dog vil den næststørste trussel blive fjernet, idet man finder ud af, hvad der kommer til at ske, når netværket forsvinder. Alle styrker, som vores informanter var glade for og ønsker fortsætter, skal finde alternative steder at eksistere. De ting, netværket har lavet sammen med videntret, overtager videntret nok al ansvar for, så de kurser, oplæg og foredrag, netværket afholdt, vil nok fortsætte med at blive afholdt på den ene eller anden måde. Hvis videntret overtager netværkets rolle, vil det også betyde, at der vil komme større fokus på, hvor skolerne er i en åben-skole-sammenhæng, da det er skolerne, videntret primært arbejder sammen med. Al videndeling omkring skoletjenesteverdenen/tilbud vil stoppe, da der ikke er noget, der kan leve videre uden netværket.

Det vil i dette scenarie være en positiv ting, hvis museerne selv opretter studiegrupper til diskussion af, hvordan de laver skoletjeneste. Den dobbelte platform, der er i studiegrupperne og i netværkets arbejde, vil forsvinde, medmindre et sted som videntret vælger at fortsætte studiegrupper.

Hvis netværket forsvinder, hvem tager sig så af de konsulterende roller i forhold til oversættelsen af undervisningstilbud til forenklede fælles mål? Det er en af de ting, som

videncentret ikke kommer til at overtage, men det er en rolle, som der kommer til at mangle en til at udfylde, idet begge museumsansatte talte om, hvordan netværket havde hjulpet dem med, hvordan de skulle tilpasse sig. Det er dog højst sandsynligt ikke alle museer, der endnu har været igennem denne omskrivning til de forenkede fælles mål, og de har, hvis netværket forsvinder, ikke nogen til at hjælpe eller spørge til råds. Dog findes de opkvalificerede lærere også i dette scenarie, og de ville nok kunne gå ind i et tættere samarbejde med museerne og hjælpe med nogle ting, som de ikke kan nu.

Fase 6

Her udvikles strategier til at arbejde med de problemstillinger, der før blev opdaget. Først udvikles strategier til det første scenarie, og derefter udvikles strategier til det andet scenarie.

Første scenarie

Den første problemstilling i forhold til, hvis netværket fortsætter, er, at der ikke er mange koordinators til deltagelse i projekter, rådgivning inden for deres emne, osv. Her kunne en løsningsstrategi være, at de ansatte nogen til at hjælpe med projekter, så koordinatorene fik frigivet noget mere tid til at rådgive og konsultere. Dette ville dog koste flere penge, end der nødvendigvis er. Der foreligger dog også muligheden for at ansætte flere koordinators, på samme måde som de er ved skoletjenesten i Aalborg, så man derigennem også får mere viden om, hvad der faktisk sker i skolen. Dermed ville problemet med den manglende viden om, hvad der faktisk sker i folkeskolen, også afhjælpes, i hvert fald hvis det er lærere, der bliver ansat. Derudover ville en folkeskolelærer ansat både i netværket og på en folkeskole kunne afholde foredrag og oplæg om, hvordan der skal arbejdes med skole, og dette ville igen frigive mere af den egentlige koordinators tid. Her er problemet bare igen, at der ikke nødvendigvis er penge til det, og hvis der havde været, hvor ville de så være kommet fra? Skolevæsenet, kommunerne, eller et helt andet sted.

En anden strategi til, hvordan de skulle få indsamlet viden om, hvor skolerne er i forhold til Åben Skole, er, at netværket kunne bede videncentret om hjælp til at få den viden. Det er en strategi, der er større sandsynlighed for bliver sat i gang, da der allerede er samarbejde mellem netværket og videncentret.

Videndeling er et problem, fordi selv om netværket videndeler, er det meget specifikt, hvem de videndeler med. Det er via deres nyhedsbrev, erfaringsudveksling og en enkelt blog på folkeskolen.dk. Her er der mulighed for, at de kunne lave en skoletjenesteblog, hvor alle har mulighed for at komme med indlæg, hvori de beskriver, hvordan de har lavet et nyt projekt. Denne ville delvist kunne køre af sig selv, ved at ikke kun koordinatorene lægger indlæg op, men at alle, der har lavet noget med skoletjeneste, også blogger. Netværket kunne også vælge at skrive flere artikler om skoletjeneste til forskellige relevante fagblade for at få budskabet om dem selv ud til andre end de indviede, der deltager i studiegrupper og modtager nyhedsmails. Dog ville dette kræve mere af de allerede travle koordinatore, så en blog ville nok i dette tilfælde være et bedre valg.

Gennem denne form for øget videndeling kunne der opstå en mulighed for, at netværket sammen med dette valgte også at gøre mere opmærksom på deres arbejde ved publicering i fagblade eller ved at lave en blog. Dette ville være den bedste løsning til at gøre mere opmærksom på netværkets virke, da det ikke kommer til at være opsøgende, men mere oplysende.

Når lærerne bliver opkvalificeret, vil der være flere forskellige ting, netværket kan gøre for at følge med dem. Det kunne være, at der blev lagt større fokus på bloggen på folkeskolen.dk, eller at der blev udarbejdet flere indlæg og interessante forslag til, hvordan de kan bruge skoletjenester eller samarbejde med en kulturinstitution. Måske skal der være plads til, at de lærere, der er interesserede, kan deltage i studiegrupper, kurser osv., så de får muligheden for at tilføje et skoleperspektiv på en anderledes måde. Normalt ville det ske via en konsulent eller noget lignende, hvor det her ville ske via en "kollega til kollega"-samtale. Derudover skal netværket have bedre styr på skoleverdenen, hvis de skal følge med de opkvalificerede lærere. Dette kan netværket få gennem et tættere samarbejde med lærerne eller skolerne generelt.

Andet scenarie

Her er der mange forskellige problemstillinger, men den største er nok, at der ikke er nogen klar overtager til netværkets rolle. Så selvom videncentret kan ses som en mulig overtager, er der dele af netværkets virke, som ikke virker som en del af videncentrets mulige arbejdsopgaver. Dette kan være videndeling omkring skoletjenester på forskellige

kulturinstitutioner. Det problem, at der ikke længere er nogen til at vidensdele, er noget netværket kan komme i forkøbet, nemlig ved at oprette en blog, som vi nævnte før, hvor skoletjenestefolk selv kan fortælle om deres erfaringer, de projekter, de er ved at lave osv. Denne blog skal dog etableres, inden netværket slutter, og blive en fast del af det, kulturinstitutioner bruger, når de laver nye projekter, både til at fortælle om projekterne og til at finde inspiration til projekter eller bare til almindelige skolebesøg. Dog er der mulighed for, at videncentret kan overtage denne rolle ved at være mere opmærksom på nye interessante skoletjenesteprojekter, som de kan deltage i og derfor måske skrive artikler om og således dele viden den vej.

En anden del af netværkets virke, der ikke er en direkte overtager til, er den dobbelte platform, der er i studiegrupperne, hvor det ikke kun er museumsfolk der deltager, men alle, der arbejder med skoletjeneste. Denne problemstilling har vi ingen strategier til ud over, at de studiegrupper, der muligvis bliver oprettet på museer, vil skulle invitere andre skoletjenester end udelukkende dem fra museer.

En tredje del af netværkets virke, som ikke har en direkte overtager, er de konsulent- og rådgiverroller, som netværkets koordinatorene ofte udfylder. En strategi kunne være, at videncentret flytter mere af deres fokus over på deres kulturarvsformidlingstitel og derfor bliver mere fokuseret på, hvordan man arbejder med skoletjenester. Herved kan de hjælpe med at rådgive kulturinstitutioner fx med hensyn til, hvordan de skal omstille deres undervisningstilbud, så de passer til de forenklede fælles mål. Der er dog det problem med denne strategi, at videncentret er meget nyt og vil starte med at fokusere meget på skoler, og hvordan disse skal arbejde med historie- og kulturarvsformidling. En anden strategi er, at med lærernes opkvalificering bliver de også mere bevidste omkring, hvad de ønsker fra et undervisningstilbud og kan derfor være med til at fortælle museerne, hvad der kræves af dem. Ligeledes kan enkelte interesserede lærere i en konsulentrolle eventuelt hjælpe museer med forståelsen af de forenklede fælles mål, og hvordan de skal arbejde med dem. Her opstår dog igen et problem, og det er, at det først er fra 2020, at lærerne skal være opkvalificerede, og derfor er det først derfra, at man kan en forventning om, hvilken form for kvalificering lærerne har. Der er også en tredje strategi, der går på, at nogen opretter et konsulentfirma til at se på, hvordan man arbejder med skoletjeneste efter 2016. Her er problemet bare, om der er nogen, der vil være kvalificeret nok til at fortælle, hvordan man skal/kan gøre i forhold til skoletjeneste. Det kunne dog fx være nogen af dem, der har arbejdet med for netværket, som

fortsatte i en betalt konsulentrolle. Et andet problem er, om kulturinstitutionerne vil betale, hvad det ville komme til at koste. Men det er dog en reel mulighed for, hvad der kan komme til at ske.

Diskussion

I følgende afsnit vil resultaterne af analyserne af hypoteserne blive diskuteret og sammenholdt med de to scenarier fra SWOT-analysen. Der vil blive set på, hvordan de har indvirkning på hinanden.

SWOT scenarie 1 - Netværket fortsætter

Hvis det nationale netværk af skoletjenester fortsætter, vil dets virke også fortsætte. Som skrevet i SWOT-analysen, vil alt, netværket har gjort hidtil, videreføres, og man vil få muligheden for at rette op på de ting, der har haltet.

Ifølge den første hypotese er museerne endnu ikke helt i mål med omstillingen til de forenklede fælles mål. Her har et bestående netværk muligheden for fortsat at hjælpe, så museerne kommer i mål på den måde, de ønsker det. Et netværk, der fortsætter, vil også have muligheden for at hjælpe de museer, der har udsat omstillingen til et tidspunkt, hvor der ikke er travlt på museet, som fx Rubæk, der udsætter det til januar, hvor der er mindre at lave. I fald man venter, vil en evt. omstilling først finde sted mod slutningen af netværkets virke, og man vil derfor måske have travlt med andet og ikke nødvendigvis have tid, men fortsætter netværket, vil museer kunne finde tiden. I analysen af den første hypotese fik vi også bekræftet, at museerne vil anses af folkeskolerne som nogen, der laver faglige og pædagogiske undervisningstilbud. Det kan et bestående netværk hjælpe med ved at styrke samarbejdet mellem museerne og skolen ved mindre projekter à la Kommunemesterskabet i Hjørring Kommune, som Haakonsen har været med til at stable på benene.

I analysen af den anden hypotese kommer vi frem til, at folkeskolerne er midt i omstillingsprocessen til deres nye virkelighed, en ny virkelighed, der for alvor starter fra skoleåret 2015/16. Hvis netværket fortsætter, vil de ikke kun have muligheden for at se, hvordan skolerne arbejder med deres nye virkelighed, men også have muligheden for at arbejde med den i andet end startfasen. Der vil være større mulighed for at hjælpe museerne med, hvordan de skal arbejde i den virkelighed.

I analysen af den tredje hypotese står det klart, at skolerne ikke arbejder sammen med netværket, men det gør museerne derimod meget. Hos videntret derimod er det lige omvendt. De arbejder med skolerne, men ikke museerne. Netværket og videntret arbejder sammen på tværs. Hvis netværket fortsætter, vil de have muligheden for at udbygge deres samarbejde, og videntret kan hjælpe netværket med at udfylde deres videns huller og omvendt. Netværket får også muligheden for at udvikle et bedre samarbejde med folkeskoler, og gennem et samarbejde med skolerne kan netværket være med til at gøre opmærksom på, hvor mange forskellige muligheder der er for skolerne at samarbejde med andre institutioner, hvad skoler ville få ud af det, og hvordan dette kunne foregå.

SWOT scenarie 2 - Netværket slutter pr. juni 2016

Netværket blev skabt for at forankre et samarbejde mellem skolerne og kulturinstitutionerne. Hvis det lykkes, vil netværkets forsvinden ikke betyde så meget som det vil, hvis samarbejdet ikke er forankret. Som det ser ud til ud fra analyserne af vores hypoteser, er samarbejde mellem skoler og kulturinstitutioner ikke så forankret, at det er noget, der vil ske, uanset hvad der ellers sker.

Ifølge analysen af vores første hypotese er museerne endnu ikke helt i mål med omstillingen til de forenklede fælles mål, og hvis museerne ikke er færdige, inden netværket slutter i juni 2016, vil der ikke være nogen, der kan hjælpe, så museerne skal skynde sig. Hvis de derimod når at blive færdige med omstillingen antager vi, at de kun mangler nogle til at hjælpe med at få det ud. Der er dog en mulighed for, at museerne faktisk ikke mangler nogen til hjælp med formidlingen af deres undervisningstilbud, fordi der er kommuner, hvor der er taget beslutning om, at skolerne på bestemte årgange skal besøge museet. I den første analyse fandt vi også, at museerne gerne vil anses som fagligt og pædagogisk stærke i forhold til undervisning, men spørgsmålet er, hvorvidt skolerne faktisk har opdaget, at museerne laver fagligt og pædagogiske stærke undervisningstilbud, og hvordan de vil være stillet, hvis netværket ikke fortsætter. Hvis skolerne har opdaget dette, er det godt, og det vil betyde, at museerne ikke skal ud i en stor kampagne for at gøre opmærksom på deres undervisningstilbud. Hvis de ikke har, vil det skabe større krav til museernes formidling af deres tilbud.

Ifølge analysen af vores anden hypotese har folkeskolerne travlt med omstillingen til deres nye virkelighed, og det er ikke alle, der arbejder med den åbne skole. Travlheden med

omstillingen til deres nye virkelighed betyder, som også udledt af analysen af den anden hypotese, at der er ikke meget samarbejde i gang. Derfor vil det være interessant at se, om det lykkes inden for det kommende skoleår at forankre kulturinstitutionerne godt i skolerne, eller om det er en proces, der vil tage flere år. Man fristes til at formode, at det kunne være en flerårig proces, da vi har med meget store institutioner at gøre og nogle meget store forandringer i skolen. Det er dog værd at påpege, at bl.a. Haakonsen mener, at allerede fra det kommende skoleår vil det være nemmere at samarbejde, da der er mere ro i skolen, og kulturinstitutionerne er bedre klædt på i forhold til forenkede fælles mål. Derudover vil skolerne få så travlt med den komplette implementering af deres nye virkelighed fra næste skoleår, at det ikke er sikkert, at de tænker samarbejde længere end til deres lokalsamfund. Spørgsmålet er så, om der er museer tæt nok på skolerne til, at de af skolerne vil blive opfattet som en del af lokalsamfundet.

Igennem analysen af den tredje hypotese kommer vi frem til, at skoler ikke arbejder med netværket, men de arbejder derimod (i en mindre grad) sammen med det nationale videncentret for historie og kulturarvsformidling. Videncentret arbejder ikke med museer, men museer arbejder til gengæld sammen med netværket. Derfor vil netværkets forsvinden være ligegyldig for skolerne, som det ser ud lige nu, hvorimod museerne ville kunne mærke det. Måske vil videncentret få bedre mulighed for at udvikle et større samarbejde og træde mere i karakter i forhold til kulturinstitutionerne og stå tilbage som det sted, hvor institutioner, der arbejder med historie og kulturarvsformidling, søger hjælp. Men da de på nuværende tidspunkt ikke rigtigt arbejder sammen med museer, er det svært at se, hvordan de skulle kunne tage over fra netværket som rådgivere i forhold til skoletjeneste. Det ligger heller ikke i videncentrets opdrag at arbejde for, at museerne skal have bedre skoletjenester, da de vælger at stille sig som lærernes repræsentanter i forhold til historie og kulturarvsformidling. Dog har der ikke før oprettelsen af Det nationale netværk af skoletjenester været en institution, der havde til opgave at hjælpe museerne med at skabe forbindelse til skoleverdenen eller skabe en skoletjeneste. Derfor kunne man være fristet til at tro, at en del af museerne vil falde tilbage til den virkelighed, der herskede før 2013 og netværket. Dog er der også det faktum, at der gennem samarbejdet med netværket er blevet gennemført forskellige projekter, oprettet studiegrupper og skabt en masse netværksforbindelser inden for museumsverdenen, og disse kunne man omvendt godt forestille sig vil blive ved med at eksistere.

Det er selvfølgelig umuligt for os at spå om, hvorvidt Det nationale netværk af skoletjenester får lov at fortsætte i sin nuværende form, eller om det bliver forandret eller helt nedlagt. Men ud fra vores analyser og SWOT-analysen synes vi, at det bør understreges, at der stadig er et stykke vej endnu, før netværket har nået deres målsætning, og både gennem vores informanter og egne oplevelser må vi sige, at det er ønskværdigt, at netværket fortsætter. Man kan dog håbe, at museerne har forberedt sig på, hvad der skal ske, hvis netværket stopper, så de kan blive glædeligt overrasket, hvis det består.

Konklusion

I dette afsnit vil vi samle op på alle de delkonklusioner, der har været gennem specialet, og endeligt af- eller bekræfte vores hypoteser. Dette vil ske på baggrund af de foregående afsnit. Her følger først konklusionerne på hypoteserne, derefter kommer konklusionen på diskussionen, og til sidst bliver der konkluderet på hele specialet.

Hypotese 1

Hypotese 1 hævder, at museerne har været på forkant med udviklingen og har derfor allerede udviklet undervisningstilbud og forløb, som er tilpasset og skrevet således, at de stemmer overens med den nye virkelighed med forenkede fælles mål, understøttende undervisning og Åben skole. Den del af den første hypotese kan afkræftes. Men lidt mere uddybende skal det siges, at vi ikke er stødt på hverken undervisningstilbud eller forløbsbeskrivelser, der er omskrevet til forenkede fælles mål, og dette stemmer også ganske godt overens med udtalelser fra begge vores informanter fra museumsverdenen om, at de ikke føler at være helt i mål endnu. På den mere positive side giver begge informanter udtryk for, at de arbejder på at nå i mål med omstillingen. Hvor museerne ikke selv er for positive omkring, hvor langt de er nået i omstillingsprocessen, har Haakonsen fra Det nationale netværk af skoletjenester en anderledes og mere positiv opfattelse. Hos ham ses det udtrykt ved, at museumsverdenen godt kunne forestille sig at være bedre klædt på i forhold til at arbejde med eksempelvis forenkede fælles mål. Haakonsen kommer sågar med eksempler på museer, der har været så godt forberedt ved henvendelse fra en lærer, at denne ikke helt vidste, hvad han skulle stille op. Det må siges at være et positivt tegn.

Et andet positivt tegn kommer i form af den fælles opfattelse, som har vist sig gennem undersøgelsen af den første hypotese. Her blev det klart, at en meget vigtig del af denne omstilling og udvikling af tilpassede undervisningstilbud drejer sig om at beherske et fælles sprog, altså et sprog, som både skole og museer taler. Alle vores informanter giver næsten enstemmigt udtryk for, at dette fælles sprog er de ny forenklede fælles mål. Hansen forventer ikke at andre kan dem, men finder, at et samarbejde glider lettere, når de andre også taler om forenklede fælles mål. Opfattelsen af, at det er forenklede fælles mål, der er sproget, og at museumsverdenen skal kunne dette, ses nok bedst udtrykt hos Lauridsen fra Ringkøbing-Skjern Museum: *“Vi skal være mere katolske end paven”*. Det er altså hans opfattelse, at de skal være bedre end lærerne for derved bedre at kunne assistere lærerne.

Med hensyn til den del af den første hypotese, der fortæller, at museerne gerne vil anses som nogen, der laver faglige og pædagogiske undervisningstilbud, kan denne del bekræftes, idet begge museumsansatte, vi taler med, giver udtryk for, at eleverne skal lære noget ved et besøg på museet eller ved brug af museernes undervisningstilbud. Museerne vil lave andet end udelukkende underholdning, og selvom det også er noget, de er villige til, vil de gerne, at skolerne anser dem som nogen, der faktisk laver noget, de kan bruge både fagligt og pædagogisk. Lauridsen udtaler, at de på Ringkøbing-Skjern Museum gerne vil anses som værende en fagligt stærk formidlings/undervisningsinstitution.

Hypotese 2

I den anden hypotese udtrykker vi en forventning om, at folkeskolerne har travlt med at omstille til deres nye virkelighed. Forventningen er også, at skolerne på grund af denne travlhed ikke er nået til at arbejde med den åbne skole eller Det nationale videntcenter for historie- og kulturarvsformidling. Dele af denne hypotese kan siges at være bekræftet, i og med at vores informanter giver udtryk for, at folkeskolerne er i gang med processen omkring omstilling til den nye virkelighed. Der er nogle skoler, der ikke er nået langt, men de fleste er dog i gang. Det er dog nogle store ændringer, der skal implementeres, og derfor er det noget, der ikke nødvendigvis nås, inden næste skoleår begynder. Med hensyn til vores forventning om, at skolerne endnu ikke er nået til at arbejde med den åbne skole, er dette delvis korrekt, da der er skoler, der endnu ikke er nået så langt. Som også skrevet tidligere, er omstillingen til folkeskolens nye virkelighed en stor proces, og derfor er det ikke alle, der er nået lige langt.

Men der er nogle folkeskoler, der er i gang med samarbejde, og Hansen fra Seminarieskolen undrer sig over, at der ikke kommer flere henvendelser. Men da skolerne er så forskellige, som de er, kan der ikke siges noget definitivt om, hvorvidt de faktisk arbejder med Den Åbne Skole, fordi de er spredt vidt omkring, og alle arbejder forskelligt.

Den sidste del af hypotese to kan overordnet set blive bekræftet, fordi videntret selv giver udtryk for at arbejde sammen med 35-40 skoler, hvilket ikke er mange set i lyset af, hvor mange folkeskoler der faktisk er i Danmark. Dog er der mulighed for, at videntret kan blive mere inkluderet i fremtidens folkeskoler, da de laver mange spændende initiativer, som fx deres partnerskoler, hvor de tester deres metoder, og hvor de har mulighed for at afprøve deres viden i virkeligheden og derigennem muligvis forandre denne. Videntret arbejder også med en del af skole/museumssamarbejdet, som vi havde overset, nemlig den del, der involverer kommunerne, som er med til at gøre samarbejdet meget større.

Hypotese to er ikke helt bekræftet og heller ikke helt afkræftet, men delene omkring skolernes travlhed med implementeringen af deres nye virkelighed er korrekt, og for størstedelen af folkeskolerne er det også korrekt, at de ikke samarbejder med det nationale videntret for historie- og kulturarvsformidling. Men delen om, at skolerne ikke er klar til at arbejde med den åbne skole er kun korrekt for nogle skoler. Det er ikke til at sige, hvilke skoler det er, men vores informanter gav udtryk for, at de fleste skoler er ved at arbejde med den åbne skole på den ene eller anden måde.

Hypotese 3

Konklusionen på den tredje hypotese, som handler om samarbejdet mellem de forskellige institutioner og skole eller museum, er, at der er tale om et begrænset omfang af samarbejder. Det må siges at være korrekt for skolernes vedkommende med hensyn til Det nationale netværk af skoletjenester, og der hersker ingen tvivl om, at hypotesen er bekræftet, når det kommer til samarbejdet med Det nationale netværk af skoletjenester. Dette ses ved, at både skoleleder Hansen og Haakonsen, konsulent i Det nationale netværk af skoletjenester, udtaler, at der ikke samarbejdes mellem netværket og skoler. Haakonsen påpeger også, at det lige netop er i samarbejdet mellem skolen og netværket, at de i netværket ikke er nået så langt endnu. Der har været fokus fra netværkets side på at få hul igennem til kulturinstitutionerne og få hjulpet dem med at omstille sig og forstå den virkelighed, folkeskolen agerer i, for

dermed at være klar til at samarbejde med folkeskolen, når denne er klar. Samarbejdet mellem museerne og Det nationale netværk af skoletjenester viser tydeligt, at den del af hypotesen, der omhandler deres samarbejde, må afkræftes. Der samarbejdes meget mellem museerne og netværket. Samarbejdet har forskellige former, såsom deltagelse i studiegrupper og mere konsulent sparring på forskellige undervisningstilbud og forløb. Som Lauridsen fra Ringkøbing-Skjern Museum udtaler, har de her benyttet sig, alt det man kunne forvente, af konsulenten i deres område.

Når det kommer til samarbejdet med Det nationale videntcenter for historie og kulturarvsformidling, forholder det sig sådan, at videntcentret har oprettet et nationalt netværk af partnerskabsskoler. Det består af de skoler, som de har mere eller mindre tæt kontakt med. Skolerne kan deltage i de forskellige workshops og arrangementer, videntcentret afholder. Derfor kan hypotesen afkræftes i forhold til samarbejdet mellem skoler og videntcentret, da der på trods af samarbejdets størrelse, dog findes et samarbejde. Hypotesen kan dog bekræftes i forhold til samarbejdet mellem museerne og videntcentret. Det ses tydeligst hos Rubæk, som synes at være ved at drukne i tilbud fra forskellige kanter omkring assistance til et samarbejde med folkeskolen. Hvad Lauridsen angår, havde han forsøgt sig med et samarbejde med videntcentret gennem et netværk omkring børn med særlige behov, dog uden at det lykkedes at få et samarbejde op at stå. En vigtig pointe, som påpeges af både Lauridsen og Haakonsen, er den, at videntcentret har nogle økonomiske midler, som det er muligt at søge om. De førømtalte puljer er attraktive, fordi der er tale om mindre beløb, og det er derfor muligt at gennemføre mindre projekter. Eller lidt større, som det ses ved Kommunemesterskabet i Hjørring Kommune, hvor Haakonsen er en af de styrende bag projektet.

Konklusion på diskussionen

Dette afsnit vil kort konkludere på afsnittet omkring, hvordan virkeligheden ville se ud, hvis Det nationale netværk af skoletjenester enten stopper efter endt projektperiode, eller hvis det bliver forlænget.

Hvis netværket fortsætter efter juni 2016, vil der stadig være meget, som netværkets konsulenter vil kunne rådgive om, da kulturinstitutionerne ikke alle sammen er klar til et samarbejde med folkeskolen. Derudover kunne det være interessant at påpege, at det måske

kunne være en udvikling at få kulturinstitutionerne klar til samarbejde, der nok kunne gå hurtigere med flere konsulenter på opgaven.

Hvis netværket derimod efter endt projektperiode ikke forlænges, så står museumsverdenen uden en tæt samarbejdspartner på skoletjenesteområdet. Det kan ikke udelukkes, at Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling ville kunne overtage nogle af opgaverne. Men det vil ikke være det samme. Dernæst må vi sige at have vores skepsis omkring, hvor meget i mål kulturinstitutionerne er nået, når Det nationale netværk af skoletjenesters projektperiode når dets afslutning, for ikke at tale om, hvordan det måtte gå med samarbejdet med folkeskolen, som jo indtil videre har været en smule besværet af dennes manglende implementering af skolereformen.

Konklusion på specialet

I dette afsnit vil vi forsøge at reducere i det konkluderede således, at der tilbage står de elementer, som kan være med til at skabe en bedre forståelse af, hvordan samarbejdet mellem skoler og museer kunne tage form. Fokuset i hypoteserne har handlet om det samarbejde, der er foregået og de planer, der er for samarbejdet mellem skole og museum, men også med og mellem de forskellige aktører, såsom Det nationale netværk af skoletjenester og Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling.

En af de vigtige pointer, der kan udledes fra dette speciale, er den, at de nye forenklede fælles mål bliver det sprog, som folkeskolelærerne kommer til at tale. Ikke forstået sådan, at de alle behersker det, når klokken igen ringer skoleåret ind i august 2015. Men der er ingen tvivl om, at det er sproget, der skal tales. Der bliver fra museumsverdenens side også lagt et kæmpe arbejde i at omstille sig til disse forenklede fælles mål. Som Haakonsen påpeger, er omstillingen ikke nødvendigvis så omfattende, som man fra museumsverdenen kunne have frygtet. Det, der gør, at omstillingen til de forenklede fælles mål for museernes vedkommende ikke er så omfattende, skyldes til dels, at de er meget konkrete, og til dels at museumsverdenen blot kan forespørge Det nationale netværk af skoletjenester om sparring i forbindelse med omskrivning af undervisningstilbud og få dem rettet ind i forhold til de forenklede fælles mål. Det, at de forenklede fælles mål er meget konkrete, gør, at det for museerne er nemmere at vise skolelærerne, hvilke fælles mål de kan opnå ved et besøg på museet. Denne konkrethed og det, at de ikke længere er bundet på kronologien bag kanonen,

gør også, at museerne kan spille ud med undervisningstilbud til klassetrin, som tidligere ikke var kommet på museet, fordi der ikke var et tilbud til dem, da kronologien ikke har tilladt det. Fx i hos Rubæk i Boldrup, hvor han laver undervisningstilbud om landbrugsreformer og det opblomstrende industri samfund, ifølge Historiekanonens kronologi vil dette passe til udskoling, men det de er gode til at lave på Boldrup passer bedre til indskoling og mellemtrinnet. Ophævelsen af den bundede kronologi og de nye forenklede fælles mål gør det muligt at undervise indskoling og mellemtrinnet i emner der før har været taget op på de højere trin. Kombinationen af forenklede fælles mål og Det nationale netværk af skoletjenester gør det muligt at være fortrøstningsfuld i forhold til samarbejdet mellem den danske folkeskole og museumsverdenen.

En anden vigtig pointe, vi har oplevet fremhævet utallige gange af vores informanter, er den, at et godt samarbejde bliver udviklet i samarbejdet mellem ildsjæle på henholdsvis skolen og museet. Det er der det udviklende og holdbare samarbejde opstår. Det er de personlige relationer, kontakten og samtalen, der er befordrende for samarbejdet. Dette kommer til udtryk ved, at de fra museernes side har fokus på, at der blandt de lærere, der samarbejder med, er nogle, som vil samarbejdet mere end andre. Dem omtaler flere af vores informanter som ildsjæle, og dem gør man fra museernes side gerne lidt ekstra for.

En tredje pointe, som faktisk overraskede os en smule, er den, som ses udtrykt ved skoleleder Hansen, som rent faktisk efterspørger henvendelser fra kulturinstitutionernes side. Dette er vældigt interessant, fordi den holdning, vi oftest er stødt på hos museerne, er, at skolerne kommer til museet, og når de gør det, så skal de undervisningstilbud, museet kan tilbyde, være skræddersyet efter de forenklede fælles mål, og så skal det nok blive godt alt sammen. Men det giver god mening, når Hansen påpeger, at det vil være dejligt med flere henvendelser fra kulturinstitutionernes side, fordi de på skolen har en forventning om, at der også er travlhed ude på kulturinstitutionerne, og man fra skolens side derfor ikke vil forstyrre. Skolen ved ikke nødvendigvis, hvordan museet kan bidrage med noget i forhold til undervisningen, så der er flere elementer, der taler for, at skolen og lærerne ikke sådan bare lige af dem selv retter henvendelse til museerne. Derfor er der også noget fornuft i, at det kunne være museerne, der var opsøgende og rettede henvendelse til skolerne. Dette arbejde er Lauridsen fra Ringkøbing-Skjern Museum allerede i gang med. Han fornemmer dog en modstand fra

kommunen og skolelederne. De vil helst ikke have, at der tages kontakt til de enkelte lærere, fordi disse på nuværende tidspunkt har rigeligt at se til med omstillingen til den nye skolevirkelighed efter skolereformen. Den samme holdning er vi også stødt på hos både Det nationale netværk af skoletjenester og også hos Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling. Det er logisk, at skolen i det første skoleår med den nye reform har haft rigeligt at se til, og derfor ville henvendelser fra museerne omkring, hvordan disse kunne spille en rolle og være behjælpelige, sikkert være ilde set.

Perspektivering

Dette afsnit vil afdække, hvordan der kunne arbejdes videre med specialet, og hvordan der kunne forskes videre i noget af den nye viden, vi er stødt på i forbindelse med vores undersøgelse.

Helt konkret kunne det være vældigt interessant, i samarbejde med en skole og et museum, at udvikle et undervisningstilbud og afprøve dette. Igennem dette speciale er det blevet meget tydeligt, at der er fokus på de forenklede fælles mål, og dette fokus kunne være spændende at se udmøntet i et egentligt undervisningstilbud. Der vil dernæst helt sikkert være en lang række erfaringer at høste, hvis undervisningstilbuddet bliver afprøvet. Det er interessant, for nok kan undervisningstilbud beskrives efter forenklede fælles mål, og der kan understreges, hvilke mål det er muligt at opnå ved at gennemføre det, men selve evalueringen af, om det så rent faktisk er muligt, er utrolig spændende. Såfremt det er muligt at teste undervisningstilbuddene, vil man kunne bevise, om det er muligt at opnå og indfri rækken af opstillede mål, og dermed vil der for alvor kunne argumenteres for, at museerne har et alternativt læringsmiljø, hvor det er også er muligt at opnå læringsmålene. Det kunne være vældigt spændende og erfaringsrigt at indgå føromtalte samarbejde mellem et museum og en skole for at undersøge den problemstilling.

En anden problemstilling, som har vist sig interessant under arbejdet med specialet, er den, der handler om, hvordan det kan lade sig gøre at forankre museernes undervisningstilbud i kommunens skoleforvaltning og derigennem få det udbredt til langt flere skoler for derved at øge museets impact, som Brunbech kalder det. Denne problemstilling er meget interessant, da der er nogle spændende forhold mellem forvaltning, skoler og museer. Brunbech, leder af Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling, påpeger, at hvis man som museum

vil øge sin impact, altså hvor langt man vil nå ud med sin formidling, vil det være rigtig meningsfuldt at samarbejde med skoleforvaltningen, og derigennem kunne der laves temauger og læreplan, hvori undervisningstilbuddet fra museet kunne indgå med en central placering. Dette er, os bekendt, et uudforsket område. Det er interessant, fordi til forskel fra et samarbejde mellem en skole og et museum, hvor der kun er to parter, vil kommunikationen være en anden. Der er flere interessante vinkler ved et samarbejde mellem forvaltning, skole og museum. Brunbech påpeger, at hvis undervisningstilbuddet skal igennem en forvaltning, er der risiko for, at det hverken bliver som skolen eller museet havde forestillet sig. Om dette reelt forholder sig sådan, kan vi ikke sige noget om, men det kunne være interessant at undersøge. Som museum er man selvfølgelig altid interesseret i at formidle til en masse mennesker, og findes der muligheder for at få flere at formidle til, skal disse selvfølgelig undersøges.

Litteraturliste

Aftaleteksten: “Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen”

Lokaliseret d. 28-07-15 på:

http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_62271/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

Betænkning nr. 517: “En kulturpolitisk redegørelse - Betænkning nr. 517” af Ministeriet for kulturelle anliggender. Offentliggjort 1969 i København. Lokaliseret d. 28-07-15 på:

http://www.statensnet.dk/betaenkninger/0401-0600/0517-1969/0517-1969_pdf/searchable_517-1969.pdf

Betænkning nr. 727: “Betænkning nr. 727” Af udvalget vedrørende revision af museumslovene. Offentliggjort 1975. Lokaliseret d. 28-07-15 på:

http://www.statensnet.dk/betaenkninger/0601-0800/0727-1975/0727-1975_pdf/searchable_727-1975.pdf

Coninck-Smith, Rasmussen & Vyff, 2015: “Dansk skolehistorie: Hverdag, vilkår og visioner gennem 500 år: Da skolen blev alles” af Ning de Coninck-Smith, Lisa Rosén Rasmussen, Iben Vyff og Charlotte Appel. Udgivet 2015, ved Aarhus universitetsforlag.

Danske museer i tal 2011: “Danske museer i tal - Baseret på oplysninger fra 2011” af Hans-Henrik Landert, Berit Fruelund Kjærside og Kulturstyrelsen. Udgivet af Kulturstyrelsen i 2013.

Dansk Litteraturs Kanon, 2005: “Dansk Litteraturs Kanon” Rapport fra kanonudvalget, af undervisningsministeriet. Lokaliseret d. 11-07-15 på: <http://pub.uvm.dk/2004/kanon/>

Den blå betænkning: “Undervisningsvejledning for folkeskolen - betænkning nr. 253” Afgivet af det Undervisningsministeriet under 1. september 1958 nedsatte læseplansudvalg. Offentliggjort 1960. Lokaliseret d. 28-07-15 på:

http://www.statensnet.dk/betaenkninger/0201-0400/0253-1960/0253-1960_pdf/searchable_253-1960.pdf

Den åbne Skole: “Den åbne skole” af KL. Lokaliseret d. 28-07-15 på:

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_65002/cf_202/Den_åbne_skole.PDF

Den åbne skole, KL: “Den åbne skole, status og opmærksomhedspunkter - marts 2015” Offentliggjort d. 10-03-15, af Kommunernes Landsforening. Lokaliseret d. 29-07-15 på:

<http://www.kl.dk/PageFiles/1294745/Status%20og%20opm%C3%A6rksomhedspunkter.pdf>

EMU, faget historie, 4.2 læremidler: <http://www.emu.dk/modul/vejledning-faget-historie>

lokaliseret d. 28-07-15

Fakta om folkeskolereformen, KL: “Fakta om folkeskolereformen” Af Kommunernes Landsforening. Offentliggjort d. 13. juni 2013. Lokaliseret d. 29-07-15 på:

http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_62379/cf_202/Klik_her_for_at_l-se_fakta_om_folkeskolereformen.PDF

Folkeskoleloven: <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=163970> lokaliseret d. 28-07-15

Folkeskolelov 1993: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=74941> lokaliseret d. 28-07-15

Frøyland og Langholm, 2009: “Skole og museum bør samarbejde bedre” Af Merete Frøyland og Guri Langholm. Udgivet i “Nordisk Museologi” i 2009. Nr. 2. s. 92 - 106.

Fælles Mål, 2009: “Fælles Mål, 2009, Historie - Faghæfte 4” udarbejdet og offentliggjort af Undervisningsministeriet i 2009. Lokaliseret d. 29-07-15 på:

http://www.uvm.dk/~media/Publikationer/2009/Folke/Faelles%20Maal/Filer/Faghaefter/090707_historie_12.pdf

God Praksis: “God Praksis - eksempler på museernes undervisning til grundskoler og ungdomsuddannelser” udarbejdet af Kulturarvsstyrelsen. Offentliggjort 2008, af Kulturstyrelsen. Lokaliseret d. 29-07-15 på:

http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/publikationer/emneopdelt/museer/God_praksis.pdf

Grynberg, 2014: “Museerne står og tripper for at få din skoleklasse på besøg” af Stine Grynberg. Udgivet 1. oktober 2014, på Folkeskolen.dk. Lokaliseret d. 26-05-15 på:

<http://www.folkeskolen.dk/550410/museerne-staar-og-tripper-for-at-faa-din-skoleklasse-paa-besog>

Historiekanon, 2014: <http://www.emu.dk/modul/historiekanon-29-obligatoriske-emner> lokaliseret d. 28-07-15

Holm & Rasmussen, 2015: “Skolereformen kræver mindst ti års fokuseret indsats” Af Claus Holm og Jens Rasmussen. Udgivet 21. maj 2015, på Folkeskolen.dk. Lokaliseret d. 27-05-15 på:

<http://www.folkeskolen.dk/563899/skolereformen-kraver-mindst-ti-aars-fokuseret-indsats>

Haakonsen, 2015: “Zoom på de Forenklede Fælles Mål - opbygning, læringsmål og historiske scenarier” Af Lars Allan Haakonsen. Udgivet 17-02-15 af Nationalt netværk af skoletjenester. Lokaliseret d. 29-07-15 på: <http://skoletjenestenetvaerk.dk/zoom-paa-de-forenklede-faelles-maal/>

Kortlægningsrapport om K.U.K.U.: “Kommunernes understøttelse af kulturinstitutionernes undervisning - Kortlægning af Nationalt netværk af skoletjenester” Udarbejdet og udgivet ved Nationalt netværk af skoletjenester i 2014. Lokaliseret d. 29-07-15 på:

<http://skoletjenestenetvaerk.dk/wp-content/uploads/2015/02/Kortl%C3%A6gningsrapport-om-kommunernes-underst%C3%B8ttelse-af-kulturinstitutionernes-undervisning.pdf>

Kulturkanon, 2006: <http://kum.dk/temaer/temaarkiv/kulturkanon/> lokaliseret d. 28-17-15

Kvale & Brinkmann 2009: “Interview - introduktion til et håndværk” af Steinar Kvale og Svend Brinkmann. Udgivet 2009, ved Hans Reitzels forlag

Museumsloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=162504> lokaliseret d. 28-07-15

MiD - Magasin, 2014: “MiD Magasin - Museumsformidlere i Danmark” nr. 31, udgivet oktober 2014. Tema nummer om partnerskaber

Museernes læringspotentialer: “Museernes læringspotentialer - kortlægning af museernes undervisningsaktiviteter til grundskoler og ungdomsuddannelser” udgivet og udarbejdet ved Kulturarvsstyrelsen i 2008. Lokaliseret d. 29-07-15 på:

http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/publikationer/emneopdelt/museer/Museernes_laeringspotentialer.pdf

Projektbeskrivelse af N.N.S.T.: “Projektbeskrivelse for Nationalt netværk af skoletjenester” af Kulturministeriet og Undervisningsministeriet. Lokaliseret d. 28-07-15 på:

http://www.skoletjenesten.dk/~media/Om_Skoletjenesten/Projektbeskrivelse%20for%20Nationalt%20netv%C3%A6rk%20af%20skoletjenester.pdf

Projektbeskrivelse for N.V.H.K.: “Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling - Fra rune til digital videndeling” Projektbeskrivelse

Rasmussen, 1979: “Dansk museums historie - de kulturhistoriske museer” af Holger Rasmussen. Udgivet 1979, ved Dansk Kulturhistorisk Museumsforening.

Rasmussen, 2015: “Folkeskolen efter reformen” redigeret af Jens Rasmussen, Claus Holm og Andreas Rasch-Christensen. Udgivet 2015, ved Hans Reitzels forlag.

Skoletjenestenetvaerk.dk: <http://skoletjenestenetvaerk.dk/> lokaliseret d. 28-07-150

Skoletjenestenetvaerk.dk/om/: <http://skoletjenestenetvaerk.dk/om/> lokaliseret d. 28-07-15

Skoletjenesten.dk/om: <http://www.skoletjenesten.dk/OmSkoletjenesten> lokaliseret d. 28-07-15

Stoffersen, 2014: “*Dansk skolehistorie: hverdag, vilkår og visioner gennem 500 år: Da skolen blev sin egen*” af Anne Katrine Gjerløff, Ning de Coninck-Smith, Charlotte Appel og Anette Stoffersen. Udgivet 2014, ved Aarhus universitetsforlag

Strandgaard, 2010: “*Museumsbogen - praktisk museologi*” af Ole Strandgaard. Udgivet 2010, ved Hikuin.

Sørensen & Vidal, 1999: “*Strategi og planlægning som læreproces - seks bløde fremgangsmåder*” af Lene Sørensen og Victor Vidal. Udgivet 1999, ved Handelshøjskolens Forlag. 1. udgave
2. oplæg i 2000. s. 25 – 47

Unge museumsbrug, 2012: “*Unge museumsbrug - En målgruppeundersøgelse af museernes unge brugere og ikke-brugere*” Redigeret af Thyge Moos og Ida Brændholt Lundgaard, ved Kulturstyrelsen. Udgivet ved Kulturstyrelsen, i 2012. Lokaliseret d. 29-07-15 på: http://www.kulturstyrelsen.dk/videnbank/publikationer/publikationsarkiv-kulturarvsstyrelsen/singlevisning/artikel/unges_museumsbrug/

Unge og museer, 2012: “*Unge og museer - en best practice publikation*” Redigeret af Thyge Moos, Stine Larsen og Ida Brændholt Lundgaard ved Kulturstyrelsen. Udgivet ved Kulturstyrelsen, i 2012. Lokaliseret d. 29-07-15 på:
http://www.kulturstyrelsen.dk/en/publikationer/publikationsarkiv-kulturarvsstyrelsen/singlevisning/artikel/unge_og_museer/

UVM, kort guide til folkeskolereformen: “*Den nye folkeskole - en kort guide til reformen*” udgivet og skrevet af Undervisningsministeriet. Lokaliseret d. 28-07-15
<http://www.uvm.dk/~media/UVM/Filer/Folkeskolereformhjemmeside/2014/Juni/140611%20miniguide%20reform.pdf>

UVM, statistik om folkeskolen: <http://www.uvm.dk/Service/Statistik/Statistik-om-folkeskolen-og-frie-skoler/Statistik-om-grundskoler/Antal-grundskoler> lokaliseret d. 29-07-15

Witt, 1977: “*Hvad med museerne? - spredte bidrag til en almindelig museums lære*” af Torben Witt. Udgivet i 1977, ved Wormianum.

Bilag 1.1

Interviewguide til Peter Johan Yding Brunbech, Centerleder ved National Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling.

Goddag.

Formålet med vores speciale er at undersøge hvordan samarbejdet mellem skoler og museer forløber sig, hvilke udfordringer og muligheder der er i spil.

Formålet med dette interview er at få belyst hvordan Det nationale videncenter for historie- og kulturarvsformidling arbejder med samarbejde, hvordan, hvorfor, hvem, hvilken status, osv. Dette skal være med til at kaste lys over hvordan sådanne samarbejder løber af stablen.

- *Hvad er din nuværende titel?*
 - *Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*
- *Nationalt videncenter for historie- og kulturarvsformidling, hvad er det for en størrelse?*
 - *Hvordan er det blevet oprettet?*
 - *Hvilke begrundelser var der for oprettelsen af et sådant videncenter?*
- *Hvordan er Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling organiseret?*
 - *Hvilke afdelinger har hvilke arbejdsopgaver? Hvor mange har som en af sine arbejdsopgaver at samarbejde med henholdsvis skoler og museer?*
- *Har I et samarbejde/partnerskab med en skole på nuværende tidspunkt?*
 - *Hvordan er dette samarbejde startet?*
 - *Hvad går dette samarbejde ud på?*
 - *Hvordan er rollefordelingen i samarbejdet? Hvem er ansvarlig for hvad?*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*
 - *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Har I arbejdet med andre former for samarbejdet med andre skoler?*
 - *Hvordan er disse startet? Hvorfor?*
 - *Hvordan er disse forløbet?*
 - *Hvordan har rollefordelingen været, ansvarsfordelingen?*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*
 - *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*

- *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Har I et samarbejde/partnerskab med et museum på nuværende tidspunkt?*
 - *Hvordan er dette samarbejde startet?*
 - *Helt praktisk hvordan foregår dette samarbejde?*
 - *Hvad går dette samarbejde ud på?*
 - *Hvordan er rollefordelingen i samarbejdet? Hvem er ansvarlig for hvad?*
 - *Hvad er målsætningen i dette samarbejde?*
 - *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Hvilken forbindelse har I haft til den regionale/nationale del af Det nationale netværk af skoletjenester?*
 - *Hvordan komme dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået gennem samarbejdet?*
 - *Hvis ingen; Hvorfor har I ingen forbindelse til Det Nationale netværk af skoletjenester?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *På baggrund af jeres aktiviteter i forhold til de forskellige former for samarbejde I indgår i, hvordan vurdere du så fremtiden for;*
 - *Samarbejdet med skoler?*
 - *Hvilke udfordringer er der i disse samarbejder?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du disse udfordringer skal løses?*
 - *Samarbejdet med Nationalt netværk af skoletjenester?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
- *Slutteligt har du da noget du føler du mangler at få fortalt?*

Bilag 1.2

Interview med Gert Rubæk, som er museumspædagog og naturvejleder på Boldrup Museum afdeling af Nordjyllands Historiske Museum

Goddag.

Formålet med vores speciale er at undersøge hvordan samarbejdet mellem skoler og museer forløber sig, hvilke udfordringer og muligheder der er i spil.

Formålet med dette interview er at få belyst hvordan Nordjyllands Historiske Museum arbejder med samarbejde, hvordan, hvorfor, hvem, hvilken status, osv. Dette skal være med til at kaste lys over hvordan sådanne samarbejder løber af stablen.

- *Hvad er din nuværende titel?*
 - *Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*
 - *Hvordan er du endt i din nuværende stilling?*
- *Hvordan er Nordjyllands Historiske Museum organiseret?*
 - *Hvem er ansvarlig for samarbejdet med skolerne, er det en pr afdeling eller er der en overordnet ansvarlig?*
 - *Har I særlig fokus på samarbejdet skoler?*
 - *Hvis ja, hvordan kommer dette til udtryk?*
 - *Hvis nej, hvorfor ikke?*
- *Har I et samarbejde/partnerskab med en skole - eller flere - på nuværende tidspunkt?*
 - *Hvordan er dette samarbejde startet?*
 - *Hvad indebærer dette samarbejde?*
 - *Hvordan er rollefordelingen i samarbejdet? Hvem er ansvarlig for hvad?*
 - *Uddyb gerne!!*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*
 - *Hvilke muligheder/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Har I arbejdet med andre former for samarbejde med andre skoler?*
 - *Hvordan er disse startet? Hvorfor?*
 - *Hvordan er disse forløbet?*
 - *Hvordan har rollefordelingen været, ansvarsfordelingen?*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*

- *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer har I opnået ved disse samarbejder?*
- *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Hvilken faglighed lægges der vægt på i disse samarbejder?*
 - *Hvilken faglighed er den førende i disse samarbejder?*
 - *Hvordan afstemmes fagligheden?*
 - *Holdes der møder med skolerne inden et besøg på museet?*
 - *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *I jeres samarbejde med skolerne, hvordan arbejder I med de forenkede fælles mål?*
 - *Hvordan anvender I de forenkede fælles mål?*
 - *Har I intern en politik omkring de forenkede fælles mål?*
 - *Har I en holdning til de forenkede fælles mål som redskab?*
- *Hvilken rolle spiller historiekanonnen i jeres arbejde med de forskellige samarbejder?*
 - *Hvordan anvender I historiekanonnen?*
 - *Har I intern en politik omkring brugen af historiekanonnen?*
 - *Har I en holdning til historiekanonnen?*
- *Med den nye skolereform blev der introduceret et begreb der hedder Den Åbne Skole, er det noget I har arbejdet med på museet?*
 - *Er I bekendt med betydningen af Den Åbne Skole?*
 - *Hvordan har I arbejdet med Den Åbne Skole?*
 - *Hvad forestiller I jer at kunne bidrage med i forhold til Den Åbne Skole?*
 - *Uddybt gerne med eksempler!!*
 - *Har I fokus på begrebet Den Åbne Skole, i jeres arbejde med samarbejde med folkeskolen?*
 - *Hvordan kommer dette til udtryk?*
- *Hvilken forbindelse har I til Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling i Jelling?*
 - *Hvordan kom dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået ved at samarbejde med Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling?*

- *Har samarbejdet med Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling givet jer nogle fordele i forholdet til samarbejde med skolerne?*
- *Hvis ingen; Hvorfor har I ikke forbindelse hertil?*
 - *Hvem synes I skulle tage kontakten?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *Hvilken forbindelse har I haft til den regionale/nationale del af Det nationale netværk af skoletjenester?*
 - *Hvordan komme dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået gennem samarbejdet?*
 - *Hvis ingen; Hvorfor har I ingen forbindelse til Det nationale netværk af skoletjenester?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *På baggrund af jeres aktiviteter i forhold til de forskellige former for samarbejde I indgår i, hvordan vurdere du så fremtiden for;*
 - *Samarbejdet med skoler?*
 - *Hvilke udfordringer er der i disse samarbejder?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du disse udfordringer skal løses?*
 - *Samarbejdet med Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
 - *Samarbejdet med Nationalt netværk af Skoletjenester?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
- *Slutteligt har du da noget du føler du mangler at få fortalt?*

Bilag 1.3

Interview med Per Lunde Lauridsen, formidlingsinspektør på Ringkøbing-Skjern Museum

Goddag.

Formålet med vores speciale er at undersøge hvordan samarbejdet mellem skoler og museer forløber sig, hvilke udfordringer og muligheder der er i spil.

Formålet med dette interview er at få belyst hvordan Ringkøbing-Skjern Museum arbejder med samarbejde, hvordan, hvorfor, hvem, hvilken status, osv. Dette skal være med til at kaste lys over hvordan sådanne samarbejder løber af stablen.

- *Hvad er din nuværende titel?*
 - *Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*
 - *Hvordan er du endt i din nuværende stilling?*
- *Hvordan er Ringkøbing-Skjern Museum organiseret?*
 - *Hvem er ansvarlig for samarbejdet med skolerne, er det en pr afdeling eller er der en overordnet ansvarlig?*
 - *Har I særligt fokus på samarbejdet med skoler?*
 - *Hvis ja, hvordan kommer dette til udtryk?*
 - *Hvis nej, hvorfor ikke?*
- *Har I et samarbejde/partnerskab med en skole på nuværende tidspunkt?*
 - *Hvordan er dette samarbejde startet?*
 - *Hvad indebærer dette samarbejde?*
 - *Hvordan er rollefordelingen i samarbejdet? Hvem er ansvarlig for hvad?*
 - *Uddyb gerne!!*
- *Har I arbejdet med andre former for samarbejde med andre skoler?*
 - *Hvordan er disse startet? Hvorfor?*
 - *Hvordan er disse forløbet?*
 - *Hvordan har rollefordelingen været, ansvarsfordelingen?*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*
 - *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Hvilken faglighed lægges der vægt på i disse samarbejder?*

- *Hvilken faglighed er den førende i disse samarbejder?*
- *Hvordan afstemmes fagligheden?*
- *Holdes der møder med skolerne inden et besøg på museet?*
- *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
- *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *I jeres samarbejde med skolerne, hvordan arbejder I med de forenkledede fælles mål?*
 - *Hvordan anvender I de forenkledede fælles mål?*
 - *Har I intern en politik omkring de forenkledede fælles mål?*
 - *Har I en holdning til de forenkledede fælles mål som redskab?*
- *Hvilken rolle spiller historiekanonnen i jeres arbejde med de forskellige samarbejder?*
 - *Hvordan anvender I historiekanonnen?*
 - *Har I intern en politik omkring brugen af historiekanonnen?*
 - *Har I en holdning til historiekanonnen?*
 - *Med den nye skolereform blev der introduceret et begreb der hedder Den Åbne Skole, er det noget I har arbejdet med på museet?*
 - *Er I bekendt med betydningen af Den Åbne Skole?*
 - *Hvordan har I arbejdet med Den Åbne Skole?*
 - *Hvad forestiller I jer at kunne bidrage med i forhold til Den Åbne Skole?*
 - *Uddyb gerne med eksempler!!*
 - *Har I fokus på begrebet Den Åbne Skole, i jeres arbejde med samarbejde med folkeskolen?*
 - *Hvordan kommer dette til udtryk?*
- *Hvilken forbindelse har I til Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling i Jelling?*
 - *Hvordan komme dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået ved at samarbejde med Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling?*
 - *Har samarbejdet med Det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling givet jer nogle fordele i forholdet til samarbejde med skolerne?*

- *Hvis ingen; Hvorfor har I ikke forbindelse hertil?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *Hvilken forbindelse har I haft til den regionale/nationale del af Det nationale netværk af skoletjenester?*
 - *Hvordan komme dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået gennem samarbejdet?*
 - *Hvis ingen; Hvorfor har I ingen forbindelse til Det Nationale netværk af skoletjenester?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *På baggrund af jeres aktiviteter i forhold til de forskellige former for samarbejde I indgår i, hvordan vurdere du så fremtiden for;*
 - *Samarbejdet med skoler?*
 - *Hvilke udfordringer er der i disse samarbejder?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du disse udfordringer skal løses?*
 - *Samarbejdet med Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
 - *Samarbejdet med Nationalt netværk af skoletjenester?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
- *Slutteligt har du da noget du føler du mangler at få fortalt?*

Bilag 1.4

Interview med Peter Hansen, skoleleder på Seminarieskolen i Aalborg

Goddag.

Formålet med vores speciale er at undersøge hvordan samarbejdet mellem skoler og museer forløber sig, hvilke udfordringer og muligheder der er i spil.

Formålet med dette interview er at få belyst hvordan Seminarieskolen arbejder med samarbejde, hvordan, hvorfor, hvem, hvilken status, osv. Dette skal være med til at kaste lys over hvordan sådanne samarbejder løber af stablen.

- *Hvad er din nuværende titel?*
 - *Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*
 - *Hvordan er du endt i din nuværende stilling?*
- *Hvilken holdning har Seminarieskolen til den del af den nye skolereform der omhandler samarbejde/partnerskaber?*
 - *Hvad har I arbejdet med i forbindelse med partnerskaber?*
 - *Har I særlig fokus på samarbejdet med museer?*
 - *Hvis ja, hvordan kommer dette til udtryk?*
 - *Hvis nej, hvorfor ikke?*
- *I jeres samarbejde med museer eller andre kulturinstitutioner, hvordan arbejder I så med de forenklede fælles mål?*
 - *Hvordan anvender I de forenklede fælles mål?*
 - *Har I intern en politik omkring de forenklede fælles mål?*
 - *Har I en holdning til de forenklede fælles mål som redskab?*
- *Hvilken rolle spiller historiekanonen i jeres arbejde med de forskellige samarbejder?*
 - *Hvordan anvender I historiekanonen?*
 - *Har I intern en politik omkring brugen af historiekanonen?*
 - *Har I en holdning til historiekanonen?*
 - *Med den nye skolereform blev der introduceret et begreb der hedder Den Åbne Skole, er det noget I har arbejdet med på Skolen?*
 - *Er I bekendt med betydningen af Den Åbne Skole?*
 - *Hvordan har I arbejdet med Den Åbne Skole?*
 - *Hvad forestiller I jer at kunne bidrage med i forhold til Den Åbne Skole?*

- Uddyb gerne med eksempler!!
 - Har I fokus på begrebet Den Åbne Skole, i jeres arbejder med samarbejde med folkeskolen?
 - Hvordan kommer dette til udtryk?
- Hvilken forbindelse har I til Det Nationale Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling i Jelling?
 - Hvordan komme dette samarbejde i gang? Hvorfor?
 - Hvilke erfaringer har I fået ved at samarbejde med Det Nationale Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling?
 - Har samarbejdet med Det Nationale Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling givet jer nogle fordele i forholdet til samarbejde med skolerne?
 - Hvis ingen; Hvorfor har I ikke forbindelse hertil?
 - Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?
- Hvilken forbindelse har I haft til den regionale/nationale del af Det Nationale Netværk af skoletjenester?
 - Hvordan kom dette samarbejde i gang? Hvorfor?
 - Hvilke erfaringer har I fået gennem samarbejdet?
 - Hvis ingen; Hvorfor har I ingen forbindelse til Det Nationale netværk af skoletjenester?
 - Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?
- På baggrund af jeres aktiviteter i forhold til de forskellige former for samarbejde I indgår i, hvordan vurdere du så fremtiden for;
 - Samarbejdet med museer?
 - Hvilke udfordringer er der i disse samarbejder?
 - Hvordan forestiller/vurdere du disse udfordringer skal løses?
 - Samarbejdet med Nationalt videncenter for historie og kulturarvsformidling?
 - Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?
 - Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?

- *Samarbejdet med Nationalt netværk af skoletjenester?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
- *Slutteligt har du da noget du føler du mangler at få fortalt?*

Bilag 1.5

Interview med Lars Allan Haakonsen, som er konsulent i Nationalt netværk af Skoletjenester, i region Nordjylland.

Goddag.

Formålet med vores speciale er at undersøge hvordan samarbejdet mellem skoler og museer forløber sig, hvilke udfordringer og muligheder der er i spil.

Formålet med dette interview er at få belyst hvordan Det nationale netværk af skoletjenester arbejder med samarbejde, hvordan, hvorfor, hvem, hvilken status, osv. Dette skal være med til at kaste lys over hvordan sådanne samarbejder løber af stablen.

- *Hvad er din nuværende titel?*
 - *Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*
 - *Hvordan er du endt i din nuværende stilling?*
- *Hvordan er National Netværk af Skoletjenester organiseret?*
 - *Hvem er ansvarlig for samarbejdet med skolerne, er det en pr afdeling eller er der en overordnet ansvarlig?*
 - *Har I særligt fokus på samarbejde med skoler?*
 - *Hvis ja, hvordan kommer dette til udtryk?*
 - *Hvis nej, hvorfor ikke?*
- *Har I et samarbejde/partnerskab med en skole - eller flere - på nuværende tidspunkt?*
 - *Hvordan er dette samarbejde startet?*
 - *Hvad indebærer dette samarbejde?*
 - *Hvordan er rollefordelingen i samarbejdet? Hvem er ansvarlig for hvad?*
 - *Uddyb gerne!!*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*
 - *Hvilke muligheder/erfaringer har I opnået gennem disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Har I arbejdet med andre former for samarbejde med andre skoler?*
 - *Hvordan er disse startet? Hvorfor?*
 - *Hvordan er disse forløbet?*
 - *Hvordan har rollefordelingen været, ansvarsfordelingen?*
 - *Hvilke udfordringer har der været med disse?*

- *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
- *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *Hvilken faglighed lægges der vægt på i disse samarbejder?*
 - *Hvilken faglighed er den førende i disse samarbejder?*
 - *Hvordan afstemmes fagligheden?*
 - *Holdes der møder med skolerne inden et besøg på museet?*
 - *Hvilke fordele/gevinster/erfaringer I opnået ved disse samarbejder?*
 - *Hvilke udfordringer har der været ved disse samarbejder?*
 - *Faglighed, informationsdeling, evaluering?*
- *I jeres samarbejde med skolerne, hvordan arbejder I med de forenkede fælles mål?*
 - *Hvordan anvender I de forenkede fælles mål?*
 - *Har I intern en politik omkring de forenkede fælles mål?*
 - *Har I en holdning til de forenkede fælles mål som redskab?*
- *Hvilken rolle spiller historiekanonen i jeres arbejde med de forskellige samarbejder?*
 - *Hvordan anvender I historiekanonen?*
 - *Har I intern en politik omkring brugen af historiekanonen?*
 - *Har I en holdning til historiekanonen?*
- *Hvilken forbindelse har I til Det Nationale Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling i Jelling?*
 - *Hvordan kom dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået ved at samarbejde med Det Nationale Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling?*
 - *Har samarbejdet med Det Nationale Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling givet jer nogle fordele i forholdet til samarbejde med skolerne?*
 - *Hvis ingen; Hvorfor har I ikke forbindelse hertil?*
 - *Hvem synes I skulle tage kontakten?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *På baggrund af jeres aktiviteter i forhold til de forskellige former for samarbejde I indgår i, hvordan vurdere du så fremtiden for;*

- *Samarbejdet med museer?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*

Bilag 1.6

Interviewguide til Jens Bak Rasmussen, Leder af skoletjenesten i Aalborg Kommune

Goddag.

Formålet med vores speciale er at undersøge hvordan samarbejdet mellem skoler og museer forløber sig, hvilke udfordringer og muligheder der er i spil.

Formålet med dette interview er at få belyst hvordan Aalborg Kommunes Skoletjeneste arbejder med samarbejde, hvordan, hvorfor, hvem, hvilken status, osv. Dette skal være med til at kaste lys over hvordan sådanne samarbejder løber af stablen.

- *Hvad er din nuværende titel?*
 - *Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*
- *Aalborg kommunes skoletjeneste, hvad er det for en størrelse?*
- *Hvordan er Aalborg kommunes skoletjeneste organiseret?*
 - *Hvordan er det blevet oprettet?*
 - *Hvor mange værksteder?*
 - *Hvor mange og hvilke baggrunde har de ansatte?*
 - *Har I en holdning til typen af faglighed jeres personale besidder?*
 - *Hvilke afdelinger har hvilke arbejdsopgaver? Hvor mange har som en af sine arbejdsopgave at samarbejde med museer?*
- *Hvilken opfattelse af I af jeres rolle som skoletjeneste, i forhold til samarbejde mellem skole og museer?*
 - *I har et værksted på Lindholm Høje Museet, men har I andre samarbejder med museer?*
 - *Hvis ja; Hvilke og hvordan er disse kommet i stand?*
 - *Hvis nej; Hvad kan dette skyldes?*
- *Hvordan arbejder Aalborg Skoletjeneste historiekanon?*
 - *Hvordan anvender I historiekanon?*
 - *Har I intern en politik omkring brugen af historiekanon?*
 - *Har I en holdning til historiekanon?*
- *Med den nye skolereform blev der introduceret et begreb der hedder Den Åbne Skole, er det noget I har arbejdet/arbejder med?*
 - *Er I bekendt med betydningen af Den Åbne Skole?*
 - *Hvordan har I arbejdet/arbejder I med Den Åbne Skole?*

- *Hvad forestiller I jer at kunne bidrage med i forhold til Den Åbne Skole?*
 - *Uddyb gerne med eksempler!!*
- *Har I fokus på begrebet Den Åbne Skole, i jeres arbejder med samarbejde med folkeskolen?*
 - *Hvordan kommer dette til udtryk?*
- *Hvordan har I arbejdet med de forenklede fælles mål?*
 - *Hvordan anvender I de forenklede fælles mål?*
 - *Har I intern en politik omkring de forenklede fælles mål?*
 - *Har I en holdning til de forenklede fælles mål som redskab?*
- *Hvilken forbindelse har I haft til den regionale/nationale del af Det Nationale Skoletjeneste Netværket?*
 - *Hvordan komme dette samarbejde i gang? Hvorfor?*
 - *Hvilke erfaringer har I fået gennem samarbejdet?*
 - *Hvis ingen; Hvorfor har I ingen forbindelse til Det Nationale Skoletjeneste Netværket?*
 - *Hvilke forestillinger har I om hvad sådan et samarbejde kunne bidrage med?*
- *Samarbejdet med National videntcenter for historie og kulturarvsformidling?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du at dette samarbejde kan udvikle sig i fremtiden?*
 - *Hvilke forhindringer ligger der på vejen i dette samarbejde?*
- *På baggrund af jeres aktiviteter i forhold til de forskellige former for samarbejde I indgår i, hvordan vurderer du så fremtiden for;*
 - *Samarbejdet med skoler?*
 - *Hvilke udfordringer er der i disse samarbejder?*
 - *Hvordan forestiller/vurdere du disse udfordringer skal løses?*
 - *Slutteligt har du da noget du føler du mangler at få fortalt?*

Bilag 2

Se lydfil ved navn bilag 2

Bilag 3

SWOT

Fase 4 SWOT inddeling

	Styrker	Svagheder
	Fingeren på pulsen	Slutter i 2016
	Konsultation/Rådgivning	Meget få koordinører
	Studiegrupper	I forhold til skoleverdenen halter deres viden lidt
	Vidensdeling	Vidensdeling foregår via erfaringsudveksling, blog oplæg af to koordinører på folkeskolen.dk og nyheds e-mails
	Laver skoletjeneste projekter	
	Kurser, oplæg og foredrag	
	Alle koordinører har forskellige fagligheder	
Muligheder		
Laver skoletjeneste projekter		
Dobbelt platform		
Arbejder sammen med det nationale videncenter for historie og kulturarvsformidling		
Trusler		
projektets meget begrænsede tid		
Manglende viden om hvad der sker efter det slutter		
Netværket kommer ikke i kontakt med de skoletjenester der ikke kontakter netværket selv		
Vil gerne kontaktes af institutioner så de kan hjælpe		
Opkvalificering af lærerne		
Videncentret kan overtage nogle af netværkets roller		
Studiegrupperne opretter museerne		